

JELENTÉS

A NEMZETGAZDASÁG 2024. ÉVI MUNKAVÉDELMI HELYZETÉRŐL

Összeállította: Nemzetgazdasági Minisztérium
Munkavédelmi Irányítási Főosztály

Melléklet:

Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója

Budapest, 2025. július 13.

Jóváhagyom:

Nagy Márton
nemzetgazdasági miniszter

Tartalom

1. Bevezetés	7
2. A munkabalesetek alakulása	7
2.1. A munkabalesetek számának alakulása	7
2.1.1. A munkabalesetek számának vármegyék szerinti alakulása	9
2.1.2. A munkabalesetek nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása	12
2.1.3. A foglalkoztatottakra vonatkozó munkabaleseti gyakorisági mutatók	14
2.1.4. A munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása	14
2.2. A munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatok	17
3. A foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek kivizsgálása és alakulása	18
3.1. A munkavédelmi hatósághoz bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúik és fokozott expozíciós esetek	18
3.2. A 2024. évi foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai	18
3.2.1. A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai	19
3.2.2. A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések (mérgezések)	19
3.2.3. A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések	22
3.2.4. A fokozott expozíciós esetek	24
4. Foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok és szakellátó helyek 2024. évi tevékenysége	34
4.1. Foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok	34
4.2. Foglalkozás-egészségügyi Szakellátó Helyek 2024. évi munkája	40
5. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály és a munkavédelmi hatóságok tevékenysége	42
5.1. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály főbb feladatai a munkavédelmi hatóság szakmai irányításában	42
5.2. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály további feladatai	42
5.3. Munkavédelmi Irányítási Főosztály jogszabály-előkészítési tevékenysége	43
5.3.1. Törvényi szintű szabályozás	43
5.3.2. Rendeleti szintű szabályozás	44
5.3.3. Egyéb szabályozás, iránymutatás	46
5.4. A munkavédelmi hatóságok hatósági tevékenysége	47
5.4.1. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések és intézkedések számának alakulása	47
5.4.2. Célvizsgálatok, társhatósági ellenőrzések	48
5.4.3. A közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálása	52
5.4.4. Utóellenőrzések	53
5.4.5. Előre bejelentett ellenőrzések tapasztalatai	58
5.4.6. A hatósági ellenőrzések egyéb tapasztalatai	59
6. Az ellenőrzések fő ágazati tapasztalatai	65
6.1. Építőipar	65
6.1.1. Azbesztmentesítési tevékenység	67

6.1.2.	Építőanyag-ipar	68
6.2.	<i>Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás</i>	70
6.2.1.	Mezőgazdaság	70
6.2.2.	Erdőgazdálkodás	72
6.2.3.	Halászat, halgazdálkodás.....	73
6.3.	<i>Feldolgozóipar</i>	73
6.3.1.	Fafeldolgozó-ipar, bútorigar	73
6.3.2.	Vegyipar és vegyi anyag gyártás.....	76
6.3.3.	Gumi-, és műanyagtermék gyártása	77
6.3.4.	Gyógyszergyártás	78
6.3.5.	Élelmiszeripar	78
6.4.	<i>Gépipar</i>	80
6.5.	<i>Szolgáltatóipar</i>	83
6.5.1.	Kereskedelem, járműjavítás	83
6.5.2.	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	87
6.5.3.	Szállítás, hírközlés, közlekedés, logisztika	89
6.5.4.	Energiaellátás, vízellátás, szennyvízkezelés, hulladékgazdálkodás	92
6.6.	<i>Egészségügyi, szociális ellátás</i>	93
6.7.	<i>Oktatás</i>	94
7.	Az egyéni védőeszköz ellátás és használat	95
8.	A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály által végzett munkavédelmi kutatás és tudományos munka	98
9.	A Munkavédelmi tanácsadási tevékenység	100
10.	Nemzetközi feladatok	102
11.	A Munkavédelem Nemzeti Politikája	106
12.	Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója	110
12.1.	<i>Agrárminisztérium</i>	110
12.2.	<i>Belügyminisztérium</i>	110
12.3.	<i>Belügyminisztérium (egészségügyi ágazat)</i>	113
12.4.	<i>Energiaügyi Minisztérium</i>	116
12.4.1.	HungaroMet Zrt.	116
12.4.2.	MVM Csoport	117
12.4.3.	Nemzeti Vízművek Zrt.	117
12.5.	<i>Építési és Közlekedési Minisztérium</i>	118
12.6.	<i>Honvédelmi Minisztérium</i>	119
12.7.	<i>Nemzetgazdasági Minisztérium</i>	120
12.8.	<i>Országgyűlési Őrség</i>	120
12.9.	<i>Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Országos Bányakapitányság</i>	121
12.9.1.	A munkafeltételek alakulása	121

12.9.2.	A munkabalesetek számának alakulása a bányafelügyelet munkavédelmi hatáskörébe tartozó területen	124
12.9.3.	Munkavédelmi ellenőrzések.....	127
12.10.	<i>Az Országos Munkavédelmi Bizottság Munkáltatói Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.....</i>	<i>130</i>
12.11.	<i>Az Országos Munkavédelmi Bizottság Munkavállalói Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.....</i>	<i>131</i>
12.12.	<i>Az Országos Munkavédelmi Bizottság Kormányzati Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, érdekegyeztető tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.</i>	<i>133</i>

Ábrajegyzék

1. számú ábra: Az összes munkabaleset számának alakulása.....	8
2. számú ábra: A halálos munkabalesetek számának alakulása.....	8
3. számú ábra: A 2024. évi összes munkabaleset számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva.....	9
4. számú ábra: A 2024. évi halálos munkabalesetek számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva.....	10
5. számú ábra: A munkabalesetek megoszlása területi bontásban.....	11
6. számú ábra: A munkabaleseti ráták tendenciája.....	14
7. számú ábra: A munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása.....	15
8. számú ábra: A halálos munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása.....	16
9. számú ábra: A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek számának alakulása, 2009-2024.....	19
10. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések nemenkénti megoszlása, 2024.....	20
11. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma korcsoportok és nemek szerint, 2024.....	20
12. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyénként, 2024 (2024. I-IV. negyedévében alkalmazásban állók száma alapján).....	21
13. számú ábra: Halálos kimenetelű nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések, 2024.....	21
14. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések, 2024.....	22
15. számú ábra: A COVID-19 foglalkozási megbetegedések nemenkénti megoszlása, 2024.....	22
16. számú ábra: A COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma korcsoportok és nemek szerinti bontásban.....	22
17. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések vármegyénkénti megoszlása, 2024.....	23
18. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyénként, 2024.....	24
19. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek nemenkénti megoszlása, 2024.....	25
20. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma korcsoportok és nemek szerinti bontásban, 2024.....	25
21. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyénként, 2024 (2024. I-IV. negyedévében alkalmazásban állók száma alapján).....	26
22. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma kóroki tényezők szerint, 2016-2024.....	27
23. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma kóroki tényezők és nemek szerinti bontásban, 2024.....	27
24. számú ábra: A zaj okozta fokozott expozíciós esetek száma és aránya a fokozott expozíciós esetek között, 2007-2024.....	28
25. számú ábra: A zaj okozta fokozott expozíciós esetek száma területi bontásban, 2015-2024.....	29
26. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek száma és aránya a fokozott expozíciós eseteken belül, 2005-2024.....	30
27. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek vármegyék szerinti megoszlása, 2024.....	31
28. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek száma és megoszlása, 2024.....	31
29. számú ábra: Fokozott expozíciós esetek száma és aránya, 2024.....	33
30. számú ábra: A munkavállalók száma a gazdasági egységek létszám kategóriája szerint, 2024.....	35
31. számú ábra: Az ellátott gazdasági egységek létszám kategória szerinti megoszlása.....	35
32. számú ábra: Az ellátott foglalkoztatottak megoszlása foglalkozás-egészségi osztályok szerint.....	36

33. számú ábra: Munkahelyi kóros tényezők	37
34. számú ábra: Munkaköri alkalmassági vizsgálatok megoszlása	38
35. számú ábra: A gondozott csoportok százalékos megoszlása, 2024	39
36. számú ábra: Foglalkozás-egészségügyi szakellátó helyek vizsgálati esetszámai, 2024	41
37. számú ábra: A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok 2024. év	51
38. számú ábra: A közérdekű bejelentések és panaszok számának alakulása 2020 - 2024.	52
39. számú ábra: Utóellenőrzések száma 2020-2024	54
40. számú ábra: Utóellenőrzések aránya 2020-2024	55
41. számú ábra: Eljárási bírságok száma 2020-2024	56
42. számú ábra: Eljárási bírságok összege 2020-2024	57
43. számú ábra: A foglalkozási eredetű rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek bejelentésének 2019-2024 közötti adatai	63
44. számú ábra: A munkavédelmi hatóság tanácsadási tevékenysége 2024	101
45. számú ábra ábra: Foglalkoztatással összefüggő keresőképtelen esetek számának alakulása	114
46. számú ábra: Foglalkoztatással összefüggő események igazolt keresőképtelen napjainak száma	114
47. számú ábra: Foglalkoztatással összefüggő esetek igazolt keresőképtelen napjainak átlaga	115
48. számú ábra: Az üzemi balesetek és a foglalkozási megbetegedések esetszámának alakulása	115
49. számú ábra: A bányászati szakterületen 2006-2024. évek közötti időszakban bejelentett munkabalesetek számának alakulása	124
50. számú ábra: A bányafelügyelethez 2024. évben bejelentett munkabalesetek megoszlása	125
51. számú ábra: Munkabalesetek megoszlása szakterületek szerint	126
52. számú ábra: Halálos bányászati munkabalesetek	127

1. Bevezetés

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 14. § (1) bekezdés e) pontja és (4) bekezdése értelmében a munkavédelem irányításának keretében állami feladat a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése és a megállapítások nyilvánosságra hozatala a tárgyévet követő év szeptember 30. napjáig. Az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 6. § a) pontja szerint a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter látja el az Mvt. 14. §-ában meghatározott állami irányítási feladatokat.

A jelentés tartalmazza 2024. évre vonatkozóan, az előző évekkkel összehasonlítva a **gazdasági környezet és a munkafeltételek alakulását** a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztálya (a továbbiakban: Munkavédelmi Irányítási Főosztály) és a kormányhivatalok munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó osztályainak (a továbbiakban: munkavédelmi hatóság) tapasztalatai alapján.

A jelentés 3.2. pontja és 4. alfejezete a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részjelentése alapján került összeállításra. Az egyes nemzetgazdasági ágazatokért felelős minisztériumok és önálló szervezetek részjelentéseit a jelentés melléklete tartalmazza.

2. A munkabalesetek alakulása

2.1. A munkabalesetek számának alakulása

A munkavédelmi helyzet értékelésének egyik legfontosabb mutatója a munkabalesetek számának alakulása.

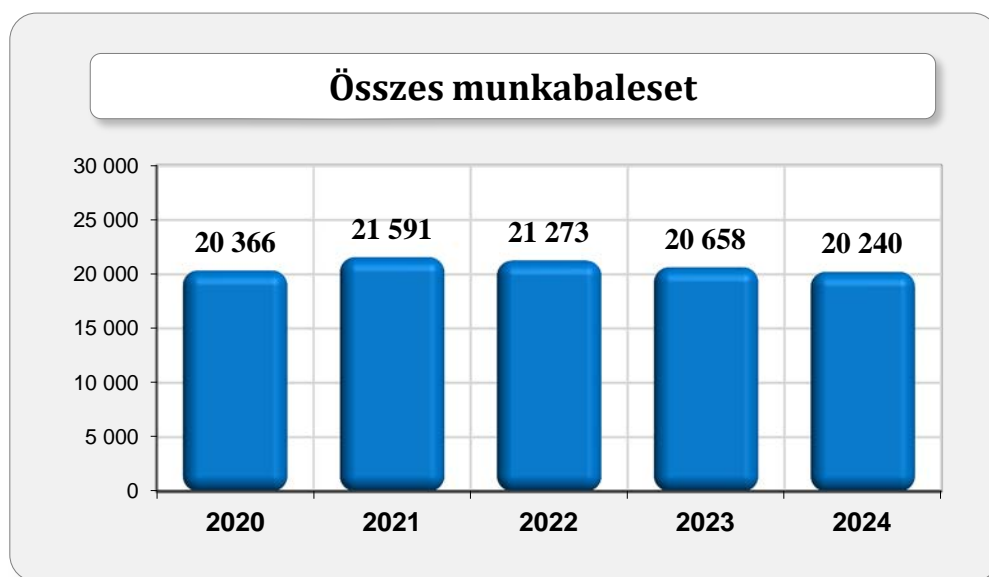
A Munkavédelmi Irányítási Főosztály által készített munkabaleseti nyilvántartás **alapja** a munkáltatók tárgyévre vonatkozó **3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó és a halálos kimenetelű munkabalesetek** munkabaleseti jegyzőkönyvön történő bejelentése. A munkáltatók a munkabaleset helyszíne szerinti, területileg illetékes munkavédelmi hatósághoz küldik meg a munkabaleseti jegyzőkönyveket, amelyek feldolgozása alapján történik a munkabalesetek statisztikai elemzése¹.

A beérkezett és feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek adatai alapján az összes munkabaleset száma 2021-ben 2020-hoz viszonyítva valamelyest emelkedett, majd azt követően folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

¹ Nem tartalmazza a Jelentés azokat a baleseteket, amelyek kivizsgálására a területi munkavédelmi hatóság hatásköre nem terjed ki, mert:

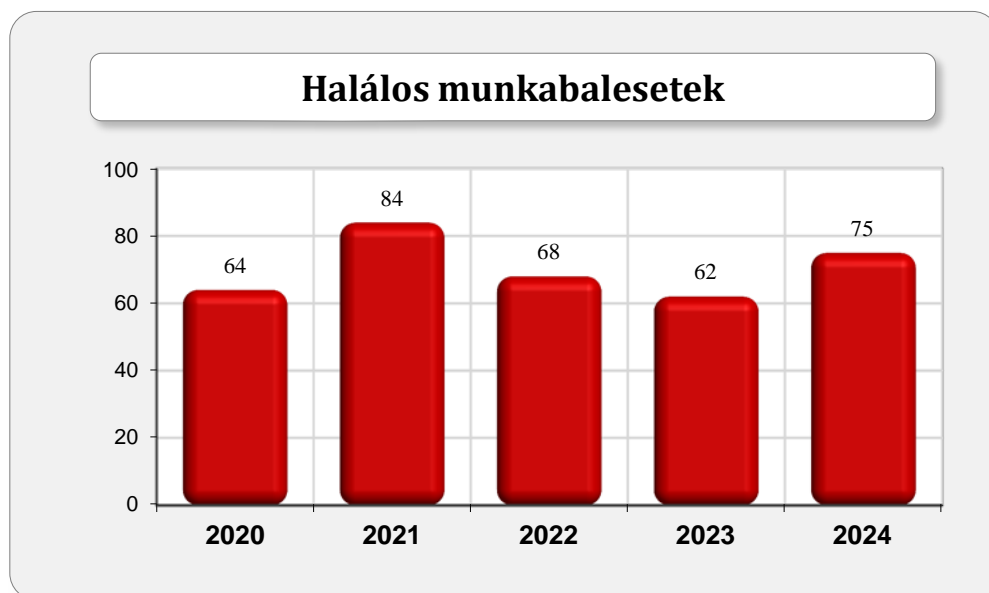
- vagy nem minősülnek munkabalesetnek: szabadidős (otthoni munkabalesetek), nem szervezett munkavégzés során bekövetkezett sportbalesetek, mást nem foglalkoztató egyéni vállalkozó, „segítő családtag” munkavégzése közben bekövetkezett balesetek, a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben érő baleset, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt;
- vagy a baleset ugyan munkabalesetnek minősül, de a kivizsgálása nem tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe (Mvt. 86. § (1) d) és e) pontja alapján a bányászati tevékenységgel összefüggő, illetve a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi szerveknél, a nemzetbiztonsági szolgálatoknál, a katasztrófavédelem szerveinél, és az önkéntes tűzoltóságnál bekövetkezett munkabalesetek);
- jelentésre nem kötelezett, 1-3 kiesett munkanapot okozó, munkabaleset

Az összes munkabaleset számának alakulását az 1. számú ábra mutatja.

1. számú ábra: Az összes munkabaleset számának alakulása

A halálos munkabalesetek számának alakulását a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra: A halálos munkabalesetek számának alakulása

2.1.1. A munkabalesetek számának vármegyék szerinti alakulása

A feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján a munkabalesetek és halálos munkabalesetek számainak vármegyék szerinti változásait, a 3. és 4. számú ábrák mutatják. (Növekedés: ↗; Csökkenés: ↘; Változatlan: ↔)

Vármegye	A 2024. évi összes munkabaleset számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva			
	2020-hoz képest	2021-hez képest	2022-höz képest	2023-hoz képest
Budapest	↗	↗	↗	↗
Baranya	↗	↗	↗	↘
Bács-Kiskun	↘	↘	↗	↗
Békés	↘	↘	↘	↘
Borsod-Abaúj-Zemplén	↘	↘	↘	↘
Csongrád-Csanád	↘	↘	↘	↘
Fejér	↘	↘	↘	↗
Győr-Moson-Sopron	↘	↘	↘	↘
Hajdú-Bihar	↗	↗	↘	↘
Heves	↘	↘	↘	↘
Komárom-Esztergom	↘	↘	↘	↘
Nógrád	↘	↘	↘	↗
Pest	↗	↗	↘	↘
Somogy	↗	↗	↔	↘
Szabolcs-Szatmár-Bereg	↘	↘	↘	↗
Jász-Nagykun-Szolnok	↘	↘	↘	↗
Tolna	↘	↘	↘	↘
Vas	↘	↘	↘	↘
Veszprém	↗	↗	↗	↗
Zala	↗	↘	↗	↗
Külföld	↘	↘	↘	↘
Összesen	↘	↘	↘	↘

3. számú ábra: A 2024. évi összes munkabaleset számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva

Vármegye	A 2024. évi halálos munkabalesetek számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva			
	2020-hoz képest	2021-hez képest	2022-höz képest	2023-hoz képest
Budapest	↗	↘	↘	↗
Baranya	↘	↘	↘	↘
Bács-Kiskun	↗	↗	↗	↗
Békés	↗	↗	↗	↗
Borsod-Abaúj-Zemplén	↘	↘	↘	↘
Csongrád-Csanád	↗	↗	↘	↘
Fejér	↘	↘	↔	↔
Győr-Moson-Sopron	↗	↗	↗	↗
Hajdú-Bihar	↗	↗	↘	↘
Heves	↗	↗	↗	↗
Komárom-Esztergom	↗	↗	↗	↗
Nógrád	↔	↔	↗	↗
Pest	↘	↗	↗	↘
Somogy	↘	↘	↘	↘
Szabolcs-Szatmár-Bereg	↗	↘	↗	↔
Jász-Nagykun-Szolnok	↗	↘	↗	↗
Tolna	↘	↘	↘	↘
Vas	↘	↘	↘	↘
Veszprém	↘	↘	↔	↗
Zala	↗	↗	↗	↗
Külföld	↘	↘	↘	↘
Összesen	↗	↘	↗	↗

4. számú ábra: A 2024. évi halálos munkabalesetek számának vármegyék szerinti változása a korábbi évekhez viszonyítva

A munkabalesetek megoszlásának területi bontását az 5. számú ábra tartalmazza.

Terület	Munkabalesetek megoszlása					
	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből				
		Halálos	Súlyos csonkulás	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkulásos összesen
Budapest	3 484	7	4	8	19	26
Baranya	845	0	3	2	5	8
Bács-Kiskun	1 004	10	5	9	24	23
Békés	486	4	1	2	7	7
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 160	2	1	2	5	3
Csongrád-Csanád	731	3	0	1	4	7
Fejér	1 132	2	1	3	6	8
Győr-Moson-Sopron	1 173	6	0	0	6	7
Hajdú-Bihar	972	3	1	4	8	23
Heves	700	5	1	0	6	4
Komárom-Esztergom	918	3	1	3	7	8
Nógrád	379	1	0	0	1	3
Pest	2 592	10	5	3	18	16
Somogy	697	0	0	8	8	7
Szabolcs-Szatmár-Bereg	957	4	0	2	6	3
Jász-Nagykun-Szolnok	801	8	4	1	13	13
Tolna	302	0	1	0	1	3
Vas	511	0	1	1	2	13
Veszprém	768	2	2	4	8	7
Zala	448	4	0	2	6	5
Külföld	180	1	0	0	1	2
Összesen	20 240	75	31	55	161	196

5. számú ábra: A munkabalesetek megoszlása területi bontásban

2.1.2. A munkabalesetek nemzetgazdasági ágak szerinti alakulása

2024-ben a

- "C" - *Feldolgozóipar (6923), a*
- "H" - *Szállítás, raktározás (2976) és a*
- "G" - *Kereskedelem, gépjárműjavítás (2318)*

nemzetgazdasági ágazatokban történt **a legtöbb munkabaleset**.

2024-ben **a súlyos munkabalesetek** legnagyobb számban a

- "C" - *Feldolgozóipar (súlyos: 44, ebből halálos: 14), az*
- "F" - *Építőipar (súlyos: 41, ebből halálos: 22), az*
- "A" - *Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (súlyos: 20, ebből halálos: 8), a*
- "H" - *Szállítás, raktározás (súlyos: 18, ebből halálos: 11), és az*
- "E" - *Vízellátás; Szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés (súlyos: 10, ebből halálos: 5) ágazatokban következtek be.*

Ezen öt ágazatban, a súlyos munkabalesetek száma a 2023. évhez képest a

- "C" - *Feldolgozóiparban (32-ről 44-re), az*
- "F" - *Építőiparban (40-ről 41-re), az*
- "A" - *Mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban, halászatban (15-ről 20-ra), és az*
- "E" - *Vízellátás; Szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés (5-ről 10-re) növekedett, míg a*
- "H" - *Szállításban, raktározásban (26-ről 18-ra) csökkent.*

2024. évben az összes munkabaleset 85%-a az alábbi ágazatokban történt:

- "C" – *Feldolgozóipar: 34%;*
- "H" - *Szállítás, raktározás: 15%;*
- "G" - *Kereskedelem, gépjárműjavítás: 11%;*
- "Q" - *Humán-egészségügyi, szociális ellátás: 8%;*
- "F"- *Építőipar: 5%;*
- "E" - *Vízellátás; Szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés: 4%;*
- "O" - *Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás: 4%;*
- "P" – *Oktatás: 4%;*

2024-ben az összes halálos kimenetelű munkabaleset 93%-a az alábbi ágazatokban történt:

- "F"- *Építőipar: 29%;*
- "C"- *Feldolgozóipar: 19%;*
- "H" - *Szállítás, raktározás: 15%;*
- "A" - *Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 11%;*
- "E" - *Vízellátás; Szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés: 7%;*
- "N" - *Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység 7%;*
- "G" - *Kereskedelem, gépjárműjavítás: 5%*

Ezeket az ágazatokat a munkavédelmi hatóság kiemelten ellenőrzi.

A legtöbb halálos munkabaleset az építőiparban, a szállításban, a feldolgozóiparban és a mezőgazdaságban következett be, azon belül is a mikro-, kis- és középvállalkozásoknál. A balesetek okainak vizsgálatakor kiderült, hogy **legtöbbször a munkavállaló volt szabálytalan, második helyen a munkáltató mulasztása volt megállapítható.**

Szakágazatok szerint a legtöbb halálos munkabaleset az építőiparban (22), a második legtöbb a szállítás ágazatban (11) történt, viszont ez utóbbi balesetek szinte kivétel nélkül közúti közlekedés során következtek be, így azok nem munkavédelmi okokra vezethetők vissza. **A munkavállalók létszámát figyelembe véve a halálos munkabaleseti gyakorisági mutatók alapján az építőipar és a mezőgazdaság a két legveszélyesebb ágazat.**

A foglalkoztatottak számának szempontjából vizsgálva a halálos munkabalesetet szenvedett munkavállalók közül

- 34 főt mikro vállalkozás,
- 25 főt kisvállalkozás,
- 14 főt közepes vállalkozás,
- 2 főt nagyvállalkozás foglalkoztatott.

A legfőbb baleseti okok között a magasból történő leesés a leggyakoribb, amely elsősorban az építőiparban jellemző, de esetenként egyéb ágazatokban történő munkavégzés során is előfordul. Sajnos több olyan eset is történt, ahol a munkáltatónak rendkívül csekély lehetősége volt a megelőzésre, pl. kézfék behúzásának elmulasztása miatt a sofört elütötte a tehergépkocsi. A tárgy alá, vagy tárgyak közé beszorulás, és az áramütés is a gyakori baleseti okok közé sorolható.

A munkabalesetet szenvedett munkavállaló **szakképesítése, szakmai ismereteinek** vizsgálatakor azt állapította meg a hatóság, hogy amikor a tevékenység szakképzettséget igényelt, akkor az esetek kb. 10%-ában a szükséges szakmai ismeretek hiányában történt a munkavégzés.

A munkabaleset bekövetkezéséért

- a munkavállalót terhelte a felelősség 25 esetben,
- a munkáltató felelőssége volt megállapítható 23 esetben,
- a munkáltató és a munkavállaló együttes felelősségét 16 esetben,
- harmadik fél felelősségét 6 esetben állapították meg,
- 5 esetben nem volt eldönthető a felelősség kérdése (pl. hiányos adatok miatt).

A **munkavállalói** felelősség megállapításakor jellemzően a figyelmetlenség, a szabályszegő, utasításellenes magatartás volt a baleset oka, a **munkáltatói** felelősség jellemzően a biztonságos munkavégzéshez szükséges feltételek biztosításának elmulasztásában jelent meg, pl. balesetveszélyes munkaeszköz rendelkezésre bocsátása, egyéni védőeszköz biztosításának hiánya, vagy a munkavégzéssel kapcsolatban szükséges utasítások elmaradása.

A munkabalesetek nagy része elkerülhető lenne, ha a munkáltatók és a munkavállalók betartanák az előírásokat.

17 halálos közúti munkabaleset is történt, amelyek nem munkavédelmi hiányosságokra vezethetők vissza.

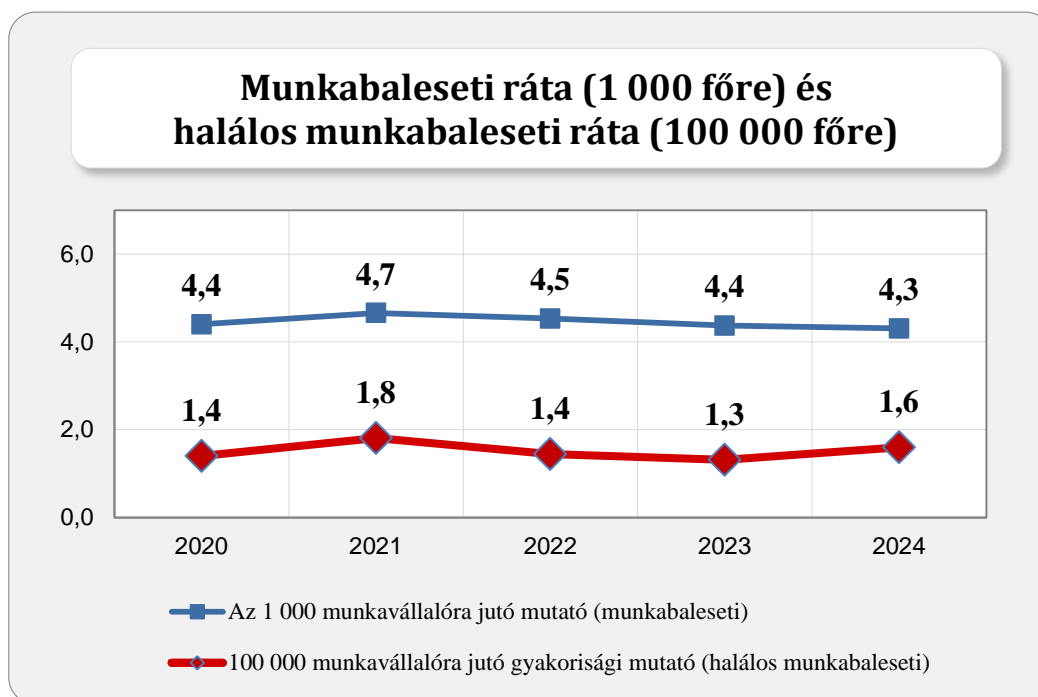
2.1.3. A foglalkoztatottakra vonatkozó munkabaleseti gyakorisági mutatók

A munkabalesetek abszolút számai mellett indokolt a foglalkoztatottakra vetített **munkabaleseti mutatókat** (rátákat) is értékelni. **A viszonyítási alap az összes munkabaleset esetében 1000 fő munkavállaló, a halálos munkabalesetek esetében 100 000 fő munkavállaló.**

A munkabaleseti ráta tekintetében 2021-ben növekvő, majd ezt követően 2022-től folyamatosan csökkenő tendencia volt tapasztalható.

A halálos munkabaleseti ráta, hasonlóképpen alakult a munkabaleseti rátához képest, vagyis 2021-ben növekvő, ezt követően 2022-ben, illetve 2023-ban csökkenő tendencia volt tapasztalható. **2024-ben emelkedés mutatkozott**, azonban a 2023-ban történt, de 2024-ben lezárt vizsgálatok emelik az előző évhez képest a különbséget.

A 6. számú ábra adatai a munkabaleseti ráták tendenciáját mutatja.

6. számú ábra: A munkabaleseti ráták tendenciája

2.1.4. A munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása

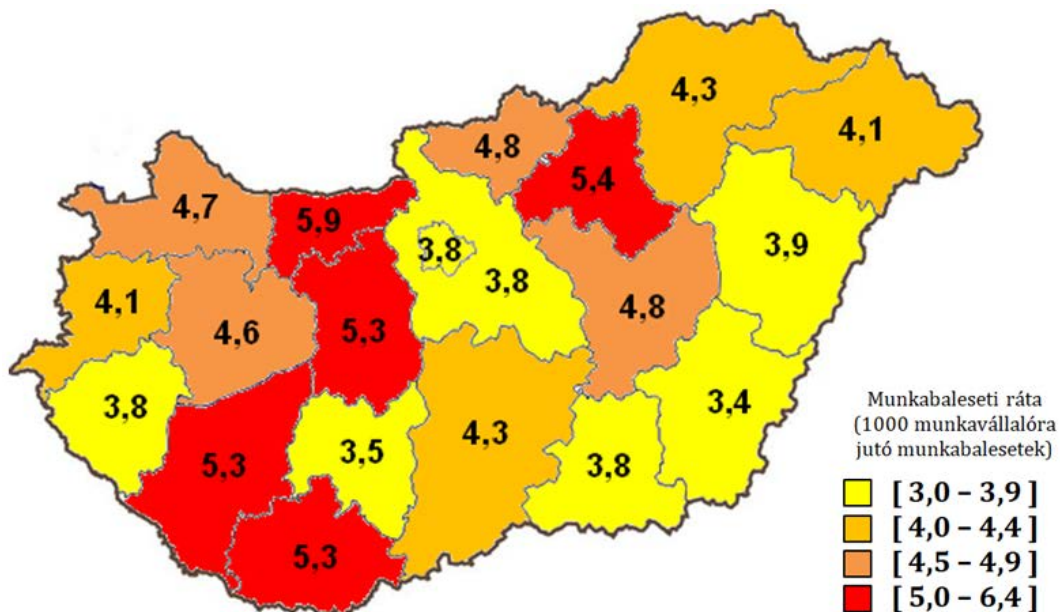
A munkabalesetek vármegyék szerinti alakulását tekintve 2024-ben az 1000 főre jutó munkabaleseti ráta

- Komárom-Esztergom vármegyében (5,9),
- Heves vármegyében (5,4),
- Fejér vármegyében (5,3),
- Somogy vármegyében (5,3, és
- Baranya vármegyében (5,3) volt a legmagasabb.

A legalacsonyabb munkabaleseti ráta

- Békés vármegyében (3,4),
- Tolna vármegyében (3,5),
- Fővárosban (3,8),
- Zala vármegyében (3,8),
- Pest vármegyében (3,8),
- Csongrád-Csanád vármegyében (3,8) és
- Hajdú-Bihar vármegyében (3,9) fordult elő.

A munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulását a 7. számú ábra mutatja.

7. számú ábra: A munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása

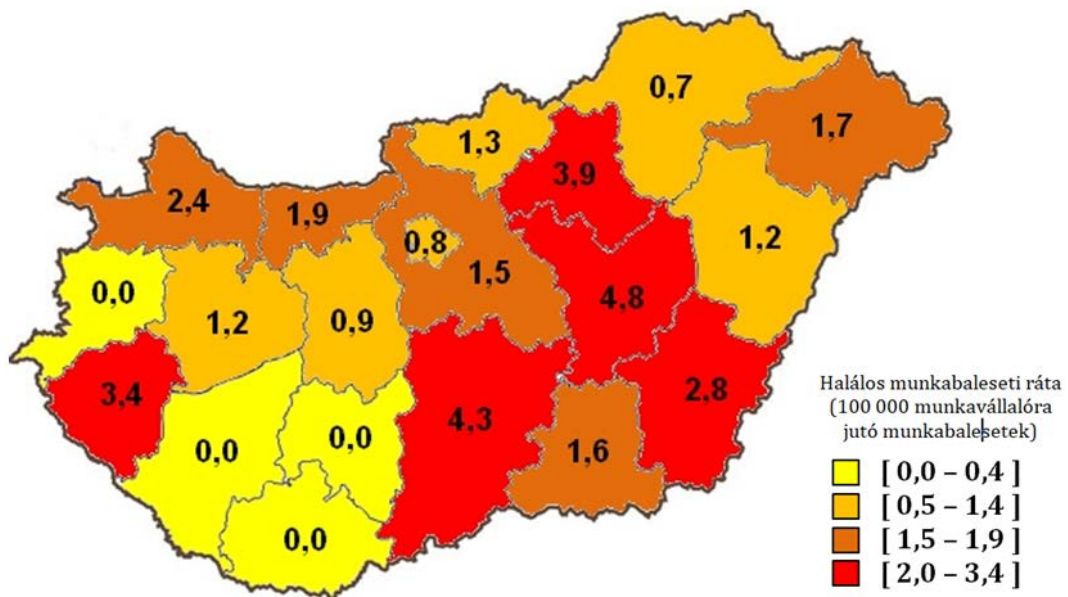
A 100 000 főre jutó halálos munkabaleseti ráta

- Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében (4,8),
- Bács-Kiskun vármegyében (4,3),
- Heves vármegyében (3,9),
- Zala vármegyében (3,4) és
- Békés vármegyében (2,8) volt a legmagasabb,

míg a legalacsonyabb

- Baranya vármegyében (0,0),
- Somogy vármegyében (0,0),
- Tolna vármegyében (0,0) és
- Vas vármegyében (0,0) volt.

A halálos munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulását a 8. számú ábra mutatja.

8. számú ábra: A halálos munkabaleseti ráták vármegyék szerinti alakulása

2.2. A munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásával kapcsolatos tapasztalatok

A beérkezett és feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján megállapítható, hogy **a balesetvizsgálatok jellemzően az Mvt. alapján, munkavédelmi szaktevékenység keretében történtek.** Elmondható azonban, hogy a balesetvizsgálat során, a **baleset okaként legtöbbször a balesetet szenvedett munkavállaló figyelmetlenségét vagy mulasztását állapították meg.** A munkabaleset kivizsgálásokra az volt a jellemző, hogy a munkáltató, illetve az általa megbízott balesetet vizsgáló a sérülést szenvedett munkavállaló mulasztásainak feltárására fektette a hangsúlyt, **a balesetvizsgálat a munkaeszközök, védőberendezések és a munkakörülmények szerepét nem, vagy nem teljes körűen vette figyelembe.**

A munkavédelmi hatóság helyszíni ellenőrzése során szinte mindig megállapítható volt, hogy az eseményt nem vizsgálták teljes körűen, ezért a munkabaleseti jegyzőkönyv olyan adatokat tartalmazott, amelyek **elfedték, csökkentették a munkáltatói felelősséget.**

A munkabaleseti jegyzőkönyvek feldolgozása alapján a munkabalesetek munkáltatói kivizsgálásának hiányosságai az alábbiak szerint összegezhető:

- a munkabaleseti jegyzőkönyvek hatóság részére történő megküldését a munkáltatók többségében határidőben teljesítették, de azért **előfordult a határidőn túli beküldés is;**
- a baleseti jegyzőkönyvek kitöltése nem mindig van összhangban a kitöltési útmutatóval, gyakran előfordulnak **adathiányos munkabaleseti jegyzőkönyvek is;**
- a baleset leírása vagy nem elég részletes, vagy a balesettel nem összefüggő adatokat sorol fel, amelyből **nehéz a baleset valódi okát megállapítani;**
- a sérült és a baleset **tanúinak meghallgatása többször elmarad;**
- a baleset bekövetkezéséért a munkáltató **a sérültre próbálja áthárítani a felelősséget,** ezáltal igyekszik a saját felelősségét csökkenteni;
- a munkáltató által **a megelőzés érdekében megtett intézkedések nem megfelelőek és főleg a megfelelő műszaki intézkedések maradnak el;**
- **számos esetben** tapasztalja a hatóság, hogy **a jegyzőkönyvet kitöltő személyek ismeretei hiányosak, gyakorlatlanok.** Előfordul az is, hogy nem munkavédelmi szakember tölti ki a jegyzőkönyvet.

Az eltitkolt munkabalesetekről a munkavédelmi hatóság panasz, kérelem, a rendőrség, vagy a kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró hatóság megkeresése kapcsán szerez tudomást.

3. A foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek kivizsgálása és alakulása

3.1. A munkavédelmi hatósághoz bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanú és fokozott expozíciós esetek

(Jelen fejezet a munkavédelmi hatóság vizsgálati tapasztalatait tartalmazza.)

2024. január 1-jétől 2024. december 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 327 foglalkozási megbetegedés gyanút jelentettek be és a munkáltatók 521 fokozott expozíciós eset kivizsgálásáról értesítették a munkavédelmi hatóságot (ez 525 fő dolgozót érintett). A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált foglalkozási megbetegedés gyanújával érkezett bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából. A fokozott expozíciós eseteket a munkáltatók vizsgálják ki, az elkészült dokumentációt a területileg illetékes kormányhivatalnak küldik meg, ahol értékelik a munkáltatói kivizsgálás szakszerűségét.

A 2024. évben a bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi évhez viszonyítva jelentős mértékben csökkent (2023. évben 1413 bejelentés volt), mely a koronavírus (SARS-CoV-2) fertőzés bejelentés szám csökkenésének köszönhető.

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2024. évben a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentés 67,3%-a – még mindig a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely az új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) fertőzés bejelentéséből adódott. 2023. évben is ebből az ágazatból érkezett a legtöbb bejelentés (87,12%), azonban a bejelentés aránya csökkent.

A bejelentések döntő többsége (75,5%) biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt érkezett, egyéb kóroki tényező miatt kevés számmal történik bejelentés.

Az elfogadott és nyilvántartásba vett fokozott expozíciós esetek részletes elemzése a 3.2 pontban található.

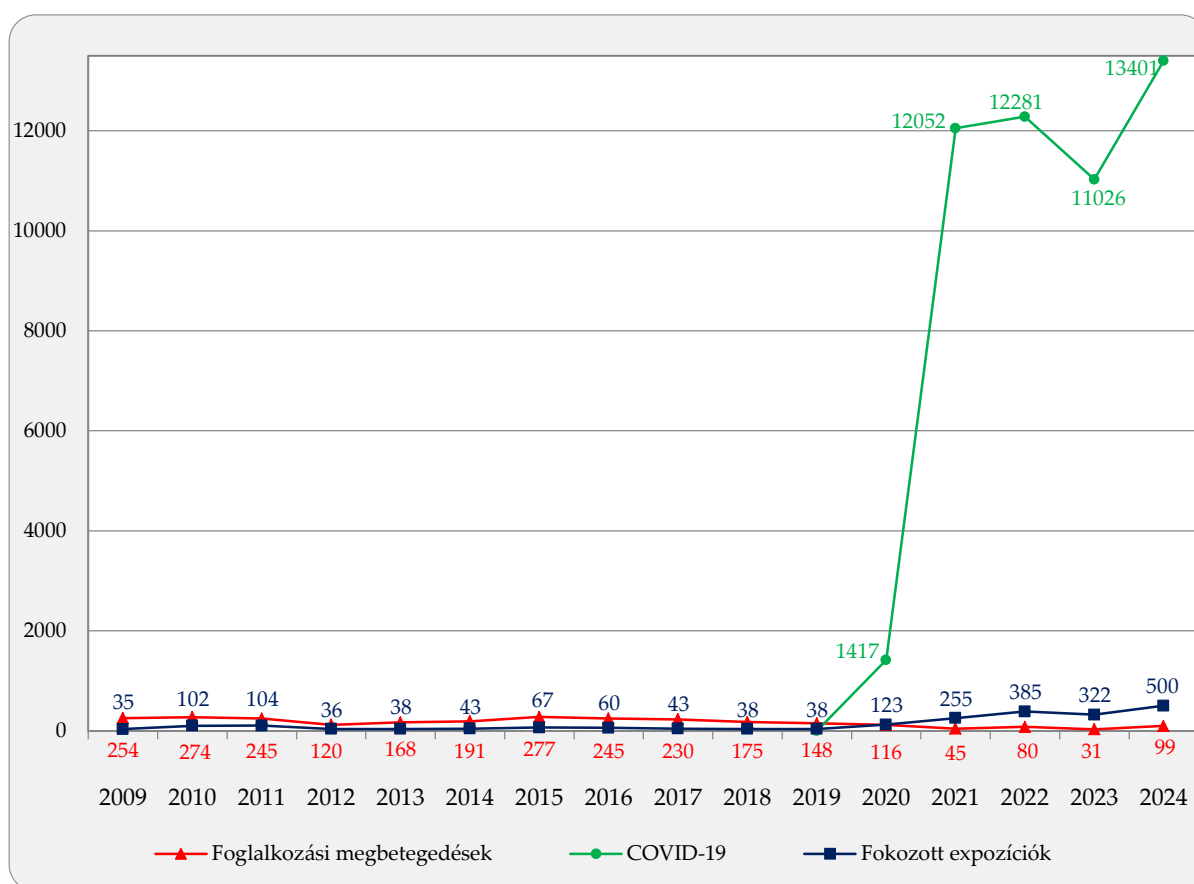
3.2. A 2024. évi foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai

(A munkavédelmi hatóság által kivizsgált és a Nemzeti Népegészségügyi Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztálya által a 2024. évben elfogadott esetek elemzése)

3.2.1. A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek összefoglaló adatai

3.2.1.1. Az esetek leírása

2024-ben 13 500 foglalkozási megbetegedést (mérgezést) vettünk nyilvántartásba, ami 22%-kal több, mint a 2023. évi esetszám (11 057 eset). A foglalkozási eredetű, új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) által okozott megbetegedések az összes foglalkozási megbetegedés 99,3%-át teszik ki (13 401 eset; részletesebben lásd a 3. fejezetben). A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedési esetek száma 2024-ben 99 volt, ami több mint háromszorosa az előző évi adatnak (31 eset). A nem COVID-19 megbetegedések 54%-a járt keresőkép telenséggel (2023-ban 71%). A regisztrált fokozott expozíciós esetek száma 500 volt, ami az előző évi adathoz (322 fő) képest 55%-kal több (9. számú ábra). A diagramból látható, hogy közel két évtizede csökkent a foglalkozási megbetegedés gyanú orvosi észleléseinek száma, mely az utóbbi évben kismértékű emelkedést mutatott.

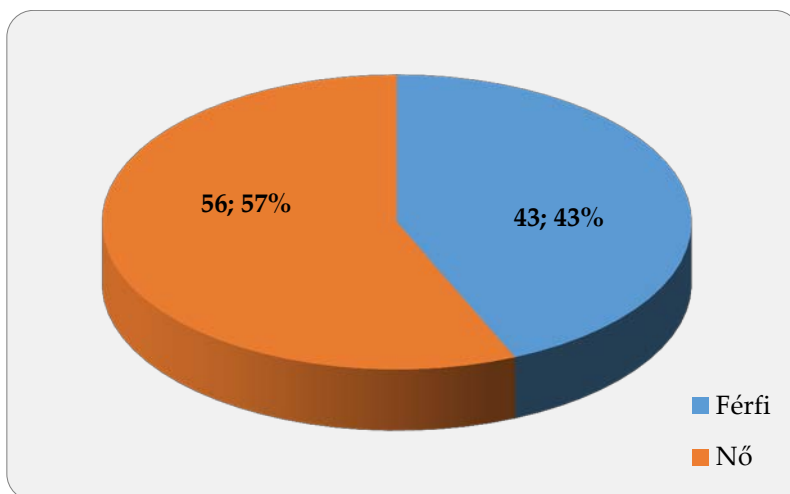

9. számú ábra: A foglalkozási megbetegedések és a fokozott expozíciós esetek számának alakulása, 2009-2024

3.2.2. A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések (mérgezések)

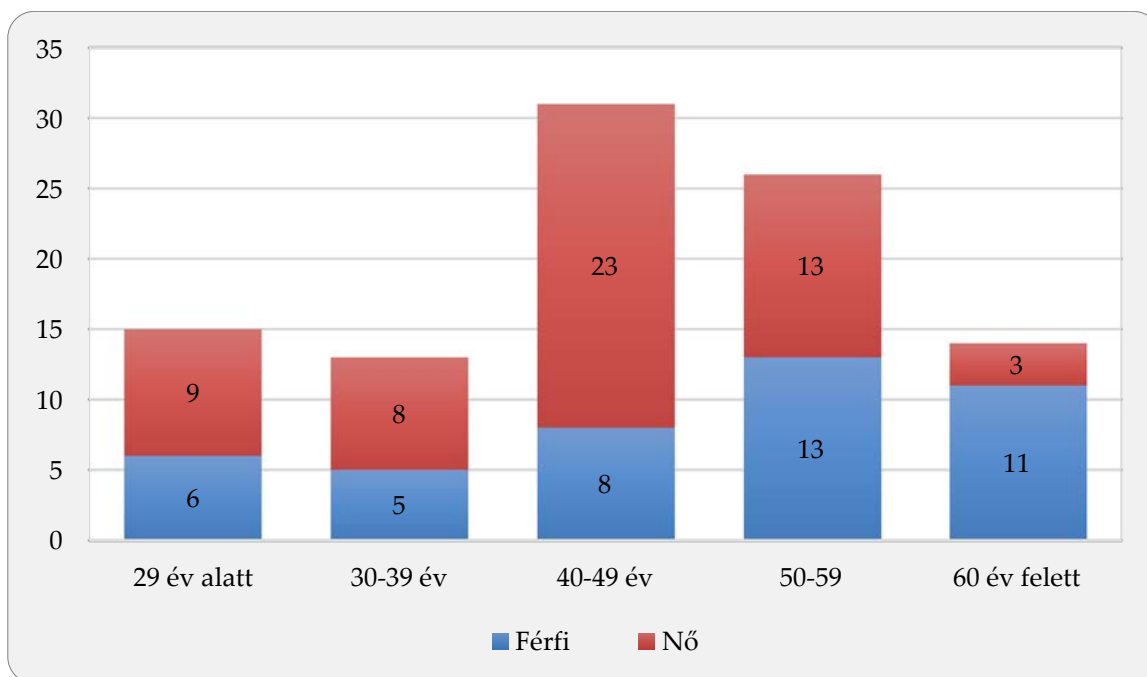
3.2.2.1. A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések általános jellemzői

A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedéssel regisztráltak (99 fő) között többségben voltak a nők (56 fő, 57%) a férfiakkal (43 fő, 43%) szemben (10. számú ábra).

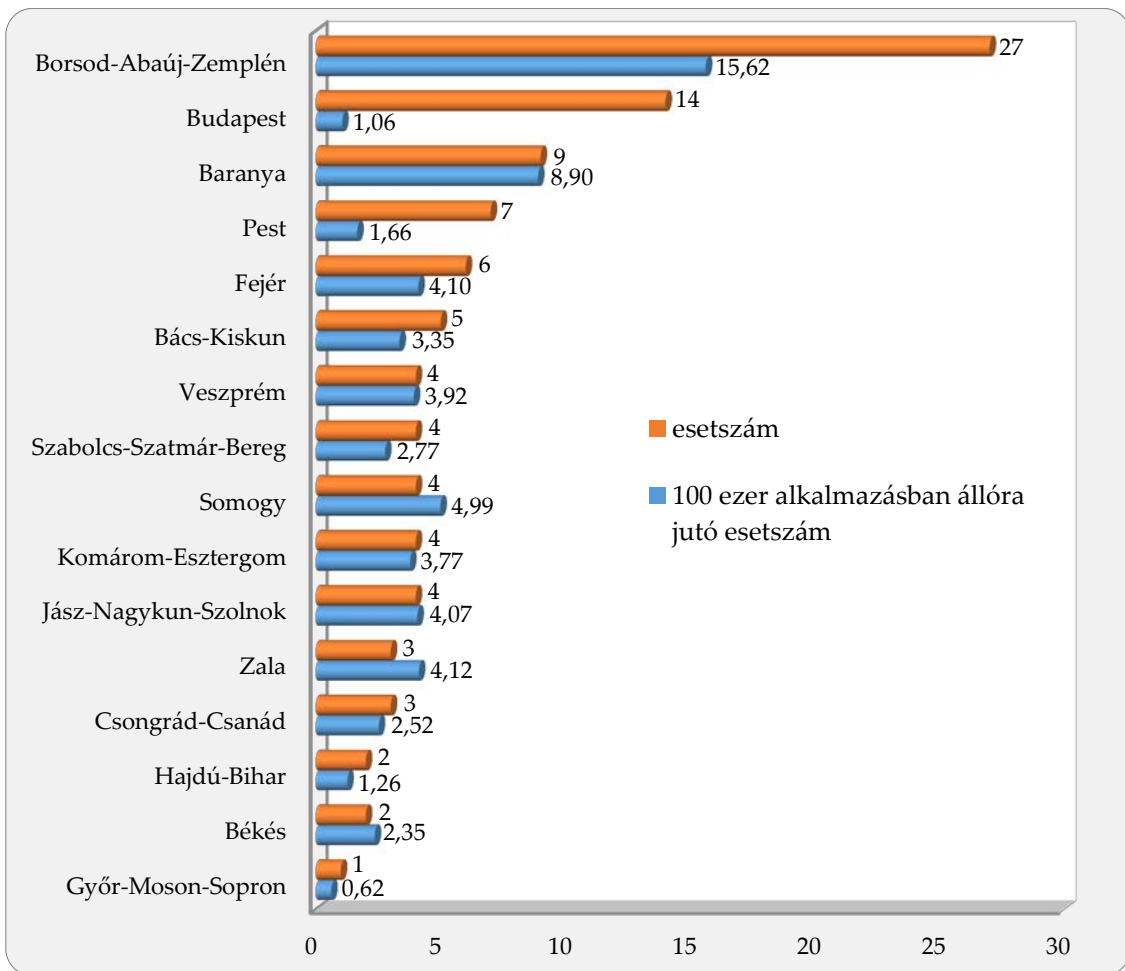
10. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések nemenkénti megoszlása, 2024

A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések korcsoportonkénti és nemenkénti megoszlását a 11. számú ábra mutatja be.

11. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma korcsoportok és nemek szerint, 2024

A legtöbb nem COVID-19 foglalkozási megbetegedés a tárgyévben Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében fordult elő (27 eset), megelőzve Budapestet (14 eset) is. A 2024. évben Heves, Nógrád, Tolna és Vas vármegyéből nem regisztráltunk nem COVID-19 foglalkozási megbetegedést (12. számú ábra).

12. számú ábra: A nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyéenként, 2024 (2024. I-IV. negyedévében alkalmazásban állók száma alapján)

3.2.2.2. Halálos kimenetelű nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések

2024. évben 3 halálos kimenetelű nem COVID-19 foglalkozási megbetegedés fordult elő (13. számú ábra), **2023-ban 1 ilyen esetet vettünk nyilvántartásba.**

Esetszám	Nem	Diagnózis	Foglalkozás
3	férfi	B8	Bányászati technikus

13. számú ábra: Halálos kimenetelű nem COVID-19 foglalkozási megbetegedések, 2024

3.2.2.3. Tömeges foglalkozási megbetegedések

Tömeges (egy időben, azonos munkahelyen, legalább 5 fő munkavállalót érintő) foglalkozási megbetegedést tárgyévben 2 esetben regisztráltunk (14. számú ábra). Mindkét eset Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyéből került bejelentésre, az egyikben (scabies fertőzés) 10 munkavállaló (9 nő, 1 férfi), a másikban (calicivírus-fertőzés) 8 munkavállaló (6 nő, 2 férfi) volt érintett.

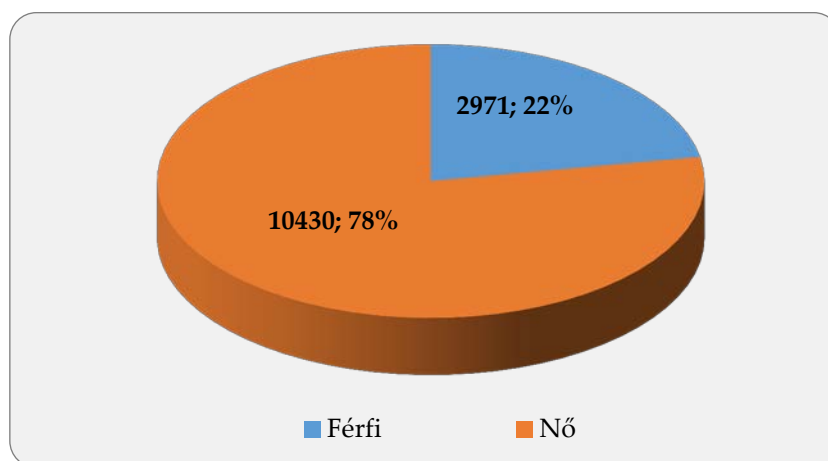
Esetszám	Nem	Megbetegedés	Foglalkozás
10	9 nő, 1 férfi	Scabies	Ápoló, szakápoló (7 fő), Segédápoló, műtőssegéd (2 fő), Szakorvos (1 fő)
8	6 nő, 2 férfi	Calici	Segédápoló, műtőssegéd (3 fő), Ápoló, szakápoló (3 fő), Egészségügyi dokumentátor (1 fő), Egészségügyi tevékenységet folytató egység vezetője (1 fő)

14. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések, 2024

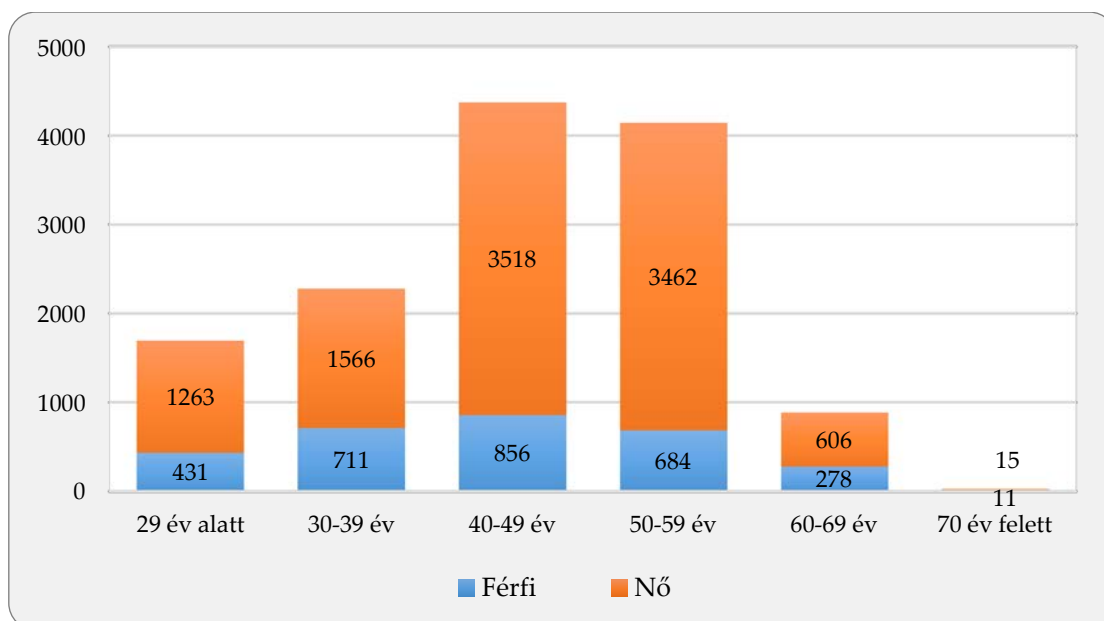
3.2.3. A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések

3.2.3.1. A COVID-19 foglalkozási megbetegedések általános jellemzői

2024-ben 13 401 COVID-19 által okozott foglalkozási megbetegedést vettünk nyilvántartásba, 2375 esettel többet, mint az előző évben (11 026 fő). A megbetegedettek között nagy többségben voltak a nők (10 430 fő, 78%) a férfiakkal (2971 fő, 22%) szemben (15. számú és 16. számú ábra).

15. számú ábra: A COVID-19 foglalkozási megbetegedések nemenkénti megoszlása, 2024

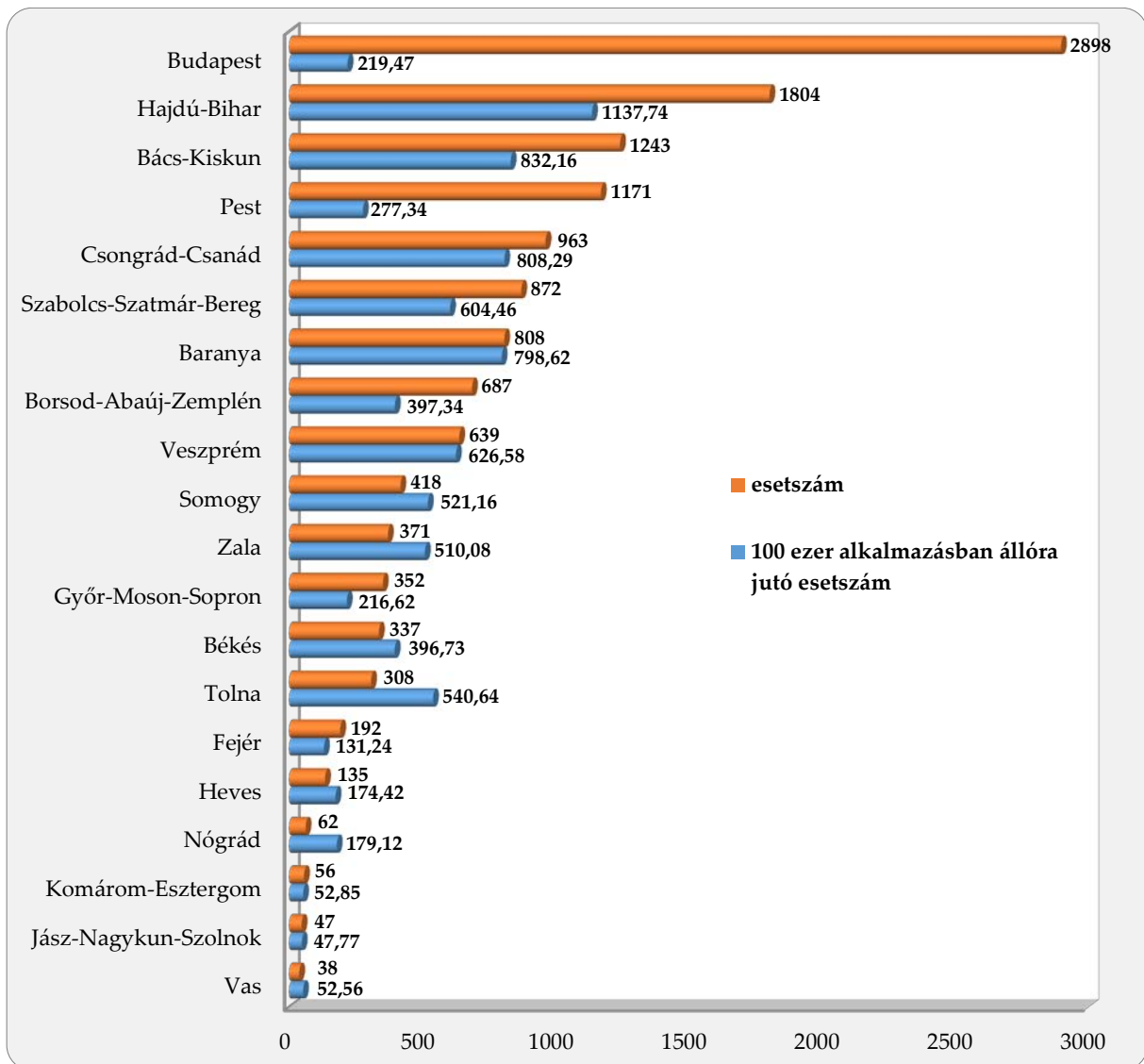

16. számú ábra: A COVID-19 foglalkozási megbetegedések száma korcsoportok és nemek szerinti bontásban

A legtöbb foglalkozási eredetű COVID-19 megbetegedés (1000 feletti esetszámmal) tárgyévben Budapesten (2898 eset, 21,6%), Hajdú-Bihar (1804 eset, 13,5%), Bács-Kiskun (1243 eset, 9,3%) és Pest vármegyében (1171 eset, 8,7%) fordult elő (17. számú ábra és 18. számú ábra).

Vármegye	esetszám	%
Budapest	2898	21,6
Hajdú-Bihar	1804	13,5
Bács-Kiskun	1243	9,3
Pest	1171	8,7
Csongrád-Csanád	963	7,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	872	6,5
Baranya	808	6
Borsod-Abaúj-Zemplén	687	5,1
Veszprém	639	4,8
Somogy	418	3,1
Zala	371	2,8
Győr-Moson-Sopron	352	2,6
Békés	337	2,5
Tolna	308	2,3
Fejér	192	1,4
Heves	135	1
Nógrád	62	0,5
Komárom-Esztergom	56	0,4
Jász-Nagykun-Szolnok	47	0,4
Vas	38	0,3
Összesen	13401	100

17. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések vármegyénkénti megoszlása, 2024

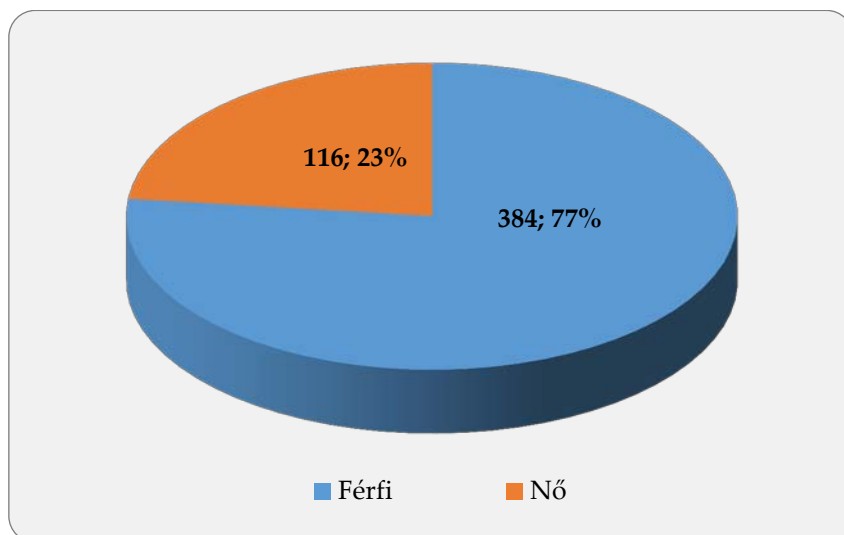

18. számú ábra: A COVID-19 okozta foglalkozási megbetegedések száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyénként, 2024

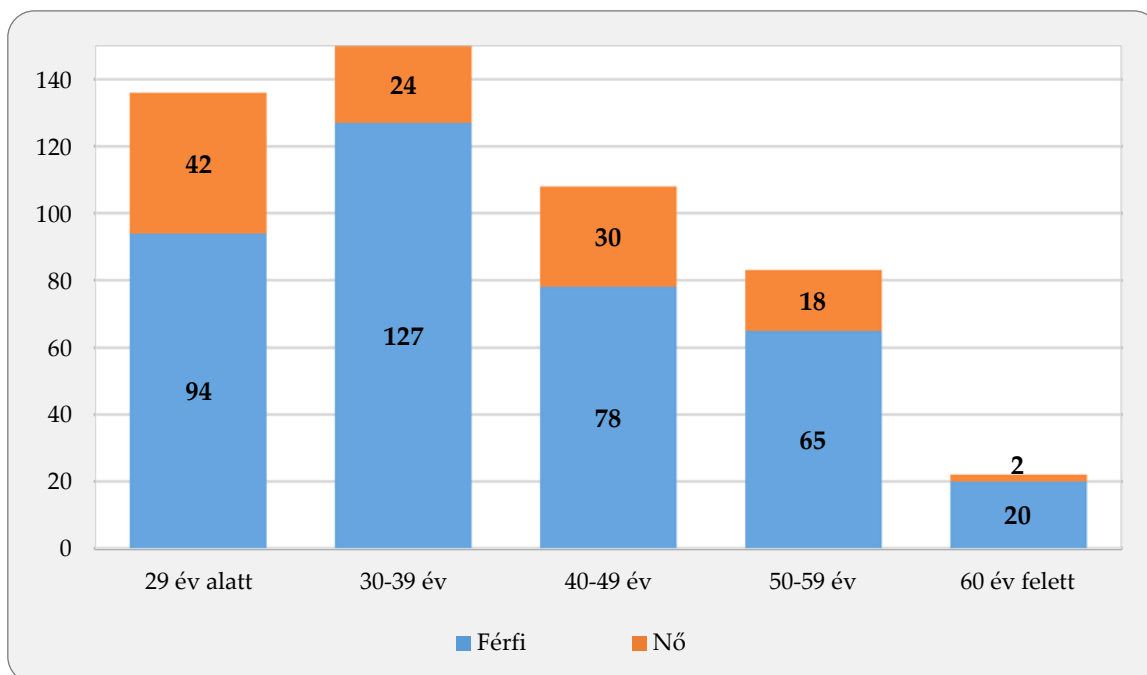
3.2.4. A fokozott expozíciós esetek

3.2.4.1. A fokozott expozíciós esetek általános jellemzői

2024-ben 500 fokozott expozíciós esetet vettünk nyilvántartásba, 55%-kal többet, mint 2023-ban (322 eset). A fokozott expozícióval érintett munkavállalók túlnyomó többsége férfi volt, a nemek aránya: 384 férfi (77%), 116 nő (23%) (19. ábra). Az esetek legnagyobb arányban (30%) a 30-40 év közötti korosztályt érintették (20. ábra).

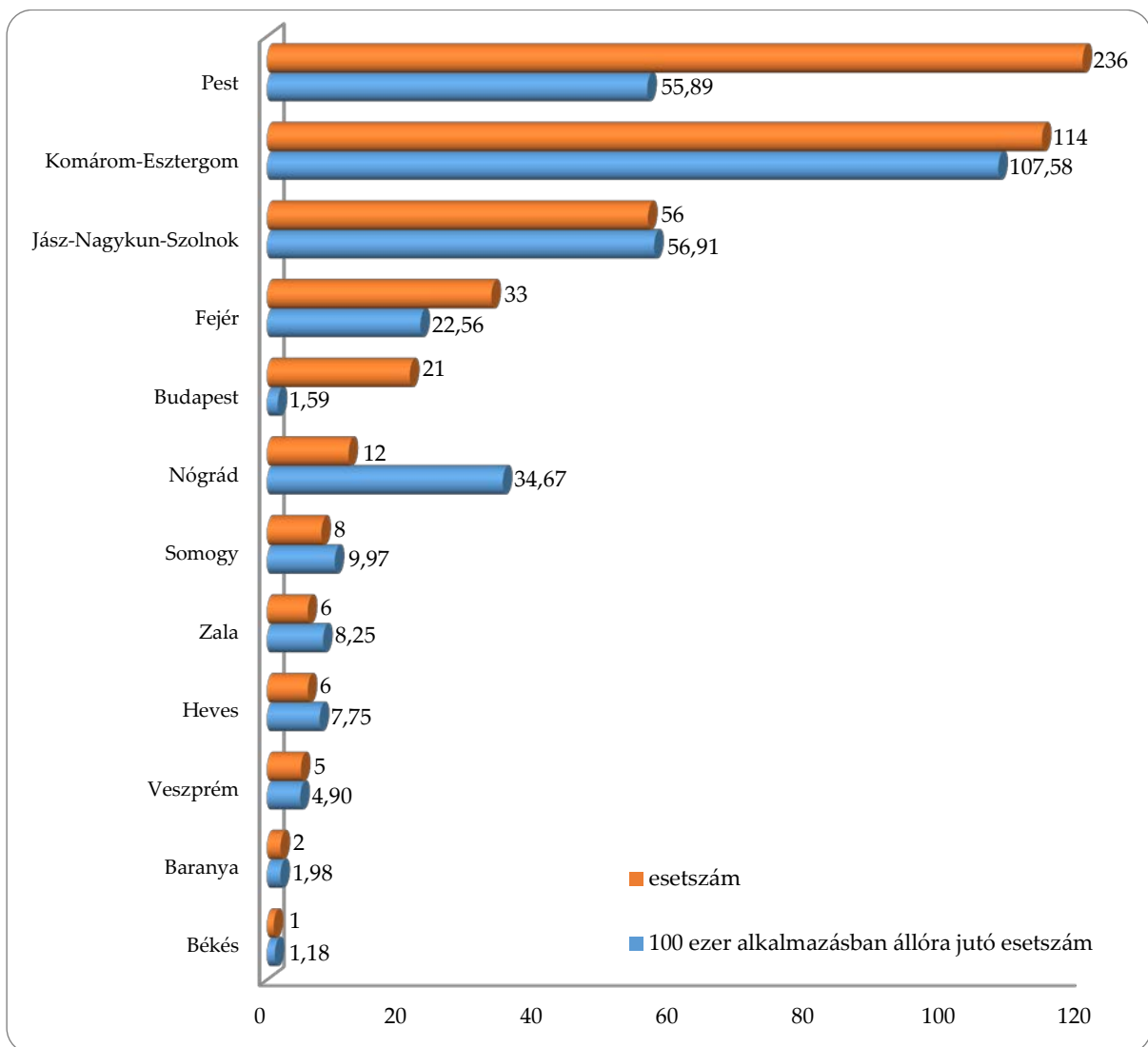

19. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek nemenkénti megoszlása, 2024

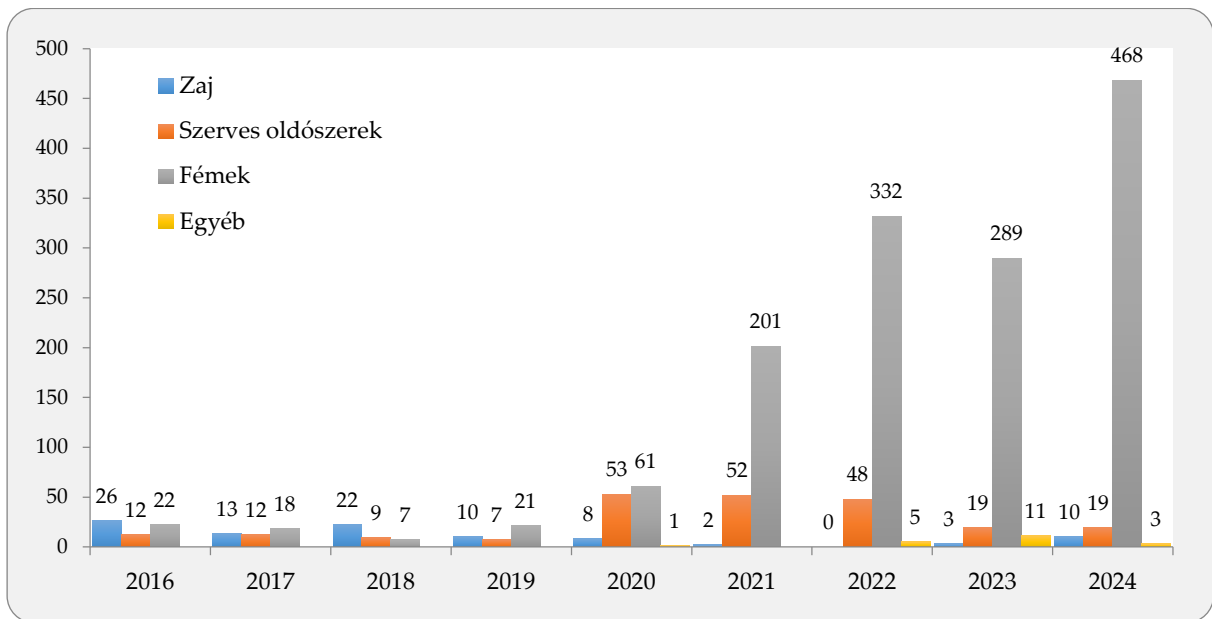
20. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma korcsoportok és nemek szerinti bontásban, 2024

A fokozott expozíciós esetek közül a legtöbb Pest vármegyében (236 eset, 47,2%) fordult elő (21. ábra). A többi bejelentés Komárom-Esztergom (114 eset, 22,8%), Jász-Nagykun-Szolnok (56 eset, 11,2%), Fejér (33 eset, 6,6%), Nógrád (12 eset, 2,4%), Somogy (8 eset, 1,6%), Zala (6 eset, 1,2%), Heves (6 eset, 1,2%), Veszprém (5 eset, 1%), Baranya (2 eset, 0,4%) és Békés vármegyéből (1 eset, 0,2%), illetve Budapestről (21 eset, 4,2%) érkezett. Nem történt bejelentés 8 vármegyéből (Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Vas, Tolna).

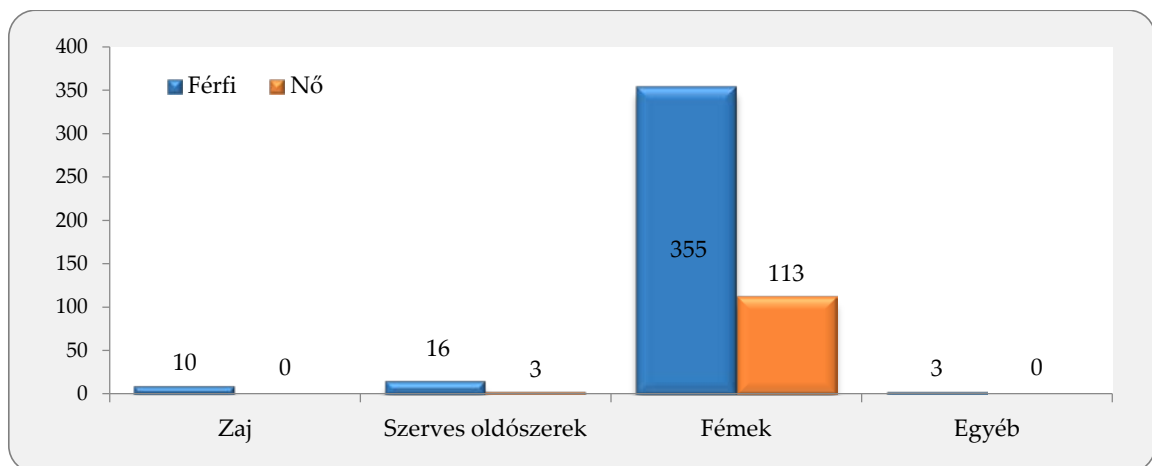

21. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma és a 100 ezer alkalmazásban állóra jutó esetszám vármegyénként, 2024 (2024. I-IV. negyedévében alkalmazásban állók száma alapján)

A fokozott expozíciós esetek 98%-át kémiai kóroki tényezők okozták (490 eset), 2%-át zaj (10 eset). A kémiai kóroki tényezők okozta fokozott expozíciós esetek száma az előző évhez képest (319 eset) 171 esettel több (22. ábra). A fokozott expozíciós esetek számát kóroki tényezők és nemek szerinti bontásban a 23. ábra mutatja be.

22. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma kóroki tényezők szerint, 2016-2024

23. számú ábra: A fokozott expozíciós esetek száma kóroki tényezők és nemek szerinti bontásban, 2024

3.2.4.2. Zaj okozta fokozott expozíciós esetek

2024-ben 10 fokozott zajexpozíciós esetet vettünk nyilvántartásba, a 2023. évi 3 esettel szemben (24. és 25. számú ábra). Az esetek valamennyi érintettje férfi.

Év	Szám	%
2007	18	35,3
2008	31	27,4
2009	19	54,3
2010	25	24,5
2011	15	14,4
2012	7	19,4
2013	13	34,2
2014	4	9,3
2015	29	43,3
2016	26	43,3
2017	13	30,2
2018	22	57,9
2019	10	26,3
2020	8	6,5
2021	2	0,8
2022	0	0
2023	3	0,9
2024	10	2

24. számú ábra: A zaj okozta fokozott expozíciós esetek száma és aránya a fokozott expozíciós esetek között, 2007-2024

Vármegye	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Budapest	-	1	1	-	-	-	-	-	2	2
Baranya	1	-	-	14	-	-	-	-	-	2
Bács-Kiskun	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Békés	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Csongrád-Csanád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fejér	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Győr-Moson-Sopron	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hajdú-Bihar	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-
Heves	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Komárom-Esztergom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nógrád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pest	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-
Somogy	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jász-Nagykun-Szolnok	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tolna	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Vas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veszprém	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zala	-	17	10	7	8	3	-	-	1	4
Összesen	29	26	13	22	10	8	2	0	3	10

25. számú ábra: A zaj okozta fokozott expozíciós esetek száma területi bontásban, 2015-2024

3.2.4.3. Vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek

2024-ben 490 fokozott vegyi expozíciós esetet regisztráltunk, 54%-kal többet az előző évhez képest (319 eset) (26. számú ábra). Az esetek nemek szerinti megoszlása: 374 (76,3%) férfi, 116 (23,7%) nő. A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek legnagyobb arányban (31%) a 30-40 év közötti korosztályt érintették.

Év	Szám	%
2005	69	27,8
2006	53	32,3
2007	33	64,7
2008	82	72,6
2009	16	45,7
2010	77	75,5
2011	89	85,6
2012	29	80,6
2013	25	65,8
2014	39	90,7
2015	38	56,7
2016	34	56,7
2017	30	69,8
2018	16	42,1
2019	28	73,7
2020	115	93,5
2021	253	99
2022	385	100
2023	319	99
2024	490	98

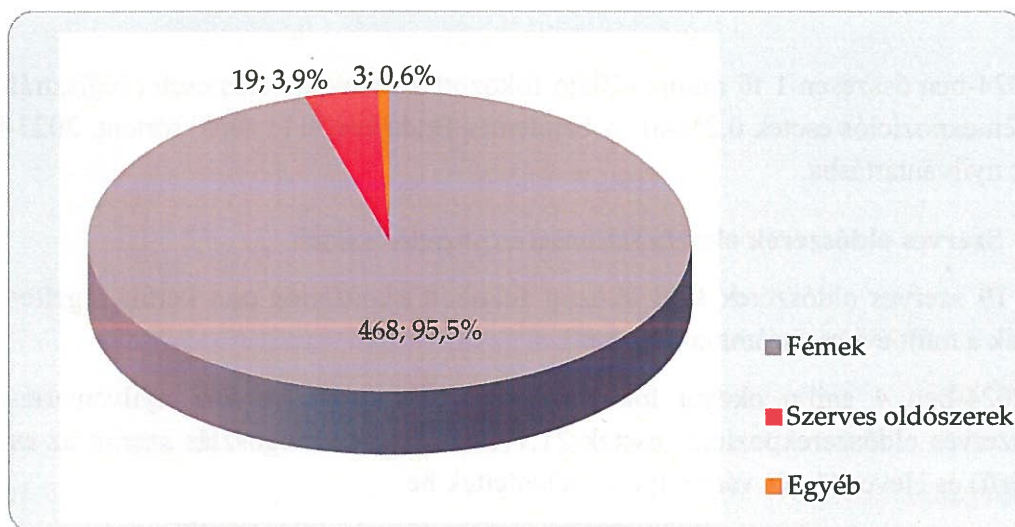
26. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek száma és aránya a fokozott expozíciós eseteken belül, 2005-2024

A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek területi megoszlását a 27. számú ábra mutatja be.

Vármegye	Esetszám	%
Pest	236	48,2
Komárom-Esztergom	114	23,3
Jász-Nagykun-Szolnok	56	11,4
Fejér	31	6,3
Budapest	19	3,9
Nógrád	12	2,4
Somogy	8	1,6
Heves	6	1,2
Veszprém	5	1,0
Zala	2	0,4
Békés	1	0,2
Összesen	490	100

27. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek vármegyék szerinti megoszlása, 2024

A kémiai kóroki tényezők okozta fokozott expozíciós esetek 95,5%-át (468 eset) fémek, 4%-át (19 eset) szerves oldószerek és kevesebb, mint 1%-át egyéb vegyi anyagok (3 eset) okozták (28. számú ábra).

28. számú ábra: A vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek száma és megoszlása, 2024

Fémek okozta fokozott expozíciós esetek

A fémek által okozott fokozott expozíciós esetek száma 2024-ben 468 volt, ami 62%-kal több, mint a 2023. évi esetszám (289 fő). A fokozott fémexpozíciók az összes fokozott expozíciós eset 93,6%-át teszik ki (a vegyi fokozott expozíciók 95,5%-a).

Nikkel: 2024-ben összesen 392 fő munkavállaló fokozott nikkelexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 80%-a). A bejelentések Békés (1 férfi), Fejér (14 férfi, 7 nő), Heves (1 férfi), Jász-Nagykun-Szolnok (6 férfi), Komárom-Esztergom (64 férfi, 40 nő), Nógrád (10 férfi, 2 nő), Pest (176 férfi, 50 nő), Somogy (3 férfi, 4 nő), Veszprém (1 férfi), Zala (1 férfi, 1 nő) vármegyéből és Budapestről (9 férfi, 2 nő) történtek. A 2023.

évben 264 fokozott nikkelexpozíciós esetet vettünk nyilvántartásba, döntő részben Pest és Komárom-Esztergom vármegyéből.

Ólom: 2024-ben összesen 54 fő munkavállaló fokozott ólomexpozíciós esetét vettük nyilvántartásba (a fokozott fémexpozíciós esetek 11,5%-a). A bejelentések Jász-Nagykun-Szolnok (50 férfi) és Heves (3 férfi, 1 nő) vármegyéből érkeztek. A 2023. évben 14 esetet regisztráltunk, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyéből.

Kobalt: 2024-ben összesen 11 fő munkavállaló fokozott kobaltexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 2,2%-a). A bejelentések Fejér (7 férfi), Pest (1 férfi), Veszprém (1 nő, 2 férfi) vármegyéből történtek. A 2023. évben 8 fokozott kobaltexpozíciós esetet vettünk nyilvántartásba, Pest vármegyéből.

Alumínium: 2024-ben összesen 4 fő munkavállaló fokozott alumíniumexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 0,8%-a). A bejelentések Komárom-Esztergom vármegyéből (2 férfi) és Budapestről (2 férfi) történtek. A 2023. évben 1 ilyen eset fordult elő.

Arzén: 2024-ben összesen 4 fő munkavállaló fokozott arzénexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 0,8%-a). A bejelentések Komárom-Esztergom (4 nő) vármegyéből történtek.

Higany: 2024-ben összesen 2 fő munkavállaló fokozott higanyexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 0,4%-a). A bejelentések Pest (1 férfi, 1 nő) vármegyéből történtek.

Króm: 2024-ben összesen 1 fő munkavállaló fokozott krómexpozíciós esetét regisztráltuk (a fokozott fémexpozíciós esetek 0,2%-a). A bejelentés Budapestről (1 férfi) történt. 2023-ban 2 eset került nyilvántartásba.

Szerves oldószerek okozta fokozott expozíciós esetek

2024-ben 19 szerves oldószerek által okozott fokozott expozíciós eset került rögzítésre, ez megegyezik a múlt évi esetszámmal (19 eset).

Anilin: 2024-ben 4 anilin okozta fokozott expozíciós esetet vettünk nyilvántartásba (a fokozott szerves oldószerezexpozíciós esetek 21,1%-a). Területi megoszlás szerint az eseteket Fejér (3 férfi) és Heves (1 nő) vármegyéből jelentették be.

Dimetilformamid: 2024-ben 4 dimetilformamid által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerezexpozíciós esetek 21,1%-a). Az esetek mindegyike Komárom-Esztergom (3 férfi, 1 nő) vármegyéből került bejelentésre. A 2023. évben 12 esetet vettünk nyilvántartásba, Komárom-Esztergom vármegyéből.

Izopropil-alkohol (2-Propanol) 2024-ben 4 izopropil-alkohol (2-Propanol) által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerezexpozíciós esetek 21,1%-a). Az esetek Somogy (1 nő) vármegyéből és Budapestről (3 férfi) kerültek bejelentésre. A 2023. évben 1 esetet vettünk nyilvántartásba, Budapestről.

Toluol: 2024-ben 3 toluol által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerezexpozíciós esetek 15,8%-a), Pest vármegyéből (3 férfi). A 2023. évben 1 esetet vettünk nyilvántartásba, Pest vármegyéből.

Diklórmetán: 2024-ben 2 diklórmetán által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerexpozíciós esetek 10,5%-a) Mindkét eset (2 férfi) Budapestről került bejelentésre.

Metanol: 2024-ben 1 metanol által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerexpozíciós esetek 5,3%-a) Az eset (1 férfi) Pest vármegyéből került bejelentésre.

Sztirol: 2024-ben 1 sztirol által okozott fokozott expozíciós esetet regisztráltunk (a fokozott szerves oldószerexpozíciós esetek 5,3%-a), Veszprém vármegyéből (1 férfi). A 2023. évben 3 esetet vettünk nyilvántartásba, Komárom-Esztergom vármegyéből.

Egyéb vegyi eredetű fokozott expozíciós esetek

2024-ben 3 egyéb vegyi eredetű (szén-monoxid okozta) fokozott expozíciós eset került rögzítésre Pest vármegyéből (az összes fokozott expozíciós eset 0,6%-a). Az esetek érintettje 3 férfi volt. 2023-ban 11 esetben történt bejelentés, szintén Pest vármegyéből.

A 2024. évben nyilvántartásba vett fokozott expozíciós esetek adatait a 29. számú ábra összesíti.

Csoport	Megnevezés	Esetszám	Összes fokozott expozíciós esethez viszonyítva (%)	Összes vegyi fokozott expozíciós esethez viszonyítva (%)	
Fém	Nikkel	392	78,4	93,6	80
	Ólom	54	10,8		
	Kobalt	11	2,2		
	Alumínium	4	0,8		
	Arzén	4	0,8		
	Higany (szervetlen)	2	0,4		
	Króm	1	0,2		
Szerves oldószer	Anilin	4	0,8	3,8	0,82
	Dimetilformamid	4	0,8		
	Izopropil-alkohol (2-Propanol)	4	0,8		
	Toluol	3	0,6		
	Diklórmetán	2	0,4		
	Metanol	1	0,2		
	Sztirol	1	0,2		
	Toluol	3	0,6		
Egyéb	Szén-monoxid	3	0,6	0,6	0,61
Zaj	Zaj	10	2	2	-

29. számú ábra: Fokozott expozíciós esetek száma és aránya, 2024

4. Foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok és szakellátó helyek 2024. évi tevékenysége

(Jelen fejezet a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály tájékoztatását tartalmazza)

4.1. Foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok

2024-ben az elfogadott jelentések alapján 1935 (2023-ban 1963) orvos nyújtott foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatot a szervezett munkavégzésben foglalkoztatott munkavállalók számára. Az orvosok számában 1,4%-os csökkenés volt az elmúlt évhez viszonyítva.

A főállású üzemorvosok száma 17 fővel csökkent, összesen 695 fő (2023-ban 712 fő) volt 2024-ben. A részállású orvosok száma 1240 fő volt 2024-ben (2023-ban 1251 fő), számuk 51 fővel csökkent.

E szakképesítéssel rendelkező orvosok száma 2024-ben 1756 fő (2023-ban 1758 fő) volt, amely közel azonos az előző évhez viszonyítva. A szakorvos felügyelete mellett végzi a tevékenységet 179 fő (2023-ban 205 fő), amely 12,7%-os csökkenést mutat. Az alapszolgálatokban tevékenykedő foglalkozás-egészségügyi szakápolók száma 1598 fő, 47 fővel kevesebb, mint 2023-ban volt (2023-ban 1645 fő). Szakképesítéssel nem rendelkező egészségügyi szakdolgozók száma 1021 fő (2023-ban 568 fő) volt, amely 79,7%-os emelkedést mutat. Az alapszolgálatokban dolgozó egyéb diplomások, - elsősorban ergonómus, pszichológus - száma több mint kétszeresére emelkedett az elmúlt évhez viszonyítva. 2024-ben 694 fő volt (2023-ban 271 fő volt), akiknek egy része foglalkozás-egészségügyi központokban dolgozik.

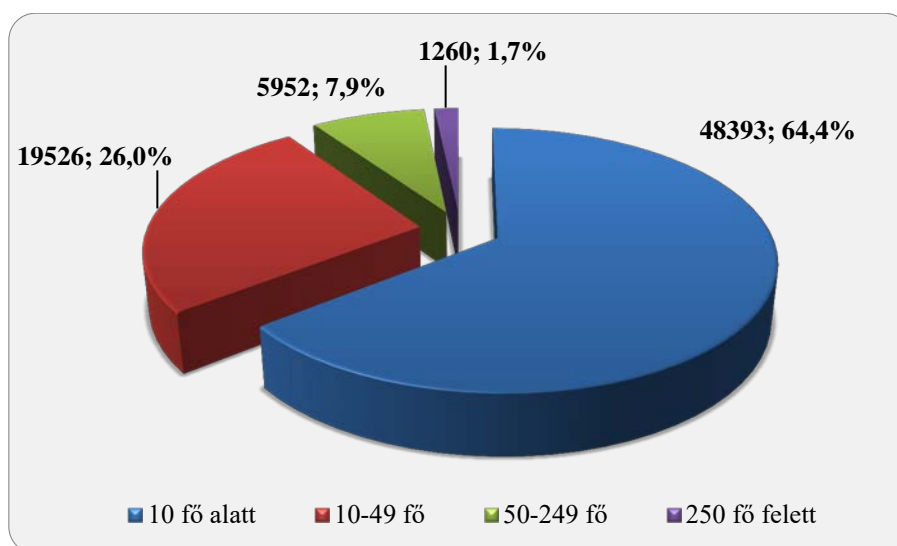
A foglalkozás-egészségügyi ellátással rendelkező gazdasági egységek (munkáltatók) száma 75 131 (2023-ban 168 392) volt. Az előző évben ez a magas szám abból adódott, mert volt olyan szolgáltató, aki nem valós adatot adott meg.

Ezekben a gazdálkodó egységekben a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok által szervezett munkavégzésben dolgozó munkavállalók száma csökkent, 2 209 831 fő (2023-ban 2 228 211 fő) volt.

Ezen egységek létszám kategória (mikro-, kis-, közepes-, nagy vállalkozások) szerinti számát és megoszlását a 30. és a 31. számú ábra szemlélteti.

Csoportok	Egységek száma	Munkavállalók száma
10-nél kevesebb főt foglalkoztató mikro-vállalkozások	48 393	186 939
10-49 főt foglalkoztató kisvállalkozások	19 526	420 315
50-249 főt foglalkoztató közepes vállalkozások	5 952	610 767
250 vagy több főt foglalkoztató nagyvállalkozások	1260	991 810

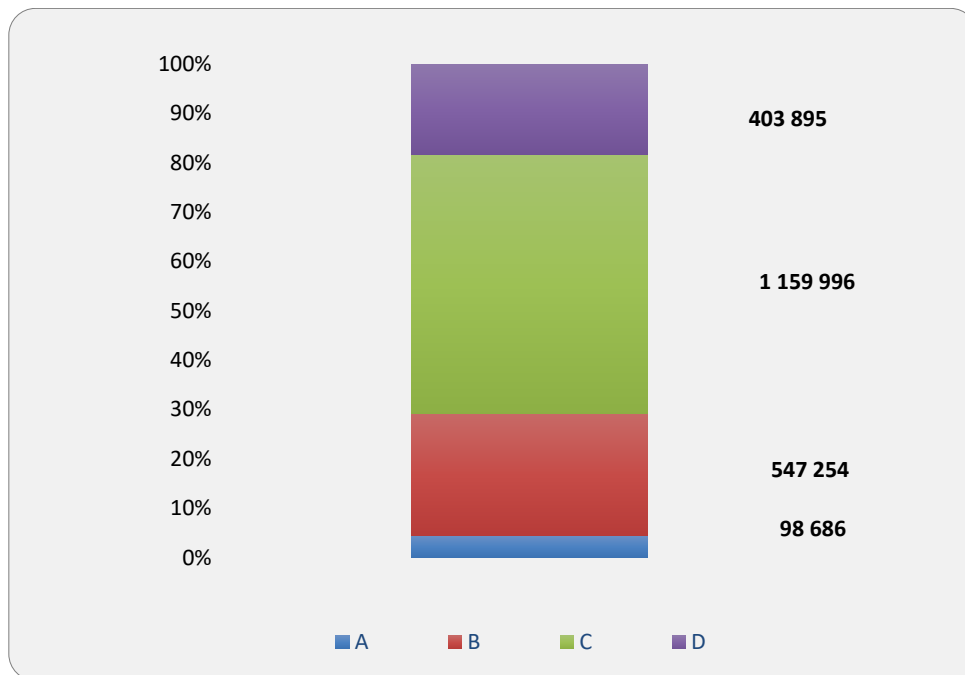
30. számú ábra: A munkavállalók száma a gazdasági egységek létszám kategóriája szerint, 2024

31. számú ábra: Az ellátott gazdasági egységek létszám kategória szerinti megoszlása

A hatályos szabályozás szerint, a szolgáltatók által ellátott munkavállalókat - a foglalkozás-egészségügyi orvos véleményének figyelembevételével - a munkáltatónak minőségi becslés alapján A-D foglalkozás-egészségi osztályba kell sorolnia.

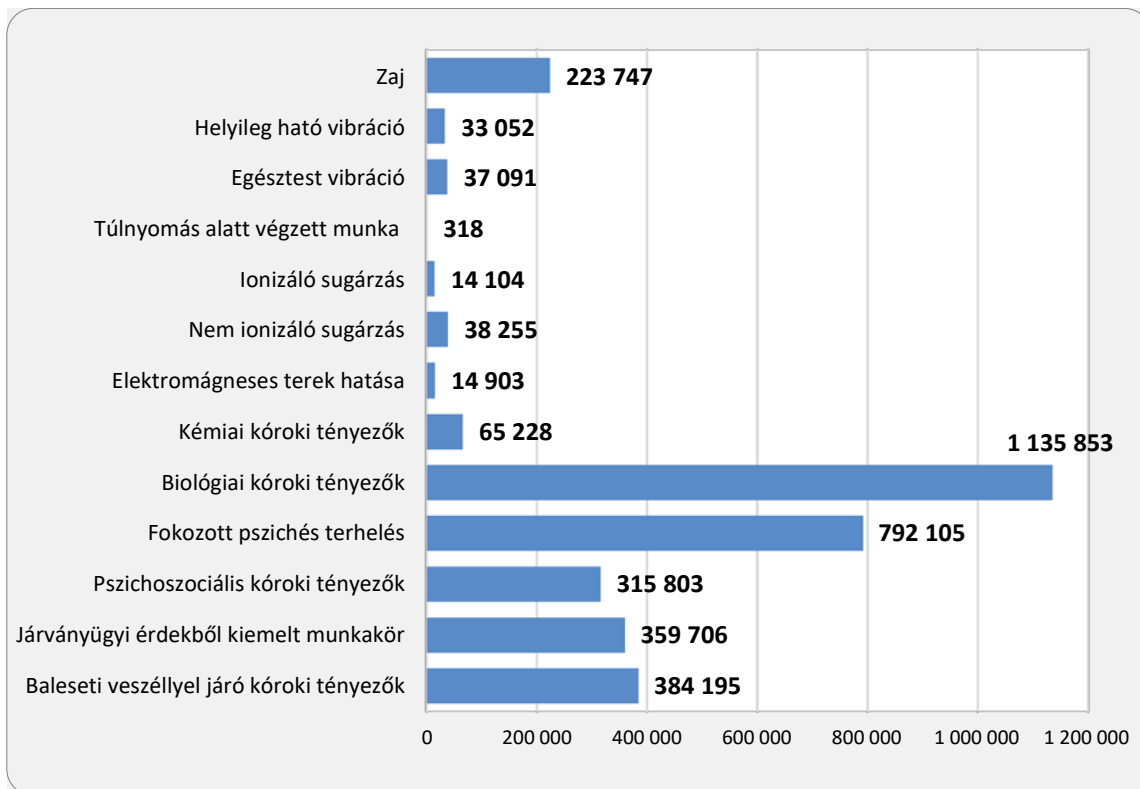
A legtöbb munkavállaló a „C” foglalkozás-egészségi osztályba (kereskedelem, vendéglátás, ipari szolgáltatás) tartozott, ezt követik a „B” foglalkozás-egészségi osztályba (építőipar, vegyipar, egészségügy), majd a „D” foglalkozás-egészségi osztályba tartozók (oktatás, banki és egyéb iroda típusú szolgáltatás). A legkevesebben az „A” foglalkozás-egészségi osztályban dolgoznak. A foglalkozás-egészségi osztályok szerinti megoszlást a 32. számú ábra tartalmazza.

32. számú ábra: Az ellátott foglalkoztatottak megoszlása foglalkozás-egészségi osztályok szerint

A foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok munkaegészségügyi szaktevékenységei közül a legfontosabb a munkahelyi kockázatbecslésben való közreműködés, valamint a munkaegészségügyi vizsgálatok során regisztrált munkavégzésből és munkakörnyezetből eredő egészségre ártalmas kockázati tényezők regisztrálása. 2024-ben összesen 432 306 helyszíni munkaegészségügyi vizsgálatot végeztek a szolgálatok.

A munkaegészségügyi vizsgálatok során 3 414 360 kóroki tényezőnek kitett munkavállalót regisztráltak a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok. A munkahelyi kóroki tényezők hatásának kitettek számát és azok megoszlását a 33. számú ábra mutatja.

33. számú ábra: Munkahelyi kóroki tényezők

A munkahelyen jelenlévő egészségkárosító kockázatok trendje az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult. Míg korábban vezető helyen a zaj és a baleseti veszély állt (pl. nehéziparban), napjainkban a fokozott pszichés megterhelés, a pszichoszociális és az ergonómiai kóroki tényezők állnak vezető helyen. Ebben jelentős szerepet játszanak az új, iroda típusú munkahelyek. Emellett továbbra is kiemelkedő a biológiai kóroki tényezők részaránya. Ehhez kapcsolódik, hogy az alapszolgálatok 2024-ben 68 880 munkakörhöz kapcsolódó védőoltást adtak be.

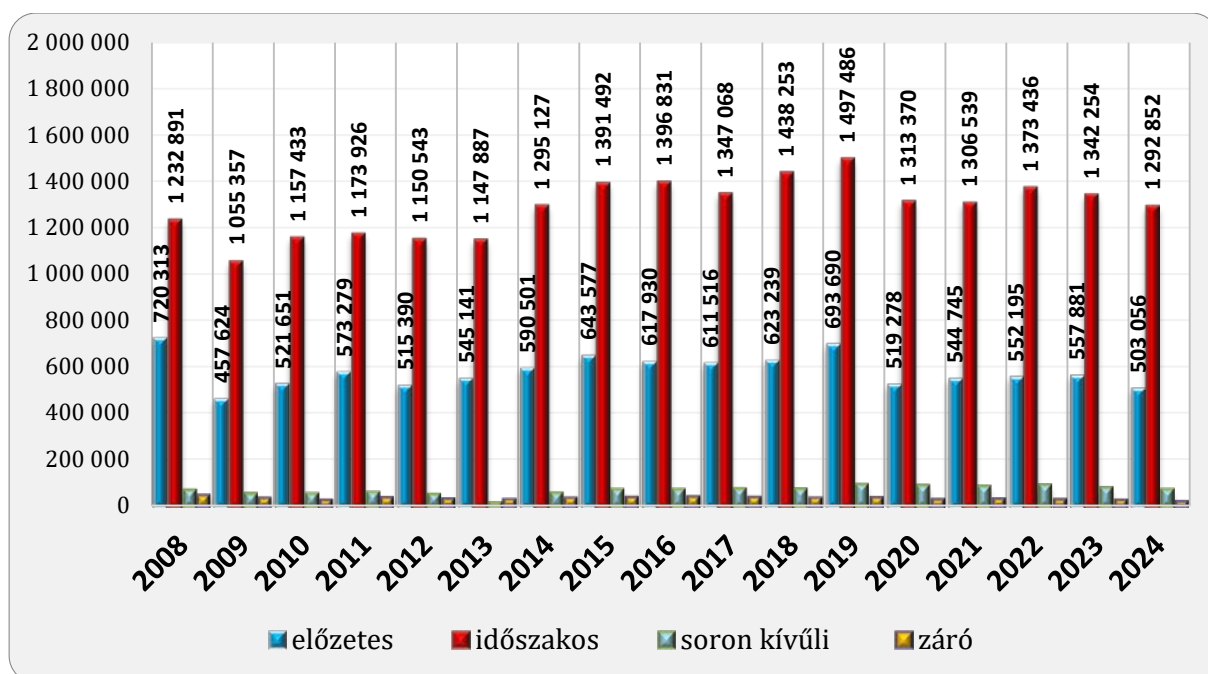
A szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik, egészsége és testi épsége várhatóan nem károsodik a munkavégzés során, tevékenysége sem mások számára, sem utódaira nem jelent veszélyt.

A munkavállalóknak a munkára – külön jogszabályokban meghatározottak szerint – alkalmasnak kell bizonyulnia.

A munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatokat a foglalkozás-egészségügyi orvos végzi, tevékenységének egyik legfontosabb prevenció elemé. Az előzetes, időszakos, soron kívüli, záró vizsgálatok adnak lehetőséget és alapot a munkavállaló munkavégző képességének megítélésére, az egészségi állapot változásának nyomon követésére, az esetleges munkahelyi eredetű károsodások időben történő felismerésére, a szükséges (egyéni és vállalat szintű) beavatkozási stratégia kidolgozására. E tevékenység nem csak a munkavállalók egészsége szempontjából fontos, hanem minden gazdasági ág teljesítőképességét alapvetően befolyásolja. Kiemelendő a sérülékeny csoportok, a krónikus betegségben szenvedők, a rákkeltővel exponáltak egészségügyi felügyeletének szerepe.

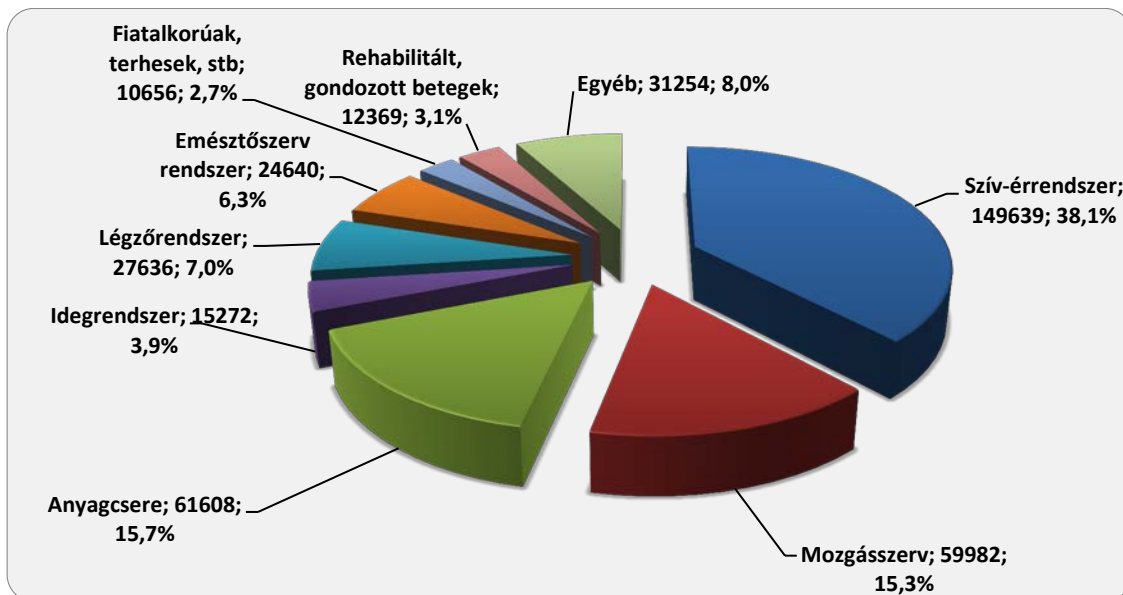
Emellett meg kell említeni, hogy a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok a munkaköri alkalmassági vizsgálatokon túl egyéb vizsgálatokat is végeznek.

2024-ben összesen 1 982 496 (2023-ban 2 089 479) orvosi alkalmassági vizsgálat történt, amely 5,1%-os csökkenést jelent az előző évhez viszonyítva, ezek megoszlását a 34. számú ábra mutatja be.

34. számú ábra: Munkaköri alkalmassági vizsgálatok megoszlása

Az alapszolgálatok feladatai közé tartozik még a foglalkozási gondozói tevékenység (tercier prevenció) ellátása. E tevékenység szintén a munkavégző képesség megőrzését szolgálja, mely a munkavállaló számára könnyen elérhető. 2024-ben a gondozási esetszám 393 056 (2023-ban 366 615) volt, amely 27,9%-os emelkedést mutat. A legtöbb gondozási eset szív-érrendszeri megbetegedés miatt történt, ezt követik a mozgásszervi-, illetve anyagcsere megbetegedések (részletesen prezentálja a 35. számú ábra).

35. számú ábra: A gondozott csoportok százalékos megoszlása, 2024

Sürgősségi ellátást a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok 21 385 esetben végeztek (2023-ban 30 787). Ez 30,5%-os emelkedést jelent az előző évhez viszonyítva. Az esetek elsősorban belgyógyászati jellegű rosszulletek voltak (16 814). A munkabalesetek miatti ellátás 4571 (2023-ban 6565) esetben történt.

A bejelentett foglalkozási megbetegedések száma 1639 (2023-ban 1799) volt, amely 8,9%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva.

Egyéb népegészségügyi jelentőségű szűrővizsgálat (elsősorban szív-érrendszeri betegségek és rizikófaktorok, szájüregi daganatok, melanomák kiszűrése) 305 133 (2023-ban 278 740) volt, amely 9,5%-os emelkedést mutat az előző évhez viszonyítva.

A foglalkozás-egészségügyi szolgálatok egészségmegőrző tevékenységük során felvilágosító, tájékoztató előadásokat tartanak, egészségfejlesztő programokat szerveznek. 4 746 (2023-ban 4 910) előadást és programot tartottak meg a munkahelyeken, amelyeken 125 463 (2023-ban 123 040) munkavállaló vett részt, 2%-kal többen, mint az előző évben, 5 260 (2023-ban 5 562) gazdasági egységben.

A foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok éves összes forgalma 2024-ben 3 026 244 (2023-ban 3 112 602) volt, amely 2,6%-os csökkenést mutat az előző évi forgalmi adatokhoz viszonyítva. A következő tevékenységekből adódik össze: összes munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálat száma (1 982 496), gondozási esetszám (393 056), védőoltások száma (79 266), munkabalesetek száma (10 028), súlyos munkabaleset kivizsgálásának száma (305), bejelentett foglalkozási megbetegedések száma (1639), bejelentett fokozott expozíciós esetek száma (298), sürgősségi ellátás (21 385), népegészségügyi szűrővizsgálatok száma (305 133), egyéb gyógyító ellátás (232 638)

4.2. Foglalkozás-egészségügyi Szakellátó Helyek 2024. évi munkája

A foglalkozás-egészségügy II. progresszivitási szintje a foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely. A foglalkozás-egészségügyi szakellátó helyek végzik:

- II. fokon a munkaköri, a szakmai alkalmassági vizsgálatokat,
- a foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt beutaltakkal kapcsolatos konzíliumot,
- az álláskeresők átképzéséhez szükséges szakmai alkalmassági vizsgálatot,
- a közfoglalkoztatáshoz szükséges munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatot,
- a megváltozott munkaképességű álláskeresők,
- az alkalmi munkavállalók foglalkoztathatóságával kapcsolatos szakvéleményezést a munkaügyi feladatkörükben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalok számára,
- vállalkozó egészségügyi dolgozók egészségi vizsgálatát,
- nem iskolarendszerű képzésben tanulók beiskolázás előtti pályaalkalmassági vizsgálatát,
- az egészségügyi felvilágosítási, tanácsadási, egészségfejlesztési feladatokat.

A foglalkozás-egészségügy szolgáltatás keretében az alapellátás mellett 165 foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely is beszámolt munkájáról. Tevékenységük mutatóit a 36. számú ábra tartalmazza.

Szakellátó helyen végzett vizsgálatok	Esetek száma
Vállalkozó egészségügyi dolgozók egészségi alkalmassági vizsgálata I. fokon	3.878
Egészségügyi dolgozók munkaköri és/vagy egészségügyi tevékenység alkalmassági vizsgálata II. fokon	193
A munkaköri alkalmasság II. fokú elbírálása	759
Szakmai orvosi alkalmasság II. fokú elbírálása	778
Pályaválasztási tanácsadás	1.844
A kézilőfegyverek megszerzéséhez és tartásához egészségi alkalmasság II. fokú elbírálása	233
A közterület felügyelők egészségi, fizikai és pszichikai alkalmasságának II. fokú elbírálása	158
Közfoglalkoztatásban résztvevők foglalkoztathatósági szakvéleményhez végzett vizsgálata	11.369
Szabálysértési eljárásban alkalmazott foglalkoztathatósági szakvéleményhez végzett vizsgálatok	2.227
Munkaügyi Központok kérésére felnőtt képzésre jelentkezők beiskolázás előtti vizsgálata	3.242
Felnőtt képzésre jelentkezők beiskolázás előtti vizsgálata saját kezdeményezésre	38.752
Főiskolára, egyetemre jelentkezők beiskolázás előtti vizsgálata	7.909
Foglalkozással összefüggő betegség gyanújával vizsgáltak száma	274
Bejelentett foglalkozási megbetegedések száma	7
Bejelentett fokozott expozíciós esetek száma	22
Tanácsadás - orvosoknak	2.394
- munkáltatóknak	1.790
- munkavállalóknak	12.580
Foglalkozás-egészségügyi konzultáció a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok számára	2.560
Egyéni vállalkozóknál hivatásos gépjármű alkalmassági vizsgálatok száma	1.809
Külföldi munkavállaláshoz munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálat	672
Egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó alkalmassági vizsgálatok	744
Egyéb konzultációk	8.900
Összesen	103.094

36. számú ábra: Foglalkozás-egészségügyi szakellátó helyek vizsgálati esetszámai, 2024

5. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály és a munkavédelmi hatóságok tevékenysége

5.1. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály főbb feladatai a munkavédelmi hatóság szakmai irányításában

- törvényességi, szakszerűségi és hatékonysági ellenőrzések lefolytatása,
- normatív utasítások, módszertani útmutatók, szakmai ajánlások és tájékoztató anyagok kiadása,
- ellenőrzési irányelv, éves hatósági ellenőrzési terv és teljesítmény célkitűzés kiadása, továbbá ezek értékelése,
- konzultációk tartása, szakmai képzés és továbbképzés megtartása,
- hatósági ellenőrzésre felkészítés, vizsga lebonyolítása,
- informatikai rendszer működtetésében való részvétel,
- célvizsgálati programok és akciók elrendelése; az országos célvizsgálatok és akcióellenőrzések vizsgálati szempontjainak, segédleteinek elkészítése; a munkavédelmi hatóság által küldött jelentések értékelése és elemzése; összefoglaló jelentés készítése,
- országos kampányok megszervezése,
- foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek és munkabalesetek kivizsgálásában való részvétel,
- a halálos munkabalesetek hatósági kivizsgálásának elemzése és értékelése,
- az előre bejelentett ellenőrzések iratanyagának elemzése és értékelése,
- felügyeleti jogkör gyakorlása,
- egyedi ügyekben - megbízólevél alapján - a munkavédelmet érintően ellenőrzés lefolytatása,
- szakmai irányítóként – megbízólevél alapján – részt vehet a munkavédelmi hatóság helyszíni ellenőrzésében szakmai irányítás céljából.

5.2. A Munkavédelmi Irányítási Főosztály további feladatai

- részt vesz a munkavédelmet érintő jogszabálytervezetek, szabványok előkészítésében,
- ellátja az egyéni védőeszközök megfelelőségét tanúsító, ellenőrző szervezetek kijelölésével és bejelentésével kapcsolatosan hatáskörébe utalt feladatokat,
- elkészíti a munkavédelem nemzetgazdasági helyzetéről szóló jelentés tervezetét,
- időközi munkavédelmi tájékoztatókat ad közre,
- részt vesz a Munkavédelem Nemzeti Politikája kialakításában és megvalósításában,
- tájékoztatást nyújt munkavédelmet érintő kérdésekben,
- részt vesz az európai uniós Munkafelügyeleti Vezető Tisztviselők Bizottsága és munkacsoportjainak tevékenységében, kijelölt nemzeti kapcsolattartóként ellátja a Knowledge Sharing Site rendszerrel kapcsolatos feladatokat,
- működteti az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség Nemzeti Fókuszpontját,

- ellátja az „Együttműködés a munkahelyek biztonságáért” partnerségi programmal kapcsolatos pályázatokkal összefüggő feladatokat,
- ellátja az igazságügyi szakértői névjegyzékbe vételhez szükséges szakmai gyakorlati idő szakirányú jellegének igazolására szolgáló hatósági bizonyítvány kiadásával kapcsolatos feladatokat,
- ellátja a jogszabályban meghatározott piacfelügyeleti hatósági feladatokat, továbbá a munkaeszközöket, egyéni védőeszközöket érintően a Központi Piacfelügyeleti Információs Rendszer kapcsolattartói feladatait, valamint részt vesz a Piacfelügyeleti Munkacsoport munkájában.

5.3. Munkavédelmi Irányítási Főosztály jogszabály-előkészítési tevékenysége

5.3.1. Törvényi szintű szabályozás

- A Kormány a munkavédelemre vonatkozó jogszabályokat, azok alkalmazásának tapasztalatait, valamint a munkavédelemmel összefüggésben lévő más szakterületek jogszabály változásait folyamatosan monitorozza. Ennek eredményeképpen vált szükségessé 2024-ben az **Mvt. szakmai módosítása**.

A főbb módosítások részletesebben:

- Az új előírások elősegítik, hogy a munkáltatók naprakészen és átláthatóan kezeljék a munkabiztonsági és munkaegészségügyi dokumentációkat. A dokumentumok naprakész kezelése és azok elektronikus tárolása lehetővé teszi, hogy a munkavállalók és képviselőik könnyebben hozzáférjenek az aktuális munkavédelmi információkhoz.
 - A munkabalesetek és a munkáltató fogalmának pontosabb meghatározása segíti a jogalkalmazást és megteremti a jogszabályok közötti koherenciát.
 - A munkavédelmi bírságok részletfizetési lehetőségének biztosítása indokolt volt a megemelt munkavédelmi bírságösszeg miatt. A részletfizetés lehetősége kedvezőbb feltételeket teremt azon munkáltatók számára, akiknek a bírság egyösszegű megfizetése túlzott terhet jelentene. Ezáltal a kisebb vagy kevesebb tartalékkal rendelkező cégek is teljesíteni tudják a hatóság által előírt pénzügyi kötelezettségeiket anélkül, hogy az súlyosan veszélyeztetné működésüket vagy likviditásukat, ezáltal a részletfizetés biztosítása növelheti a bírságok befizetésének arányát.
 - A munkavédelmi üzembe helyezés és időszakos biztonsági felülvizsgálat személyi feltételei kiegészültek a szakirányú munkabiztonsági szakértőkkel, ezáltal bővült a munkáltatóknak a szakember kiválasztási lehetősége.
 - A Munkavédelmi Szakemberek Adatbázisába való regisztráció nem kötelező, azonban a regisztráció és adatmódosítás csak elektronikus úton lehetséges. Tekintettel a DÁP tv. 19. § (4) bekezdésére („Természetes személy csak törvényben kötelezhető elektronikus ügyintézésre.”), az Mvt. módosítás e tekintetben szükségessé vált.
- Az Igazságügyi Minisztérium által készített, *a hazai gazdasági szereplők versenyképességének erősítésével és a közigazgatás hatékonyságának növelésével*

összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2023. évi CIX. törvény általános jelleggel megszüntette a kötelező munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatot. **Az Mvt. módosítás 2024. szeptember 1-én lépett hatályba.**

- Az Igazságügyi Minisztérium által készített, *a jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvény* is több ponton módosította az Mvt.-t. **A módosítások 2025. január 1-én és július 1-jén lépnek hatályba.**

5.3.2. Rendeleti szintű szabályozás

- A 2024. év folyamán több olyan munkavédelmi jogszabály jelent meg, amelyeknek előkészítésében, vagy véleményezésében részt vett a Munkavédelmi Irányítási Főosztály.
 - A munkavédelmi bírság mértékéről és a kiszabására vonatkozó részletes szabályokról szóló **25/2024. (II. 14.) Korm. rendelet**
Az Mvt. helyett az új kormányrendelet tartalmazza a munkavédelmi bírság összegét (alsó és felső határát) és a bírság kiszabására vonatkozó részletes szabályokat. A szorzók az új, megemelt 100 000 Ft – 100 000 000 Ft-os bírságösszegnek megfelelően kerültek átdolgozásra. Ezen kívül az új kormányrendeletben kerültek meghatározásra a Munkavédelmi Szakemberek Adatbázisára és a munkavédelmi hatóság tanácsadási tevékenységére vonatkozó szabályok. A Munkavédelmi Szakemberek Adatbázisa a munkabiztonsági szaktevékenységet ellátó, munkavédelmi szakmai képesítéssel rendelkező személyek (munkavédelmi szakember) országos adatbázisa. Az adatbázis létrehozásának célja, hogy az segítse a munkáltatók feladatellátását azzal, hogy megtalálják, és ki tudják választani azt a munkavédelmi szakembert, akit foglalkoztatni kívánnak.
 - Az általános oktatási tematika, a munkavédelmi oktatásnak megfelelő általános oktatási tematika átadásának és az alkalmazhatóság feltételeinek meghatározásáról szóló **6/2024. (II.8.) NGM rendelet**
Az állam működésének további egyszerűsítésével összefüggő rendelkezésekről szóló törvény módosította az Mvt.-t. Az Mvt. módosítás **átalakította a minden munkahely vonatkozásában egységesen kötelező oktatás módját.** Az Mvt. alapján a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott tevékenységek, munkakörök, álláshelyek esetében munkába álláskor, vagy munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor a munkavédelmi oktatás a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által rendeletben meghatározott általános oktatási tematikának a munkavállaló részére történő átadásával is teljesíthető. Az átadás megtörténhet az oktatási tematikának a munkavállaló számára elérhető belső elektronikus hálózaton történő közzétételével is. Ez a rendelkezés (Mvt. 55. § új (2a) bekezdése) 2024. február 1-én lépett hatályba.

Az új miniszteri rendelet meghatározza, mely esetekben alkalmazható a könnyítés a munkavédelmi oktatás módját illetően. A jogalkotói szándéknak megfelelően a rendelet alapján **a munkavédelmi oktatásra vonatkozó egyszerűsítés a munkavédelmi szempontból kevésbé veszélyes, információtechnológiai és számítástechnikai eszközzel végzett irodai és távmunkavégzésre vonatkozik.** A

rendelet szerint a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter teszi közzé az általános oktatási tematikát, mely a munkavédelmi hatóság honlapján megjelent.

- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló **5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet módosítása**
Jogharmonizációs célú módosítás. Az Európai Bizottság (EU) 2023/137 felhatalmazáson alapuló rendelete a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása a NACE Rev. 2. osztályozási rendszerének létrehozásáról szóló 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet módosította. Ennek következtében az eddigi NACE Rev. 2 helyett NACE Rev. 2.1 fog életbe lépni, amelynek magyar nyelvű megfelelője a TEÁOR'25. A módosított osztályozást a tagországok statisztikai regisztereiben 2025. január 1-jétől kell alkalmazni. Tartalmi szempontból valamennyi, a „gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR'08)”-re hivatkozó jogszabály esetében cserélni szükséges a „Gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszer (TEÁOR'08)” hivatkozásokat, valamint átkonvertálni a régi, TEÁOR'08 kódokat az új, TEÁOR'25 kódokra. Ezen kívül a jogszabályok közti koherencia biztosítása érdekében – a munkabalesetek kivizsgálása tekintetében – a szakképző intézményeket érintő módosítás is történt.
- A munkavédelmi szakmai képezések fokának meghatározásáról szóló rendelet megalkotásával kapcsolatos szakmai munka megkezdése.

Az orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó új ágazati rendeletek, melyek az Mvt. felhatalmazása alapján tartalmazzák azon expozíciókat, amely alá tartozó munkakörökben a foglalkoztatottak munkára való alkalmassági vizsgálata kötelező.

- 8/2024. (IX. 26.) MvM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 49/2024. (IX. 26.) AM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 44/2024. (IX. 26.) BM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 35/2024. (IX. 26.) ÉKM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 36/2024. (IX. 26.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter irányítása alá tartozó ágazatokban, valamint a Nemzetgazdasági Minisztériumban és a nemzetgazdasági miniszter irányítása alá tartozó szerveknél foglalkoztatottak munkára való orvosi alkalmassági vizsgálatának kötelező elrendeléséről
- 6/2024. (IX. 26.) TNM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 10/2024. (X. 3.) KTM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 36/2024. (X. 22.) KIM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 13/2024. (XI. 19.) KKM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről

- 23/2024. (XII. 16.) EM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 4/2024. (XII. 23.) PM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről
- 1/2025. (I. 13.) HM rendelet a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről

5.3.3. Egyéb szabályozás, iránymutatás

A Munkavédelmi Irányítási Főosztály módszertani anyagokkal és tájékoztatókkal segítette az egységes munkavédelmi hatósági feladatok ellátását.

Tájékoztatók, kiadványok, szakmai anyagok:

- A munkavédelmi tanácsadó szolgálat tájékoztatása a szolgálatnak feltett kérdésekre adott válaszok, tájékoztatások gyűjteményének bővítéséről
- Tájékoztató a 2023. év végén megjelent munkavédelmi tárgyú jogszabályváltozásokról
- Munkavédelmi képviselő alapképzés és továbbképzés aktualizált követelményei
- Az építőgép-kezelői jogosultságokról szóló tájékoztató kiegészítése (Aktualizált tájékoztató)
- Rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagokkal végzett tevékenység bejelentése - Tájékoztató
- Munkáltatóknak, és munkavállalóknak szóló munkavédelmi ismereteket tartalmazó útmutatók
 - Egyéni védőeszközök
 - Kockázatelemzés (becslés, kezelés, kommunikáció) a munkahelyen
 - Felhívás a méh és darázscsípés veszélyeire
 - Az egyéni védőeszközök és a munkaruha juttatásának szabályozása
 - A must erjedési veszélyei
- Veszélyes anyaggal végzett tevékenységek országos munkavédelmi célvizsgálata (Vizsgálati szempontok)
- A nyári diákmunka munkavédelmi, illetve munkaügyi kérdései (2024)
- Tájékoztató a veszélyes munkateretek és a beszállásos munkavégzés szabályairól
- Tájékoztató a melegben végzett munka veszélyeiről
- Tájékoztató a mezőgazdaság munkavédelméről Munkáltatóknak és munkavállalóknak szóló útmutató
- Tájékoztató az egészségügyi és szociális ágazat munkavédelméről (Útmutató és kérdéslista az ágazat munkavédelmi szakmai ismereteiről)
- Tájékoztató a kereskedelmi és vendéglátóipari tevékenységek biztonságáról (Útmutató, az ágazat munkavédelmi szakmai ismereteiről)
- Fémipari tevékenységek országos munkavédelmi célvizsgálati szempontjai
- Felhívás a melegben végzett munka veszélyeivel kapcsolatban
- Veszélyes anyaggal végzett tevékenységek országos munkavédelmi célvizsgálata (Tájékoztató az országos célvizsgálat eredményeiről)
- Összefoglaló a 86. SLIC plenáris ülésről és tematikus napról
- Összefoglaló az Európai Unió Munkavédelmi Tanácsadó Bizottságának üléséről

- A munkavédelmi szakemberek továbbképzésének képzési követelményei
- Szabályzat a munkavédelmi szakemberek továbbképzésének szakmai felügyeletéről
- Tájékoztató a nem kötelező orvosi alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos adózási szabályokról (A Pénzügyminisztérium és a Belügyminisztérium közös álláspontja)

A módszertani anyagok és tájékoztatók részben a munkavédelmi hatóság tevékenységét hivatottak segíteni, de a legtöbb mindenki számára elérhető a munkavédelmi hatóság online felületén a www.mvff.munka.hu honlapon.

5.4. A munkavédelmi hatóságok hatósági tevékenysége

A munkavédelmi hatóság ellenőrzési gyakorlatában érvényesült a szolgáltató közhatalom elve, a bizalom, a tisztesség és következetesség, valamint a komplexitás. A munkavédelmi ellenőrzések fő célkitűzése a munkahelyen előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása volt.

A munkavédelmi hatóság rendszeresen és következetesen, a megelőzésre fókuszáló ellenőrzésekkel, egységes intézkedésekkel, és szükség esetén fokozatos és arányos szankcionálással törekedett a munkavédelmi tudatosság növelésére és a helyes gyakorlat támogatására, ugyanakkor tájékoztató, felvilágosító tevékenységével is következetesen segítette elő a megelőzést szolgáló munkavédelmi előírások végrehajtását.

A szakmailag kompetens, a jogszabályok megtartását megkövetelő munkavédelmi hatóság a garanciája az európai jogi aktusok és a hazai szabályozás végrehajtásának, elősegítve a munkahelyi primer prevenció megvalósítását. A munkavédelmi hatóság rendszeresen és következetesen, **a megelőzésre fókuszáló ellenőrzésekkel, egységes intézkedésekkel, és szükség esetén fokozatos és arányos szankcionálással törekedett a munkavédelmi tudatosság növelésére és a helyes gyakorlat támogatására, ugyanakkor tájékoztató, felvilágosító tevékenységével** is következetesen segítette elő a megelőzést szolgáló munkavédelmi előírások végrehajtását. A munkavédelmi tanácsadások elsősorban telefonon és elektronikus úton történtek, számuk pedig továbbra is emelkedik.

Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére nem volt tapasztalható jogkövető magatartás, teljes hatósági szigorral kellett fellépni. A munkavédelmi hatóság megtartotta a véglegesítések rendjét, a közigazgatási határidőket, és intézkedéseket tett a bírságok behajtására.

5.4.1. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések és intézkedések számának alakulása

A munkavédelmi hatóság ellenőrző tevékenysége a 2024. évben összesen 7739 munkáltatóra terjedt ki, amelyek 74,9%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot. Ez az arány magasabb a 2023. évben (72,5%) megállapítottaknál.

Az ellenőrzések során 186 732 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 63,2%-ánál (118 106 főnél) tapasztaltak, ez 10,4%-kal magasabb az előző évi adatnál (52,8%).

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 31,1%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 1,9%-kal kevesebb, mint a 2023. évi (33%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

A munkavédelmi hatóság az ellenőrzések 67,58%-át a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a gépipar, az építőipar, a külszíni bányászat, és az egészségügy területén folytatta le, mivel ezen ágazatok és tevékenységek esetén a munkavállalók egészsége, biztonsága gyakoribb, illetve súlyosabb veszélyeztetésnek van kitéve, vagy az érintett munkavállalói kör indokolta a fokozott ellenőrzést.

Az ellenőrzések eredményeképpen a munkavédelmi hatóság elsősorban hiányosság megszüntetését előíró határozatban (5 930 db) intézkedett, de ugyanilyen nagyságrendben kiadmányozott azonnali intézkedést tartalmazó döntést (4 747 db) is. Az azonnali intézkedéseket olyan hiányosságok indokolták, amelyek a munkavállalók közvetlen veszélyeztetésével jártak, azaz a szabálytalan tevékenység miatt bármikor bekövetkezhetett volna baleset vagy egészségkárosodás.

A munkavédelmi hatóság 11 209 döntésben összesen 46 384 intézkedést hozott, amelynek a megoszlása a következő:

- munkavédelmi intézkedések száma (aránya): 29 670 db (64%)
- munkabiztonsági intézkedések száma (aránya): 12 452 db (26,8%)
- munkaegészségügyi intézkedések száma (aránya): 4 262 db (9,2%)

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben. A szankcionálás során 419 esetben munkavédelmi, 54 esetben közigazgatási bírságot, 61 esetben pedig eljárási bírságot alkalmazott (munkavédelmi bírságot 533 104 430 Ft, közigazgatási bírságot 2 650 500 Ft és eljárási bírságot 7 030 000 Ft összegben).

A munkavállalók súlyos veszélyeztetése az építőiparban és a feldolgozóiparban a leggyakoribb. Erre figyelemmel a munkavédelmi hatóság kiemelten vizsgálta a magasból történő leesés elleni védelem kialakítását, a földmunkák végzése során a beesési veszély elleni védelem és a munkagödör beomlása elleni védelem megvalósítását, a veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslését, kezelését, a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatainak elvégzését, az egyéni védőeszközök használatát, a villamos berendezések állapotát, az érintésvédelmi vizsgálatok elvégzését, valamint a munkavállalók tájékoztatását, oktatását. A munkavédelmi hatóság a feldolgozóiparban minden esetben ellenőrizte a gépek biztonsági berendezéseinek (védőburkolatok, védőberendezések) meglétét, állapotát.

5.4.2. Célvizsgálatok, társhatósági ellenőrzések

A 2024. évre vonatkozó munkavédelmi ellenőrzési irányelvekben, valamint országos hatósági ellenőrzési tervben foglaltak alapján a munkavédelmi hatóság országosan egységes szempontok szerint vizsgálta az ellenőrzésre kijelölt területeket.

5.4.2.1. Országos célvizsgálatok

A munkavédelmi hatóság részére 2024-ben az alábbi országos munkavédelmi célvizsgálatok lefolytatása került elrendelésre:

- A „*Veszélyes anyaggal végzett tevékenységek célvizsgálata*”

2024. április 01 – május 31. között.

A célvizsgálat lefolytatását a veszélyes anyag használatára, és a munkavállalókat érő vegyi anyag expozíciós határértékekre vonatkozó munkavédelmi jogszabályok változása indokolta. A célvizsgálat további szakmai indoka, hogy az országos átfogó ellenőrzés várhatóan növelni fogja a veszélyes anyagokkal végzett tevékenységek tudatosságát a munkáltatók és a munkavállalók részéről is, és ráirányítja a figyelmet a vegyi anyagok veszélyeire, az új határértékek betartásának fontosságára, ezzel elősegítve a munkavállalók egészségének hosszú távú megőrzését.

A célvizsgálat elsősorban azokra a tevékenységük során határértékkel szabályozott vegyi anyagot gyártó, illetve feldolgozó vállalkozásokra irányult, ahol 10 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztatnak, de a veszélyes anyag tárolását, forgalmazását, felhasználását, továbbá a veszélyes anyaggal kutatást, vizsgálatot végző munkáltatók célvizsgálat során történő ellenőrzésére is lehetőség volt. A kémiai kóroki tényezőket érintően bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanú, valamint a fokozott expozícióval érintett munkavállalót foglalkoztató munkáltatók ellenőrzése prioritást jelentett.

A munkavédelmi hatóság által lefolytatott országos célvizsgálatot a Munkavédelmi Irányítási Főosztály készítette elő. A hatóság az ellenőrzéseket központilag kidolgozott, egységes szempontrendszer alapján végezte, mely a célvizsgálatot megelőzően a Nemzetgazdasági Minisztérium honlapján közzétételre került.

A vizsgált munkáltatók **(399) 91,5%-ánál (365) tárt fel szabálytalanságot** a célvizsgálat keretében lefolytatott ellenőrzéseken **a munkavédelmi hatóság**.

A célvizsgálat során a legtöbb hiányosság az expozíciós nyilvántartás, valamint a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjét szabályozó dokumentum vonatkozásában volt tapasztalható. Az ellenőrzések során gyakran megfigyelhető volt, hogy a munkáltató ugyan rendelkezik valamennyi, a számára kötelezően előírt munkavédelmi dokumentummal, azonban azok tartalma hiányos, vagy egymással gyakran nem kompatibilis. További gyakori szabálytalanságként tapasztalták a vizsgálatot végzők, a veszélyes anyagok nem megfelelő módon történő tárolását és feliratozását. Az előzőekhez kapcsolódóan külön is említést érdemel az élelmiszer tárolására szolgáló edényzetben történő veszélyes anyag tárolás.

A hatósági ellenőrzések fogadtatása a munkáltatók és munkavállalók részéről is pozitív volt. A munkáltatók tényfeltárást segítő magatartást tanúsítottak, elismerték a feltárt szabálytalanságokat – melyek megszüntetésére számos esetben már az ellenőrzés idején intézkedtek – és érdeklődést mutattak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elvárható szintjének megvalósítása iránt.

- A „*Fémipari tevékenységek célvizsgálata*”

2024. szeptember 01 – október 31. között

A célvizsgálat lefolytatását a tárgyévet megelőző évben az érintett területen bekövetkezett súlyos munkabalesetek magas száma, továbbá a fémipari munkák végzése során fennálló jelentős egészségkárosító kockázatok indokolták.

A célvizsgálat során olyan munkáltatókat kellett ellenőrzés alá vonni, amelyek a fémek többféle módon történő megmunkálását végzik, és 5 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztatnak. A fémmegmunkáló, alakító gépek mellett a vizsgálatnak a hegesztési tevékenységre, valamint az ipari robotok és robotrendszerek használatára is ki kellett terjednie.

A munkavédelmi hatóság által lefolytatott országos célvizsgálatot a Munkavédelmi Irányítási Főosztály készítette elő. A hatóságok az ellenőrzéseket központilag kidolgozott, egységes szempontrendszer alapján végezték, mely a célvizsgálatot megelőzően a Nemzetgazdasági Minisztérium honlapján közzétételre került.

A vizsgált munkáltatók **(370) 92,43%-ánál (342) tárt fel szabálytalanságot** a célvizsgálat keretében lefolytatott ellenőrzéseken **a munkavédelmi hatóság**.

A célvizsgálattal érintett munkahelyek túlnyomó többségénél megállapítható volt szennyezett, és/vagy a védelmi képességét veszített egyéni védőeszközök használata, ami a munkáltatók ezzel összefüggő ellenőrzési tevékenységének elégtelenségére utal. Szintén a munkáltatóknak róhatóak fel a munkavállalók munkavédelmi ismereteivel kapcsolatban rendszeresen tapasztalható hiányosságok.

A biológiai expozíciós mutatóval (BEM) rendelkező veszélyes anyagot használó munkavállalók jelentős részénél (24%) elmaradt a biológiai monitor vizsgálat elvégzése. A szabálytalanságokkal összefüggésben az is megállapítható volt, hogy a munkáltatók munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozása sem tartalmazta a vizsgálatok elvégzésének szükségességét.

Több esetben tapasztalták továbbá a vizsgálatot végző kormánytisztviselők, hogy veszélyes anyagok/keverékek tárolására eredetileg élelmiszer tárolására szolgáló, vagy feliratozás nélküli edényzetet használtak, illetve a veszélyes anyagok/keverékek tárolási, vagy felhasználási helyén élelmiszert fogyasztottak vagy tároltak a munkavállalók.

A hatósági ellenőrzések fogadtatása kedvező volt, a munkáltatók megértették a célvizsgálat indokait, és elfogadták a munkavédelmi hatóság részéről a hiányosságok megszüntetése érdekében hozott döntéseket. Több esetben előfordult, hogy a feltárt hiányosságokat még a helyszíni ellenőrzés alatt megszüntette a munkáltató. Egyes munkáltatók kifejezetten kedvezően fogadták a hatóságtól az ellenőrzés során az alkalmazandó szabályokat, helyes gyakorlatot érintően kapott tájékoztatást.

5.4.2.2. Saját kezdeményezésű célvizsgálatok

A területi munkavédelmi hatóság saját kezdeményezésű célvizsgálatai is beépültek a 2024. évi munkatervekbe. Az ellenőrizendő terület kiválasztása a vármegyei sajátosságok és a munkáltatók tevékenysége alapján történt. A vizsgálatok szempontrendszereit a területi munkavédelmi hatóság állította össze. A tárgyévben lefolytatott saját kezdeményezésű célvizsgálatok során a munkavédelmi hatóság 406 munkáltatónál tartott ellenőrzést, 7051 fő

munkavállaló munkavégzését érintően. A lefolytatott célvizsgálatok az alábbi ágazatokra, vagy tevékenységekre terjedtek ki: építőipar, faipar, kereskedelem és vendéglátás, biológiai kóroki tényezők hatásának kitett munkahelyeken történő munkavégzés, gépjárműjavítás, munkaeszközök karbantartása, veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésével kapcsolatos előírások betartása, egyéni védőeszköz használat, munkabalesetek megelőzésével kapcsolatos munkáltatói tevékenység vizsgálata.

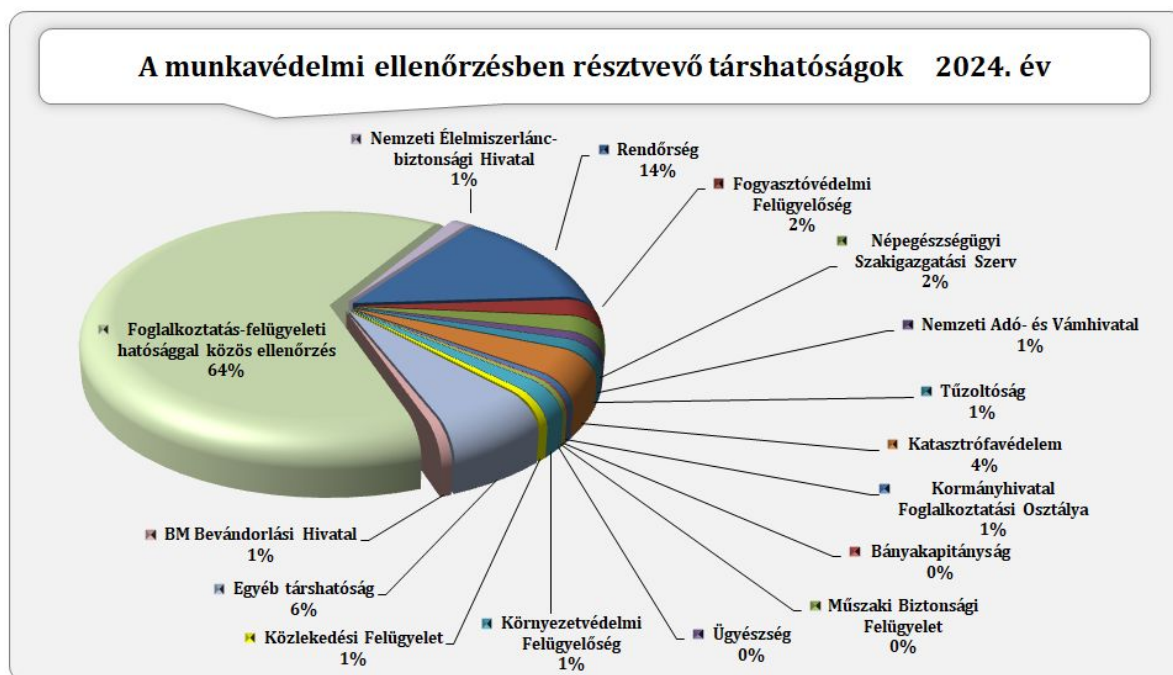
A munkavédelmi hatóság tájékoztatása alapján megállapítható, hogy a saját hatáskörben elrendelt célvizsgálatok eredményesen zárultak. A vizsgálatok fogadtatása mind a munkáltatók, mind a munkavállalók részéről pozitív volt.

5.4.2.3. Társhatósági ellenőrzések

A munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját az Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte, melynek nyomán vármegyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések. A társhatóságok közreműködésével 2024. évben 1 351 munkavédelmi ellenőrzés történt, mely, az összes ellenőrzés 17,63%-át jelentette.

A legnagyobb arányban a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság vett részt a közös ellenőrzéseken (64%), ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

2024. évben a rendőrhatósággal közösen, 187 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi, környezetvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 96 db vizsgálat történt (37. számú ábra).

37. számú ábra: A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok 2024. év

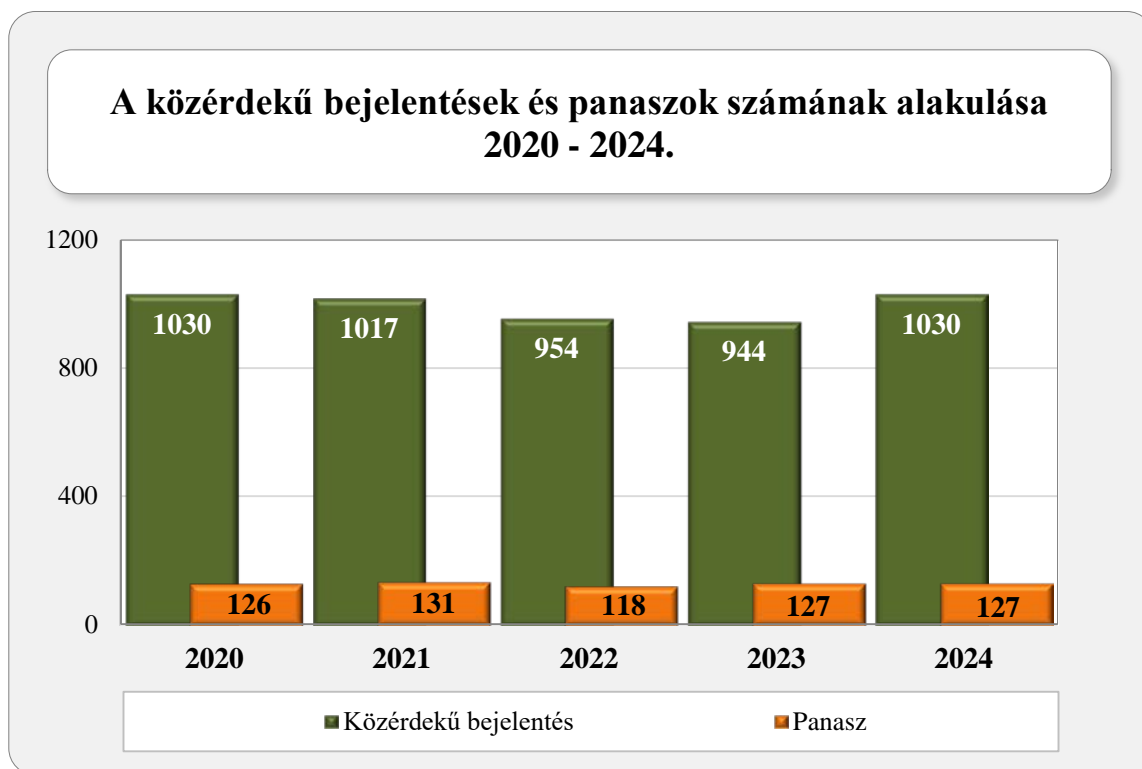
A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak. Egyes esetekben viszont előfordult, hogy a rendőrség nem reagált a munkavédelmi hatóságtól érkező megkeresésekre. Nehézséget az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése, illetve egyes hatóságok esetében (pl. katasztrófavédelem,

élelmiszerlánc-biztonság) az ellenőrzések előzetes bejelentése jelentett. A közös ellenőrzések időpontjának más hatóságok általi előzetes bejelentése a munkavédelmi hatósági ellenőrzés hatékonyságát csökkentheti.

5.4.3. A közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálása

A panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény 1. § (1) bekezdése értelmében a munkavédelmi hatóság a hozzá beérkező panaszokat és közérdekű bejelentéseket köteles kivizsgálni. 2024-ben a korábbi évhez viszonyítva a közérdekű bejelentések száma 9%-kal nőtt, a panaszok száma nem változott.

A közérdekű bejelentések és panaszok számának alakulását a 38. számú ábra mutatja.

38. számú ábra: A közérdekű bejelentések és panaszok számának alakulása 2020 - 2024.

A legtöbb **közérdekű bejelentés** (444 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdések, valamint a munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követték az egyéni védőeszközökkel (287 db) és a munkaeszközökkel (85 db) kapcsolatos bejelentések.

Panaszt leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló tett, melyben a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését, mulasztását, vagy a foglalkozási megbetegedés illetve fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte (59 db).

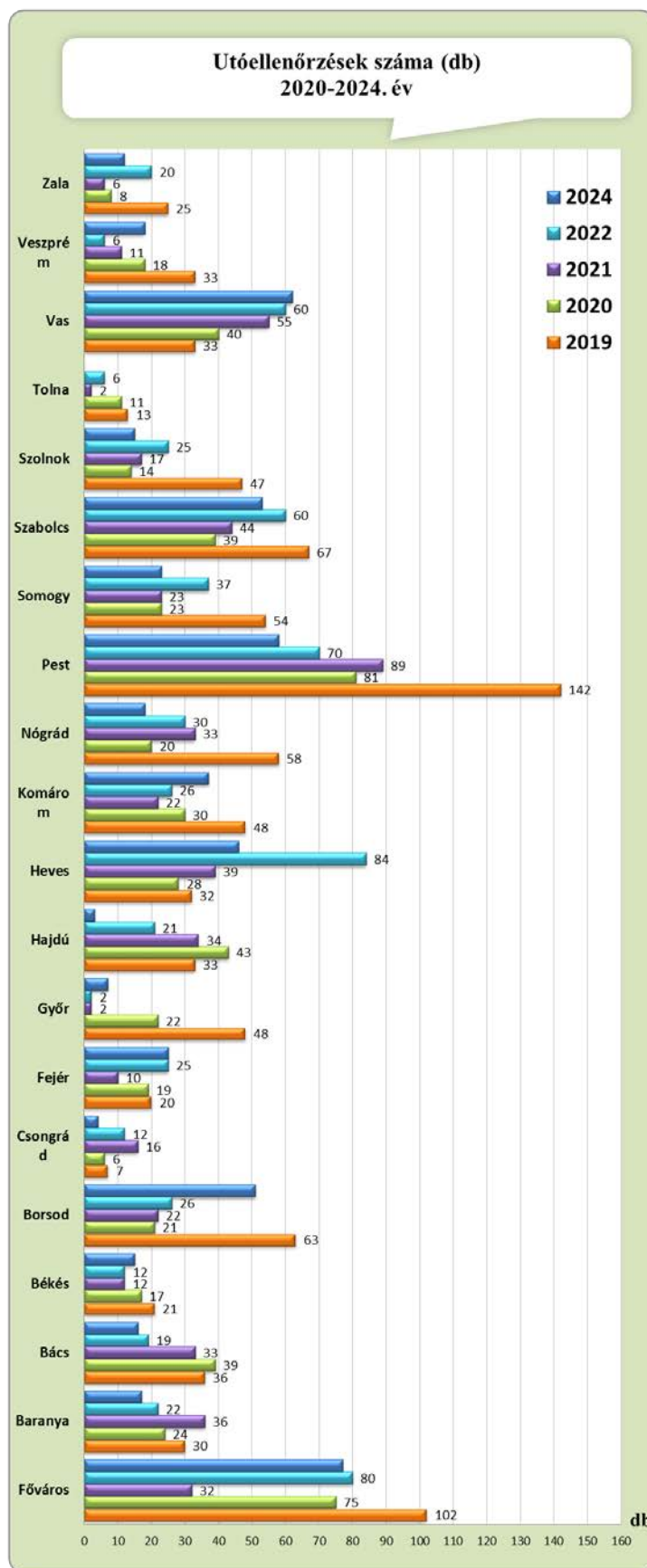
Sorrendben ezt követték a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, a munkaszervezés (18 db), és az egyéni védőeszközökkel (14 db) kapcsolatos témakörben érkezett panaszok.

A közérdekű bejelentések és panaszok kivizsgálása céljából kezdeményezett ellenőrzések során a munkavédelmi hatóság gyakran tárt fel egyéb, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi szabálytalanságot is, amelyek megszüntetése érdekében szintén intézkedett.

5.4.4. Utóellenőrzések

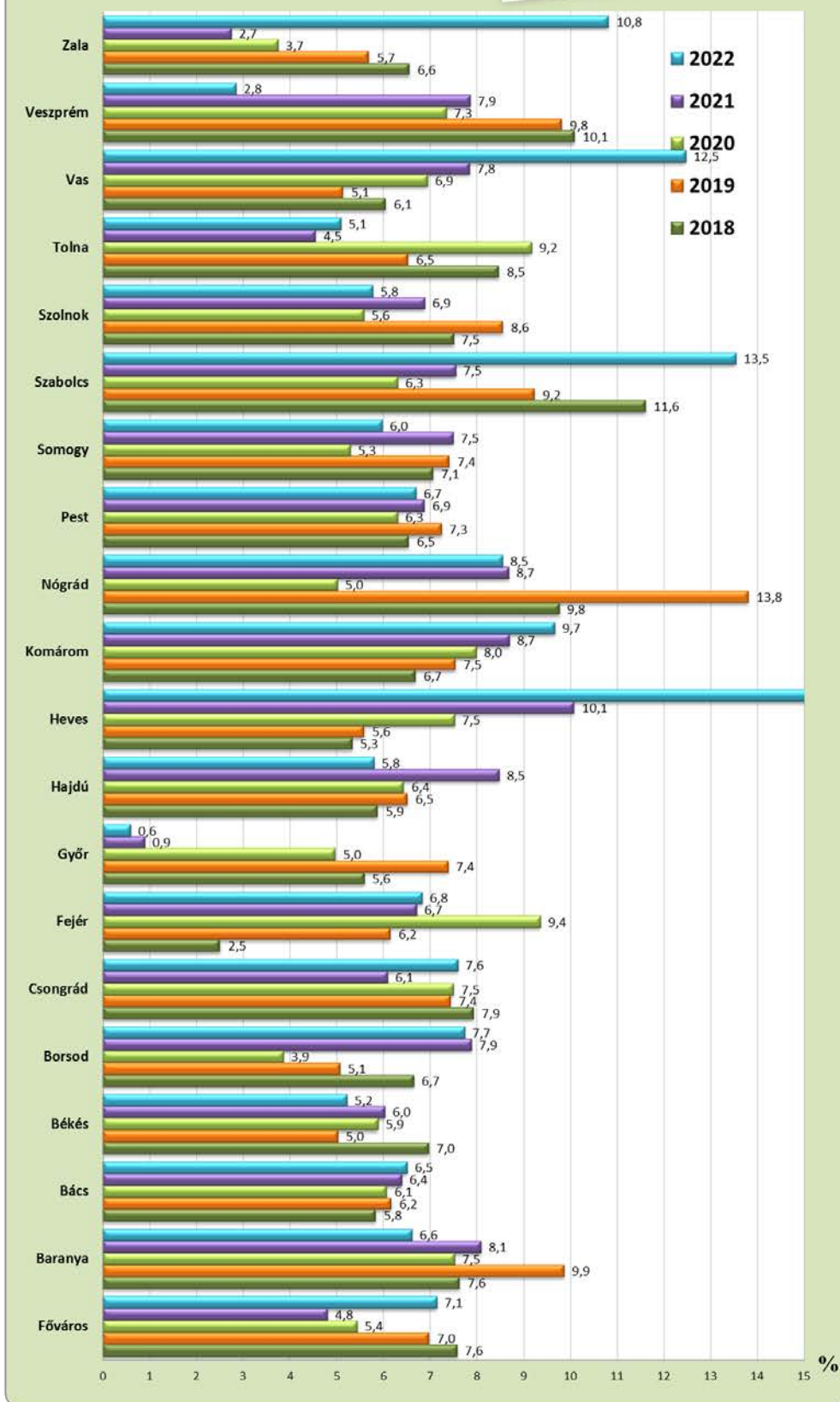
A munkavédelmi hatóság végrehajtható döntéseiben elrendelt kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére 557 esetben került sor, azaz a munkavédelmi hatóság az ellenőrzött munkáltatók 7,2%-ánál győződött meg újabb ellenőrzés keretében arról, hogy az általa előírtakat a munkáltató teljesítette-e. Az utóellenőrzések számát és arányát a 39. és 40. számú ábra mutatja.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 40 munkáltatónál nem hajtották végre. Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok (41. és 42. számú ábra) összege 2024. évben 7 030 000 Ft volt, ami az előző évben kiszabott eljárási bírságok összegéhez képest csökkent (8 495 000 Ft).

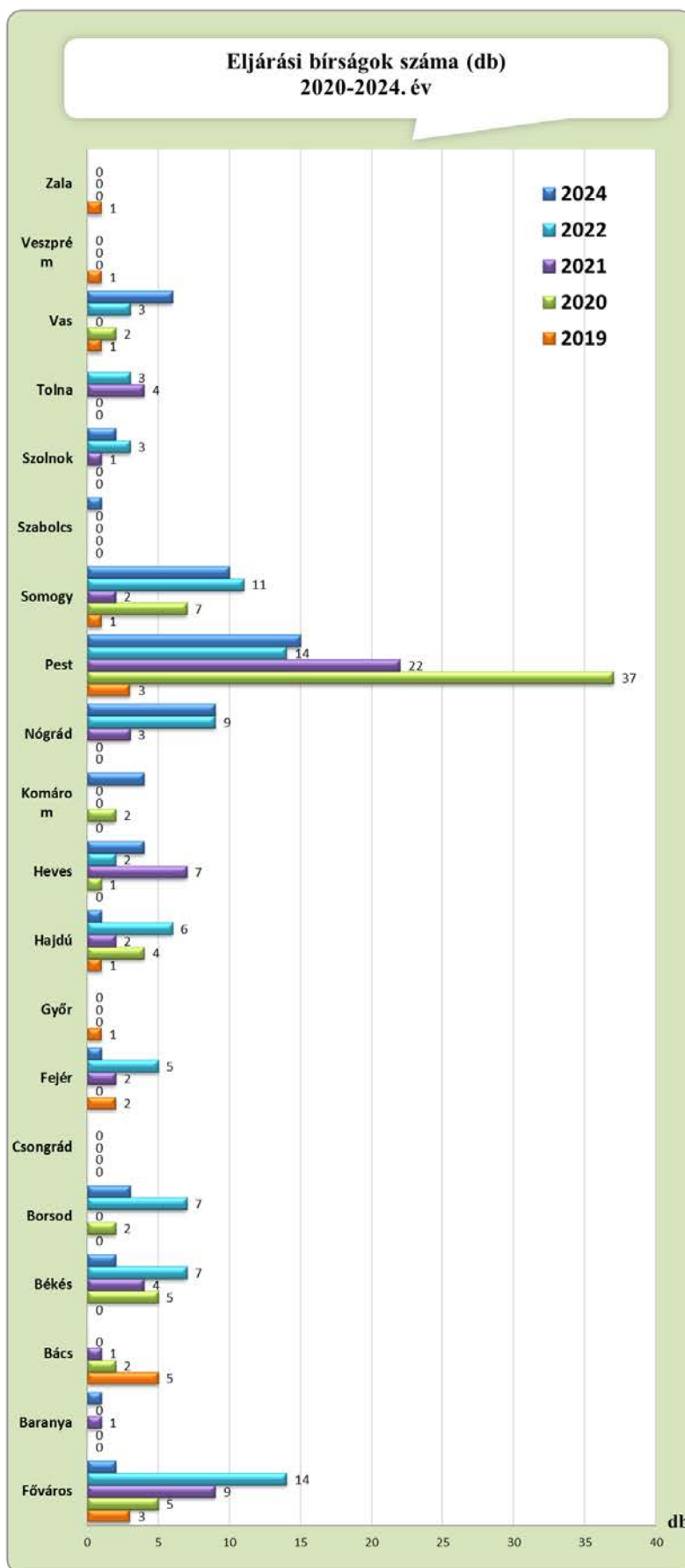

39. számú ábra: Utóellenőrzések száma 2020-2024

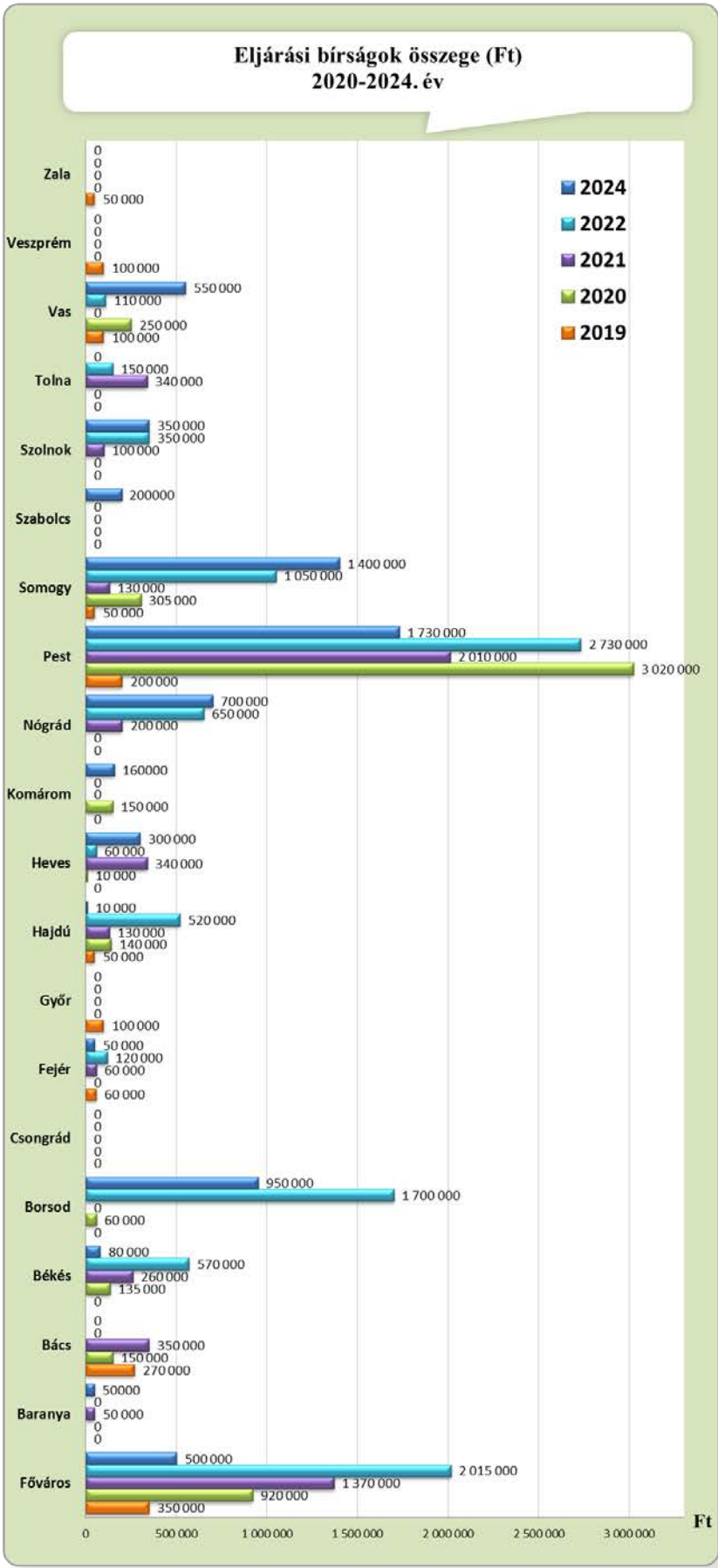
Utóellenőrzések aránya (%)
2020-2024. év

40. számú ábra: Utóellenőrzések aránya 2020-2024

41. számú ábra: Eljárási bírságok száma 2020-2024

42. számú ábra: Eljárési bírságok összege 2020-2024

5.4.5. Előre bejelentett ellenőrzések tapasztalatai

A 2024. évi ellenőrzési irányelvekben megfogalmazott feladat alapján a munkavédelmi hatóság éves ellenőrzési tervében kiemelt feladatként került meghatározásra az előzetes bejelentéssel végzett ellenőrzések lefolytatása.

Az előre bejelentett ellenőrzés az ellenőrzést megelőzően egy hónappal történő kiértesítés alapján, több kormánytisztviselő által végzett helyszíni ellenőrzés a tárgyban kiadott módszertani útmutató szerinti tartalommal.

A munkáltatók kiválasztása során a munkavédelmi hatóság elsősorban az alábbi szempontokat vette figyelembe:

- a foglalkoztatottak létszáma érje el a 10 főt, valamint
- a munkáltató a tevékenysége alapján az I-es vagy II-es veszélyességi osztályba tartozzon;

vagy

- korábban súlyos munkabaleset, foglalkozási megbetegedés, illetve fokozott expozíciós eset fordult elő a munkáltató által foglalkoztatott munkavállalók körében, amelynek bekövetkezésében közrehatott a munkáltató mulasztása.

A tárgyévben a munkavédelmi hatóságok 40 ilyen típusú ellenőrzést folytattak le. Ezen alkalmakkor 2-3 szakügyintéző 2-3 napig átfogó ellenőrzést tartott, melyek során átlagosan 60-70 hiányosság felszámolására intézkedett a munkavédelmi hatóság.

A vizsgálatok fémmegmunkálási, mezőgazdasági vegyi termék gyártási, élelmiszergyártási, fafeldolgozási, papírgyártási, kerámia építőanyag gyártási, műanyag termék gyártási tevékenységet folytató munkáltatókra terjedtek ki. A munkáltatók kiválasztásának alapjául a korábban bekövetkezett munkabalesetek száma, illetve súlyossága, a munkáltatók által végzett tevékenység veszélyessége, és a magas munkavállalói létszám szolgált.

Az elkészült összefoglaló jelentések alapján megállapítható, hogy az érintett munkáltatók többsége felkészült az ellenőrzésekre, azonban volt olyan munkáltató is, ahol a kiküldött előzetes értesítés ellenére 62 fő munkavállalónak a szükséges munkaköri alkalmassági vizsgálat hiányában történő foglalkoztatását állapította meg a munkavédelmi hatóság. A legtöbb szabálytalanság a munkavédelmi kockázatértékelés hiányosságaival, a munkaeszközök biztonsági berendezéseinek hiányával, a szabálytalanul történő anyagtárolással, a villamos berendezések érintésvédelmének hiányával, az emelőgépek időszakos vizsgálatainak és az ezzel összefüggő dokumentációs kötelezettségek elmaradásával, a munkahelyi higiénés előírások megszegésével, és a munkaegészségügyi szaktevékenység hiányos ellátásával összefüggésben volt megállapítható. Említést érdemel továbbá, hogy egy ellenőrzés alá vont munkáltatónál 4 fő munkavállalót érintő eltitkolt fokozott expozíciós esetet is feltártak az ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A munkáltatóknál lefolytatott ilyen típusú ellenőrzések eredményesek voltak és nagy segítséget nyújtottak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításában. Az intézkedések magas száma azt mutatja, hogy a munkáltatóknak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretei hiányosak, ami kétségesse teszi az általuk foglalkoztatott munkabiztonsági illetve

munkaegészségügyi szakemberek feladatellátásának megfelelőségét. A fentiekén túl az is megállapítható, hogy a munkáltatók gyakran nem szereznek érvényt a munkavédelmi előírásoknak, a munkavédelmi oktatások nem érik el céljukat, a munkavégzés ellenőrzése nem kellően hatékony.

A munkáltatók együttműködőek voltak a hatósággal, megértették, hogy ezek a hosszabb időtartammal járó és nagyobb részletességgel lefolytatott vizsgálatok is az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek való megfelelőséget szolgálják.

5.4.6. A hatósági ellenőrzések egyéb tapasztalatai

5.4.6.1. A munkavédelmi szaktevékenység ellátása

A munkavédelmi hatósági ellenőrzések tapasztalatai alapján, az ellenőrzések alá vont munkáltatók döntő többségénél megfelelő végzettségű szakember közreműködésével valósul meg az Mvt. által meghatározott munkabiztonsági szaktevékenység ellátása. A tapasztalatok alapján megállapítható továbbá az is, hogy a tőkeerős nagyvállalatok döntő többsége főállásban alkalmaz munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személy(eke)t, míg a kisebb vállalkozások vagy mikro vállalkozások javarészt szerződéses formában állnak kapcsolatban munkavédelmi szakemberrel. Az ellenőrzések során csak néhány munkáltatónál tapasztalta azt a hatóság, hogy semmilyen formában nem foglalkoztatnak munkavédelmi szakembert, mely hiányosságra minden esetben felhívták a figyelmet és a hiányosság megszüntetésére kötelezték a munkáltatót.

Számottevő különbségek figyelhetők meg azon munkáltatók munkavédelmi feladatellátásának színvonala között, akik főállásban foglalkoztatnak munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező szakembereket és azok között, akik alkalmi megbízások (szerződések) útján látják el munkavédelmi feladataikat. Az ellenőrzést végző kormánytisztviselők tapasztalatai szerint azon munkáltatóknál, ahol főállásban történik a munkavédelmi szakember(ek) foglalkoztatása, ott a munkavédelmi feladatok ellátottságának színvonala jellemzően magasabb, ugyanis a főállású szakember(ek) jobban ismerik a helyi sajátosságokat, munkafolyamatokat és azok kockázatait, mint a külső szolgáltatóként szaktevékenységet végzők. Az is tapasztalható, hogy a főállásban foglalkoztatott munkavédelmi szakemberek foglalkoztatása nem csupán a munkavédelmi feladatok elvégzésére terjed ki, így a jogszabályban meghatározott feladatok ellátására fordított időkeretet nem minden esetben csak a munkavédelmi feladatok ellátására használják ki. A szolgáltatóként végzett munkavédelmi szaktevékenységek dokumentációinak döntő többsége sablonos, megfigyelhető, hogy a szakemberek nem fordítanak elég időt a munkafolyamatok tanulmányozására, telephelyek bejárására. Nem minden esetben követik a munkahelyi változásokat sem. Megfigyelhető, hogy a munkavédelmi szolgáltatók gyakran túlvállalják magukat, és már nem tudják teljes körűen ellátni tevékenységüket. Az ellenőrzések során a vállalkozói szerződésben végzett munkavédelmi szakemberek jelenléte nem ellenőrizhető hitelt érdemlő módon, nem lehet pontosan meggyőződni arról, hogy minden munkáltatónál a jogszabály által előírt időben van jelen a megfelelő végzettséggel rendelkező szakember, hogy a feladatait ellássa.

A veszélyesnek minősülő munkahelyeken és a veszélyes technológiát üzemeltető munkáltatók esetén jellemzően, a vonatkozó jogszabályban meghatározott végzettségű szakembert foglalkoztatnak a jogszabályban meghatározott ideig. Az is jellemző, hogy a munkavédelmi szakemberek anyagi függése a munkáltatóktól, meghatározó tényezőként jelenik meg a munkavédelmi szaktevékenység ellátásában, ugyanis legtöbb esetben a munkáltatók érdekeit a szabályozásoknak való megfelelés elé helyezik.

Többször tapasztalta a hatóság, hogy a munkavédelmi szakembereknek nem naprakész a munkavédelmi előírások (jogszabályok, szabványok) ismerete.

5.4.6.2. A foglalkozás-egészségügyi alapellátás

A korábbi évek tapasztalataihoz hasonlóan továbbra is elmondható, hogy a vállalkozások jelentős része szerződésben áll foglalkozás-egészségügyi szolgáltatóval, azonban a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók jogszabályban meghatározott alapszolgáltatás keretében nyújtandó feladatait nem ismerik, így azokat nem is veszik teljeskörűen igénybe. A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók sem törekednek teljes körű szolgáltatás nyújtására, ez különösen igaz a személyes jelenléte igénylő bejárásokra, ellenőrzésekre. A munkáltatók ismeretei hiányosak a munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősülő munkavédelmi kötelezettségekről.

Az elmúlt évben számos esetben megállapításra került, hogy a szolgáltatók részéről az előzetes- és időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok rendszeres időközönként történő elvégzésén túl egyéb feladatellátás (pl. a kockázatértékelés, az egyéni védőeszköz juttatás belső rendjének elkészítésében, az orvosi vizsgálatok szabályozásában, a munkahelyek és a munkakörülmények egészségkárosító hatásainak helyszíni vizsgálatában való részvétel, stb.) nem történt. Nem vettek részt a munkaköri alkalmassági vizsgálatok szabályozásában, így az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatok iránya és gyakorisága sem került megfelelően meghatározásra. Ahol szükséges lett volna, ott így elmaradt a biológiai monitorozás, vagy a záró vizsgálati kötelezettség szabályozása. Nem végezték el a határértékkel rendelkező vegyi anyagokkal exponált munkavállalók biológiai monitorozását, mely növelheti a foglalkozási megbetegedés kialakulásának kockázatát. Sok esetben - mivel nem történik meg a munkahelyek és a munkakörülmények egészségkárosító hatásainak helyszíni vizsgálata - nem kerül megfelelően szabályozásra a munkakörnyezeti monitorozás, így a munkahely légtérben jelen lévő veszélyes anyagok koncentrációjának meghatározott időközönként történő mérése elmaradt. Mérések hiányában a kockázatértékelés nem lesz megfelelő, mely nem megfelelő kockázatkezelési intézkedésekhez vezet, ami hosszú távon fokozhatja a foglalkozási megbetegedések kialakulásának kockázatát.

Az Mvt. 2024. január 1-én hatályba lépett változása lehetővé teszi, hogy a munkaegészségügyi szaktevékenységek ellátásában közegészségügyi-járványügyi ellenőri vagy felügyelői, vagy népegészségügyi ellenőri vagy felügyelői szakképzettséggel rendelkező személy is elláthasson munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat, azonban egy-két esettől eltekintve a munkavédelmi szakügyintézők tapasztalatai alapján egyelőre erre nem került sor.

Egyes vármegyék javulást tapasztaltak a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók hozzáállásában, a munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásainak vizsgálatában, azonban ezen esetekben is gyakori a munkahigiénés vizsgálatok elmaradása,

ami annak is köszönhető, hogy a kockázatértékelés elvégzésében a szolgáltatók aktívan nem vesznek részt.

Általános a munkáltatói tájékoztatatlanság arról, hogy miként oszlanak meg a szerepek a munkáltató munkavédelmi rendszerében.

A munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseinek tapasztalata alapján elmondható, hogy ahol a munkavédelem kiemelt jelentőséggel bír, ott a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatás is aktívan részt vesz a jogszabályok által előírt munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatok ellátásában. Rendszeres bejárásokat tart az üzemterületeken, részt vesz az egészséget nem veszélyeztető munkakörnyezet kialakításában, a veszélyek feltárásában, az egészségkárosodások megelőzésében, az elsősegélynyújtás megszervezésében, mindezt a munkabiztonsági szakterülettel együttműködve. A kockázatértékelésben is tevékenyen közreműködnek, ezáltal a kockázatkezelési intézkedések is hatékonyabbak.

A nagy munkáltatók általában a székhelyükön/telephelyükön külön orvosi rendelőt is fenntartanak, ahol állandóan, vagy a hét meghatározott napján biztosítják munkavállalóik részére a foglalkozás-egészségügyi orvosi ellátást. Ezekben a munkahelyeken a foglalkozás-egészségügyi szakápolói ellátás a hét minden munkanapján általában reggel 8 órától délután 16 óráig biztosított.

A foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatás valamint a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátás teljes hiánya már csak néhány kisvállalkozásra jellemző.

Munkaerő kölcsönzéssel foglalkoztatott munkavállalók esetén fordult elő, hogy a kölcsönzött munkaerő előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatát a kölcsönbe adó cég foglalkozás-egészségügyi ellátója végzi, viszont a kölcsönvevő munkáltató nem gondoskodott arról, hogy a munkaerő-kölcsönzés keretében alkalmazott munkavállalók előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatát végző foglalkozás-egészségügyi orvos a betöltendő munkakör egészségkárosító kockázatait megismerje a munkavégzés megkezdését megelőzően. Így a külsős szakellátó nem kaphatott reális képet arra vonatkozóan, hogy a munkaterületen a munkavállalók milyen veszélyforrásoknak, kockázatoknak vannak kitéve. Ennek következtében meg volt a lehetősége annak, hogy nem megalapozottan kap a munkavállaló alkalmas minősítést.

A foglalkozás-egészségügyi szolgáltató sincs minden esetben tisztában a kötelezően előírt feladataival. Az Mvt. előírja a súlyos baleset kivizsgálásban való közreműködését, mely azonban több vármegye jelzése alapján elmaradt. Pozitívum, hogy egyes vármegyékben a nem súlyos munkabalesetek munkáltatói kivizsgálása során kiállított és a hatóság által feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján 2024. évben a balesetvizsgálatban közreműködő foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók száma tovább emelkedett.

5.4.6.3. Munkavédelmi képviselők

Az Mvt. 70/A. § (1) bekezdése alapján a munkavállalók jogosultak munkavédelmi képviselőt vagy képviselőket választani maguk közül, annak érdekében, hogy a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzéssel összefüggő jogait és érdekeiket képviseltesék. Azon munkáltatóknál, ahol a munkavállalói létszám eléri vagy meghaladja a 20 főt kötelezően kell munkavédelmi képviselő választást tartani. A választás megtartásának és a lebonyolítás feltételeinek biztosítása a munkáltatót terheli. A megválasztott

munkavédelmi képviselő képzése és továbbképzése a felnőttképzésről szóló törvény hatálya alá tartozó tevékenység keretében történik, mely által biztosítható a képzés magasabb szinten történő megtartása.

A munkavédelmi ellenőrzések során megfigyelhető, hogy egyre több munkáltató eleget tesz a munkavédelmi képviselő választási kötelezettségének, az ellenőrzések során csak néhány esetben kellett az ellenőrzést lefolytató kormánytisztviselőknek intézkedést hozniuk a munkavédelmi képviselő választás megszervezésének elmulasztása miatt. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések tapasztalatai alapján, a kevesebb munkavállalót (20-49 fő közötti) foglalkoztató munkáltatóknál előfordultak olyan esetek, hogy a munkáltatók nem voltak tisztában azzal, hogy a munkavédelmi képviselő választást meg kell szervezniük. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések során azon munkáltatóknál, ahol a kötelező munkavédelmi képviselő választás sikertelen volt a sikertelenséget azzal indokolták, hogy a munkavállalók nem akarnak maguk közül képviselőt választani, vagy nincs olyan munkavállaló, aki vállalná a választásra történő jelölését.

A munkavédelmi képviselők munkájuk során nagyobb támogatást élveznek a multinacionális illetve a tradicionálisan jó munkavédelmi helyzetű, jelentős szakszervezeti múlttal rendelkező cégeknél. Ezen cégeknél maradéktalanul el tudják látni a funkciójukat, ezzel segítve a cég munkavédelmi helyzetének fejlesztését. A munkavédelmi érdekképviselők kulcsfontosságú szerepet töltenek be egy vállalat hierarchiájában, ugyanis ők tolmácsolják a munkavállalói javaslatokat és segítkeznak azok érvényre juttatásában.

Továbbá az is megállapítható, hogy egyes kis- és középvállalatoknál, némely esetben a nagyvállatoknál is, ahol eredményesen megtartották a munkavédelmi érdekképviselő választást, a képviselők passzivitása tapasztalható. A munkavédelmi hatóság ellenőrzéseiben jellemzően nem vesznek részt egyéb elfoglaltságukra hivatkozva, vagy ha részt vesznek, nem kívánnak észrevételeket, javaslatokat tenni. Ezen magatartásnak elsődleges oka az lehet, hogy a munkavédelmi képviselők a törvény által biztosított munkajogi védelem ellenére sem mernek a munkáltatójukkal ellentétes álláspontot képviselni. Több esetben előfordult, hogy a munkavédelmi képviselő választás csak formálisan történt meg, valójában a munkáltató jelölte ki a képviselőt, akinek a személyével gyakran a többi munkavállaló nincs is tisztában. Ezen munkavédelmi képviselők az Mvt.-ben biztosított jogaik közül a legtöbb esetben csak a munkabalesetek kivizsgálásában való részvételt gyakorolták, melynek során minden esetben egyetértettek a munkáltatói balesetvizsgálat megállapításaival.

Jellemzően néhány multinacionális cég/ nagy múltú vállalat kivételével a munkavédelmi képviselők nem kérik ki a hatóság véleményét a szakmai kérdésekben.

5.4.6.4. A foglalkozási eredetű rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek

A foglalkozási eredetű rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek bejelentésének 2019-2024 közötti adatait a 43. számú ábra tartalmazza.

Megnevezés	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rákkeltő anyaggal végzett tevékenységet bejelentő munkáltatók száma	1541	1746	1529	1833	1868	1824
„Változást bejelentő” munkáltatók száma	644	625	859	566	226	179
A tárgyévi bejelentések alapján a rákkeltő expozícióban dolgozók száma (fő)	24 609	22 204	20 258	22830	24790	27545
A tárgyévben bejelentést tevő munkáltatóknál kezdeményezett munkavédelmi ellenőrzések száma	228	58	41	55	67	104

43. számú ábra: A foglalkozási eredetű rákkeltő anyaggal végzett tevékenységek bejelentésének 2019-2024 közötti adatai

Az ellenőrzések száma az elmúlt évekhez képest jelentős emelkedést mutat, azonban így is elmarad a pandémiát megelőző időszakhoz képest. A bejelentések száma kismértékben csökkent az elmúlt két évhez viszonyítva.

A munkáltatók bejelentési kötelezettségüknek többnyire eleget tesznek, azonban előfordult, hogy a munkáltató a munkavédelmi hatóság ellenőrzését követő intézkedés hatására tette csak meg a bejelentést. A munkáltatók nem vezetik, vagy nem megfelelően vezetik a foglalkozási eredetű rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről szóló 55/2023. (XII. 28.) GFM rendelet hatálya alá tartozó anyagokról az Mvt. 63/B. §-ának megfelelő nyilvántartást. A rendelet hatálya alá tartozó rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagok sokszor nem kerülnek azonosításra, ezáltal a megtett preventív intézkedések nem kielégítőek. A kockázatértékelésben nem kerülnek azonosításra a felhasznált rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagok, illetve a légtér-szennyezettségi adatokat, valamint a biológiai monitorozás adatait sem veszik minden esetben figyelembe. Több munkáltató elmulasztotta a légtérben lévő szennyező anyagok koncentrációjának meghatározását, valamint az exponált munkavállalók biológiai monitorozását. A munkavédelmi szakügyintézők minden esetben megtették a szükséges intézkedéseket. Súlyos veszélyeztetés miatt több munkáltató esetében munkavédelmi bírság került kiszabásra.

Jellemző hiányosság, hogy a munkáltatók a munkavállalókat nem tájékoztatják arról, hogy rákkeltő, mutagén, reprodukciót károsító anyaggal fognak munkát végezni és arról sem, hogy mi a kockázata a tevékenységüknek, illetve milyen intézkedéseket vezetett be a munkáltató, melyek szigorú betartása elengedhetetlen a kockázat minimalizálása érdekében. Az oktatás nem tér ki a megfelelő higiénés szabályok betartásának fontosságára, nem hívják fel a dolgozók figyelmét a megfelelő tisztálkodás fontosságára, valamint az étkezési, dohányzási tilalmakra. A szellőztetés céljára szolgáló túlnyomásos, kiegyenlített, depressziós szellőztetést biztosító műszaki rendszereket időszakos, ellenőrző felülvizsgálat keretében a munkáltató mérésekkel nem ellenőrzi, ezáltal a nem megfelelő működésük fokozott expozíciós esetek előfordulásához vezethet. Előfordult, hogy hegesztési munkaterületen a hegesztési füst elvezetésére semmilyen szellőztető berendezés nem került kialakításra, mérések nem történtek, veszélyeztetve ezáltal a munkavállalók egészségét, biztonságát. Előforduló probléma, hogy a műhelyben, ahol rákkeltő, mutagén, reprodukciót károsító, illetve egyéb veszélyesként osztályozott vegyi anyagot/keveréket használnak fel, ezen anyagok környezetében a dolgozók ételt és italt tárolnak, fogyasztanak, fokozva ezzel a daganatos megbetegedés kialakulásának kockázatát. Nem minden esetben volt biztosítva a rákkeltő anyagok használata miatt előírt fekete-fehér öltöző, illetve előfordult, hogy kialakításra került, azonban nem használták rendeltetészerűen, veszélyeztetve ezáltal az egyébként rákkeltő anyaggal nem exponált munkavállalókat. Problémát jelent, hogy amennyiben létesítés során nem került kialakításra a fekete-fehér öltöző, úgy annak utólagos kialakítását már nem tudják oly módon kivitelezni, hogy a megfelelő használata biztosítva legyen.

6. Az ellenőrzések fő ágazati tapasztalatai

6.1. Építőipar

Az építőipar nemzetgazdasági ágban továbbra is fennálló probléma, hogy kevés a motivált, szakképzett munkaerő, valamint esetenként rövid a beruházások teljesítési határideje, így a munkavédelmi előírások betartása nehézkes. 2024-ben az előző évhez képest 1,2%-kal csökkent a munkabalesetek száma (2024-ben 931, 2023-ban 942 munkabaleset történt).

A halálos munkabalesetek száma az elmúlt évhez képest emelkedett (2024. évben 22, míg 2023. évben 20). Az építési munkahelyeken bekövetkezett súlyos munkabaleseteknek több mint a fele (53,7%-a) halálos kimenetelű volt.

2024-ben a munkavédelmi hatóságok 2319 építés-kivitelezési munkahelyet ellenőriztek. Az ellenőrzött munkáltatók majdnem kétharmada (64,5%-a) nem tett eleget a jogszabályban előírt valamennyi munkavédelmi kötelezettségének. A munkavállalók több mint a háromnegyedét szabálytalan munkakörülmények között foglalkoztatták. Ezek az arányszámok a tavalyi évhez viszonyítva kis mértékben emelkedtek.

Az ágazatban egyre nagyobb számban jelennek meg külföldi munkavállalók, akik nincsenek mindig tisztában a magyar munkavédelmi előírásokkal. A tájékoztatásuk, munkavédelmi oktatásuk és a velük történő kommunikáció a nyelvi nehézségek miatt kihívást jelentett.

A szakképzett munkaerő hiánya továbbra is probléma az ágazatban. Az egyszerűsített foglalkoztatású munkavállalóval a munkavédelmi előírások betartása nehezebb.

A mélyépítési munkaterületeken továbbra is az omlásveszély jelenti a legnagyobb problémát. Jellemző hiányosság a munkaárkok, munkagödörök dúcolásának hiánya, a szakadólap terhelés tilalmának megszegése és a szabálytalan rézsűkialakítás.

A magasépítési munkaterületeken a legsúlyosabb veszélyeztetést továbbra is a be-, illetve leesés ellen szükséges kollektív műszaki védelem hiánya, valamint a leesés elleni védelemként szolgáló egyéni védőeszközök biztosításának, illetve a használatukhoz szükséges feltételeknek az elmaradása jelentette. Az egyéni védőeszköz használatának elmulasztása gyakran az ehhez szükséges kikötési pont kijelölésének hiányára vezethető vissza. A fentiek miatt következett be a halálos balesetek többsége, továbbá ebben a körben hozta a munkavédelmi hatóság is a legtöbb intézkedést.

Az építés-kivitelezési területeken használt építőipari gépek műszaki állapota jónak mondható. Majdnem mindenhol korszerű, új emelőgépet (toronydaru, építési felvonó) üzemeltetnek, és a műszaki állapotuk fenntartása érdekében az időszakos vizsgálatokat is elvégzik. Továbbra is visszatérő hiányosság a sérült szigetelésű kiségek és villamos hosszabbító vezetékek használata. Az előbbiek közvetlen összefüggésben állnak a villamos vezetékek közlekedési utakon történő vezetésével, valamint egyéb okokból a mechanikai hatás elleni védelmük elmulasztásával, ami az építési munkahelyek többségénél megállapítható. Kisebb építkezéseken még mindig található házilagos kivitelezésű körfűrészgép és betonkeverő, amelyek rendszerint nem rendelkeznek a szükséges védőburkolatokkal.

A nagyobb építési területeken megfelelően kiépített ideiglenes villamos hálózatok létesülnek, míg a kisebb építkezéseken – jellemzően családi házak építése, átépítése során - gyakran

olyan ideiglenes villamos elosztószekrényeket használtak, amelyeknél a feszültség alatti részeket burkolattal nem határolták el. Elsősorban ezeken a munkahelyeken fordult elő, hogy a munkavégzéshez igénybe vett villamos hálózatba nem volt beépítve áram-védőkapcsoló.

Továbbra is gyakori hiányosság – főleg a kisebb építkezéseken - a fejtű sisakok használatának elmulasztása.

Általános már, hogy az építkezések zöménél találkozhatunk korszerű szabványos elemekből készített homlokzati állványrendszerekkel. Ezek többségénél nem volt intézkedésre okot adó szabálytalanság. Elterjedt gyakorlat, hogy a munkáltatók az állványok telepítését az erre szakosodott vállalkozókra bízzák, akik megfelelő szakismeret és tapasztalat birtokában biztonságosan kiépítik az állványt, állványrendszereket. Kisebb építkezéseken előfordulnak még korszerűtlen készelemes állványok, melyek esetében számos szabálytalanságról beszélhetünk (hiányos korlát, dróttal felerősített állványelemek). Jellemzően családi házas építési területeken ismét lehetett elavult falétra állványokkal találkozni, amelyek alkalmazása számos baleseti veszélyforrást jelent. Valamennyi állványtípus esetében rendszeresen megállapítható, hogy az állványok építéséhez terv (szerkezeti vázlat, általános szerkezeti dokumentáció) nem készül.

A bontási munkaterületen egyre több helyen géppel végzik a munkálatokat. A modern technika és technológia mellett számos súlyos szabálytalanságot lehetett tapasztalni. Majdnem minden esetben előfordult, hogy több szintet egyszerre bontanak, ami a fokozott kiporzás és a sokszor ellenőrizhetetlen leomlás miatt fokozott veszélyforrás. Az épületek egymással összeépített szerkezeteinek bontásakor a megmaradó épületszerkezetek stabilitásáról (alátámasztásáról, megtámasztásáról) gyakran nem gondoskodnak. Továbbra is súlyos kockázatot jelent a munka szervezetlensége, a szakmai képzettség-, a bontási terv-, a technológiai utasítás-, valamint a veszélyeztetett területek megfelelő elkerítésének a hiánya. Gyakran előfordult, hogy volt bontási terv, de a bontást végzők nem ismerték annak tartalmát. A bontásokat szinte minden esetben alvállalkozók végzik, sokszor vállalkozói szerződés és szakértelemmel rendelkező munkairányító nélkül.

Nehezíti a munkavédelmi szabályok alkalmazását, hogy a nagyobb beruházásokon az építéskivitelezési munkákat több munkáltató, fő- és alvállalkozói szerződések alapján végzi. Ennek következtében a kivitelezés, a vállalkozók munkájának koordinálása, irányítása az adott építkezéseken nehezebbé válik. A gyakran szövevényes alvállalkozói láncban sok a néhány fős kisvállalkozás, ahol a munkavállalókat nagyobb részben egyszerűsített foglalkoztatás keretében, rövid időtartamban alkalmazzák. A szükséges szakmai és munkavédelmi ismeretek, a kellő gyakorlati tapasztalat hiánya, önmagában is baleseti veszélyforrást jelent.

Azokon az építési munkahelyeken, ahol egyidejűleg több munkáltató munkavállalói végeznek munkát általánosságban jellemző, hogy a fővállalkozó részéről jelenlévő építésvezetők nem rendelkeztek információkkal az alvállalkozói láncot illetően.

Az építkezéseken általában foglalkoztattak munkavédelmi koordinátort, tevékenységük azonban jellemzően csak a nagyobb építkezéseken volt nyomon követhető és kevés helyen működtek kellő hatékonysággal, sok esetben csak a nevük szerepelt a dokumentációban, de érdemi tevékenységet nem végeztek.

Az elkészült biztonsági és egészségvédelmi tervek jó része hiányos volt, nem terjedt ki minden munkarészre, a dokumentumokat az építkezés ütemének és az esetleges változásoknak megfelelően nem aktualizálták. Jellemzően csupán általánosságokat tartalmaztak, azaz az Mvt., illetve az ágazati rendelet előírásait.

Az építési munkahelyeken – főként az 5-10 főt foglalkoztató alvállalkozóknál – a munkavédelmi felügyelők továbbra is azt tapasztalták, hogy a munkáltatói intézkedési körön szinte teljes mértékben kívül esik a munkavállalók zaj-, rezgés-, porok-, vegyi anyagok, stb. elleni védelme. Az ellenőrzött munkáltatóknál többnyire hiányzott a teljes körű, a munkabiztonsági és munkaegészségügyi veszélyeket egyaránt feltáró kockázatértékelés, a hosszú távú, például a vegyi anyagok, zaj, rezgés, stb. által előidézett egészségkárosító hatásokat általában figyelmen kívül hagyták. A biztonsági és egészségvédelmi tervek a munkaegészségügyet érintően gyakran sablonosak voltak, holott az előbbieken felsorolt kombinált expozíció lehetősége fokozott odafigyelést indokolna.

Nyáron a hőártalmak megelőzése egyre nagyobb kihívást jelent. A szabadban dolgozók számára különösen nagy és növekvő egészségi és biztonsági kockázatot jelenthetnek a hőhullámok, valamint az erős UV- (különösen az UV-B) sugárzás.

Sajnálatos módon még a munkáltatók sincsenek tisztában azzal, hogy a cserép-, téglá-, betonvágás kristályos szilícium-dioxid expozícióval járhat, és a por belégzése, megfelelő védelmet nyújtó légzésvédő eszköz hiányában súlyos tüdőbetegséghez (szilikózis vagy akár tüdőrák) vezethet.

A kockázatértékelések gyakran hiányosak voltak a pszichoszociális kóroki tényezők tekintetében, pedig az építőipari kivitelezési tevékenységek során a munkavállalók gyakran tartósan távol végeznek munkát az otthonuktól, illetve egyre gyakoribb a külföldről áttelepült munkavállalók foglalkoztatása is, amely indokolná a szaktevékenységet ellátók részéről az ezzel kapcsolatos kockázatok értékelését és a szükséges megelőző intézkedések meghozatalát.

6.1.1. Azbesztmentesítési tevékenység

A 2024. évben az előző évhez képest 14,2%-kal több esetben (2023. év: 219 db, 2024. év: 250 db) jelentettek be azbesztbontási munkákat (pala és szórt azbesztmentesítést), amely 1536 fő munkavállalót érintett (2023. év: 1335 fő). A vonatkozó jogszabálynak megfelelő tartalmú bejelentések aránya 80,4% (2023. év: 214 db, 2024. év: 172 db,) volt a korábbi évhez képest, így a nem megfelelő tartalmú bejelentések aránya növekedett.

A bejelentett tevékenységek sikeres ellenőrzésével kapcsolatban továbbra is vegyes a kép. Az ellenőrzések elsősorban az építőipar területén, azbeszt tartalmú tetőhéjzat bontásáról szóló bejelentéseket követően történtek. A bejelentési fegyelem számottevő javulásáról nem tudnak a munkavédelmi hatóságok beszámolni. Továbbra is jellemző tapasztalat, hogy későn érkezik be a bejelentés (nem a munka megkezdése előtt 15 nappal) az azbesztexpozícióval járó tevékenységről a hatóságok felé, így mire az eljáró kormánytisztviselő el tudná végezni az ellenőrzést, a bontást már befejezték.

A munkáltatók több esetben csak az azbeszttartalmú anyag megjelenési formáját (pl. pala, cementkötésű pala, stb.) jelentették be, az azbeszt fajtájáról (pl. kizotil, krokidolit, tremolit) nem tudtak információt nyújtani.

Sok esetben nem készül munkaterv az azbesztbontáshoz, vagy annak tartalma nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

Az ellenőrzés során tapasztalt leggyakoribb hibák között említhetjük a munkavédelmi oktatás hiányát, illetve tematikájának nem megfelelőségét. A munkavállalók gyakran nincsenek tisztában azzal, hogy rákkeltő anyaggal végeznek munkát, ennek köszönhetően a szükséges megelőző intézkedések betartását nem tekintik kellően fontosnak. A munkáltató nem minden esetben biztosított megfelelő védelmi képességű egyéni védőeszközöket. Ha rendelkezésre is áll a szükséges védőeszköz, azt a munkavállalók nem használták, vagy nem megfelelően tárolták. A szabálytalanul tárolt egyéni védőeszközök azbesztpor szennyezettségnek vannak kitéve. A megfelelő higiénés szabályokat sem tartják be a munkavállalók, azbesztporral szennyezett területen étkeznek, dohányoznak, mely tovább növeli az egészségkárosodás kockázatát.

Leggyakrabban előforduló probléma a porzó azbeszt tartalmú anyagok nem megfelelő technológiával történő bontása, illetve tárolása. A munkáltatók rendszerint nem gondoskodnak az azbeszt tartalmú héjazatok, burkolatok bontásakor a felületüknek az azbesztszálak megkötésére szolgáló vegyi anyaggal történő bevonására, illetve a kiporzás más módon (pl. nedvesítéssel) történő megelőzésére. A tároló edények, zsákok nincsenek lezárva és jelölve. A bontási területet gyakran semmilyen jelzéssel nem látják el, mely felhívna a figyelmet az ott folyó azbesztmentesítési munka veszélyére.

A munkát gyakran tapasztalattal nem rendelkező munkáltató végzi, aki sem a vonatkozó jogszabályokkal, sem az azbeszt károsító hatásaival nincs tisztában, és rendszerint az azbesztmentesítésre vonatkozó kockázatbecsléssel sem rendelkezik, aminek következtében a megfelelő megelőző intézkedéseket nem teszi meg. Néhány esetben az előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálat sem történt meg az azbesztbontást végző munkavállaló esetében.

Pozitívként említhető, hogy a nagyobb beruházásoknál, jellemzően több éves tapasztalattal rendelkező vállalkozások végzik a terület azbesztmentesítését. Ebben az esetben a munkáltató eleget tesz a bejelentési kötelezettségének, és a munkavállalók mellett a hatókörben tartózkodók védelmének biztosítására is figyelmet fordít. A korábbi időszakhoz képest előrelépés továbbá, hogy egyes vármegyék munkavédelmi hatóságai az azbesztmentesítési tevékenység munkavédelmi színvonalának javulását tapasztalták.

6.1.2. Építőanyag-ipar

Az építőipar teljesítményének növekedése az építőanyag gyártók kapacitásfejlesztését igényli. Az ágazatban fokozott baleseti veszélyforrást jelentenek a gyártás során alkalmazott nagyméretű berendezések, a nagyszámú anyagmozgató- és emelőgép, az automatika és a kézi vezérlés kombinációja. A kisebb cégek esetében a baleseti kockázatot tovább növeli az elhasználdott géppark és a karbantartások elmaradása.

Gyakran megállapítható volt, hogy a magasban levő munkaszintek megközelítésére szolgáló acélszerkezetű lépcsők, valamint a munkavégzés és közlekedés céljára létesített kezelőjárdák padozata hiányos, ami botlásveszélyt, esetenként leesési veszélyt eredményezett. A munkaszinteken a leesési veszélyt tovább növelte a védőkorlátok folytonosság hiánya.

Továbbra is visszatérő hiányosság a villamos kéziszerszámok elhasználódása és sérült tápkábel-szigetelése. A munkaeszközök védőburkolatának hiánya jellemzően a folyamatos működésű anyagmozgató gépeknél tapasztalható. Az építőanyag gyártó telepeken használt anyagmozgató gépek sok esetben sérültek, hiányosan felszereltek voltak.

A légtér megnövekedett porkoncentrációja miatt a villamos berendezések fokozottabb védettségének biztosítására szolgáló burkolatok, védőfedések gyakran hiányosak vagy teljes egészében hiányoznak. Utóbbira a csatlakozó aljzatok csapófedelének hiánya a legjellemzőbb példa. A kezelőfelületek portalanításának elmaradása következtében a működtető elemek funkciójelölése, valamint a jelzőlámpák fényjelzése nem minden esetben látható.

Az építőanyag-ipar a gyártás során keletkező zaj, por, vizes munkakörnyezet miatt munkaegészségügyi szempontból is fokozott figyelmet igényel. A beton, téglá- és csempegyártásban, a hőálló alapanyagok és késztermékek gyártása során belélegezhető kristályos szilícium-dioxid expozícióval is számolni kell. Többnyire csak a multinacionális építőipari alapanyaggyártókra jellemző, hogy a kockázatértékelés, a munkavédelmi oktatás és a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata során figyelembe veszik a szilikózis kialakulásának kockázatát. A cementtartalmú építési alapanyagokkal végzett tevékenységek során egyéni védőeszközök hiányában fennáll a bőr- és szemkárosodás kockázata, mivel a cement erős lúgossága és krómtartalma miatt bőr- és szemirritációt válthat ki. A bőrrel való hosszan tartó vagy ismételt érintkezés esetén fennáll a szenzibilizáció lehetősége, amely a bőr kiszáradása, repedezése mellett allergiás bőrreakciókhoz is vezethet.

A munkáltatók a munkavállalók részére megfelelő állapotú szociális helyiségeket biztosítanak. A tevékenység szennyezettségének megfelelően kétszékélyes rendszerű öltözőhelyiség kialakításra került. A tisztálkodási lehetőségek, az illemhelyek használatának feltételei, valamint az étkezésre elkülönített helyiségek rendelkezésre álltak.

Elsősegélynyújtó felszerelés, kiképzett elsősegélynyújtó személy a munkahelyeken biztosított, ugyanakkor hiányosságként említendő, hogy a felszerelés ellenőrzésére, valamint az elfogyott vagy lejárt felhasználhatóságú eszközök pótlására nem fordítottak kellő figyelmet.

Kiemelendő, hogy a kockázatértékelések részeként nem végezték el a veszélyes anyagok koncentrációjának vizsgálatát a munkahelyi légtérben, vagy azt nem megfelelő gyakorisággal hajtották végre. Több esetben a munkahelyi zajmérés elmaradt. Ezen túlmenően a berendezések működése során keletkező por és zaj egészségkárosító hatásait sem értékelték kellő alaposítással, így a kockázatkezelő intézkedések nem kellő hatékonysággal kerültek meghatározásra, amely fokozhatja a foglalkozási megbetegedés kialakulásának kockázatát.

Változatlanul jellemző probléma a munkavédelmi dokumentációk hiánya, illetve hiányosságai. A dokumentumok elkészítésében munkaegészségügyi szaktevékenységet végző személy igazolt módon számos esetben nem vett részt.

Gyakori hiányosság a veszélyes anyagok nem megfelelő tárolása. Más ágazatokhoz hasonlóan jellemző szabálytalanság a veszélyes anyagok felirat nélküli tárolása, valamint az eredetileg étel- és italcsomagolásra használt palackokban való tárolás.

Munkaegészségügyi szempontból előrelépés, hogy a munkáltatók fokozott figyelmet fordítanak a munkavállalók előzetes és időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatainak

elvégzésére. A munkáltatók többsége biztosít munkavédelmi szakembert és szerződésben áll foglalkozás-egészségügyi szolgálattal.

A munkáltatók többsége az egyéni védőeszközökre vonatkozó szabályozással rendelkezett és a veszélyforrások ellen megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket biztosította. Azonban az egyéni védőeszközök megfelelő használatával és tárolásával kapcsolatos hiányosságok miatt több esetben volt szükség intézkedésre, mivel a munkavállalók a biztosított védőeszközöket nem minden esetben használták, vagy – különösen a védőszemüvegeket, hallásvédő fültokokat, légzésvédő maszkokat, álarcokat – szabadon tárolták a poros, szennyezett munkakörnyezetben, így azok használata többlet expozíciót jelentett.

6.2. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás

A mezőgazdaság, erdőgazdaság nemzetgazdasági ágazatban a 2024. évben ellenőrzött 275 munkáltató 69%-ánál volt tapasztalható valamilyen munkavédelmi szabálytalanság. Összesen 3161 fő munkavállalót vontak ellenőrzés alá, melyből a szabálytalansággal érintett munkavállalók aránya 58% volt.

Az ágazatban 2024. évben összesen 581 munkabaleset, ebből 20 súlyos munkabaleset történt. Az érintett munkavállalók közül 14 fő a növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás alágazatban, 5 fő az erdőgazdálkodás alágazatban, és 1 fő a halászat alágazatban szenvedett súlyos munkabalesetet. A munkabalesetek következtében 8 munkavállaló veszítette életét, közülük 7 fő a növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás alágazatban, 1 fő pedig az erdőgazdálkodás alágazatban történő munkavégzés során. Visszalépésként minősíthető, hogy a balesetek egy része a munkavállalók figyelmetlensége, szabályszegő magatartása miatt következett be.

6.2.1. Mezőgazdaság

A 2024. évben a mezőgazdasági ágazatban technikai fejlődés, újítás továbbra is jellemző, amely a gépek korszerűsítésében és új épületek építésében nyilvánult meg. Az újonnan beszerzett, korszerűbb gépekkel a munkavállalók egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzése folyamatosan és hatékonyabban biztosítható. A modern gépek mellett azonban megfigyelhető volt az az attitűd, hogy a termelési tevékenység során felmerülő munkavédelmi követelményekre igyekeznek hangsúlyt fektetni, de az ezt „kiszolgáló” tevékenységekre már jellemzően nem fordítottak kellő figyelmet. A karbantartási, javítási munkák elvégzéséhez gyakran évtizedes, elavult – még termelőszövetkezeti, állami gazdasági múltú - gépeket, berendezéseket használnak, melyek felülvizsgálatát, rendszeres ellenőrzését nem végzik el.

A mezőgazdaságban magas a szakképzetlen munkavállalók száma. Általánosságban megállapítható az egyszerűsített foglalkoztatás, – ideny munka, alkalmi munka – valamint a külföldi munkavállalók foglalkoztatása.

Változatlanul fennálló munkaegészségügyi probléma az ágazatban az előzetes munkaköri alkalmassági vélemények hiánya (leginkább harmadik országbeli munkavállalók esetében), valamint az időszakos munkaköri alkalmassági vélemények érvényességének lejárta.

Nagy számban kellett intézkedést hozni a nagy kiszerelesben vásárolt göngyölegekből eredetileg élelmiszer tárolására gyártott edényekbe történő átfejtett tárolás szabálytalansága miatt.

Több esetben a veszélyes anyagot/keveréket tartalmazó edényeken annak tartalma nem került feltüntetésre, illetve sokszor a veszélyes anyagok/keverékek közvetlen közelében élelmiszert, védőitalt tároltak.

A *növénytermesztés ágazatban* a telepített gépek esetében gyakran hiányoztak a meghajtásokról a védőburkolatok, illetve azok sérültek, hiányosak voltak, a garatok elhatárolása gyakran nem volt biztosítva. Az önjáró gépek esetében többször tapasztalták az ellenőrzést végző kormánytisztviselők az erőgépet a munkagéppel összekapcsoló kardántengely burkolatának hiányát, sérülését.

Néhány esetben a mezőgazdasági rakodógépek munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatának elvégzését nem tudták igazolni, munkavédelmi üzembe helyezésüket írásban nem rendelték el a munkáltatók.

Előfordult, hogy elmaradtak a nem veszélyesnek minősülő berendezések időszakos ellenőrző felülvizsgálatai.

A szárító berendezések kezelésével kapcsolatos előírásokat a munkáltatók kidolgozták, az időszakos biztonsági ellenőrzést 5 évenként elvégeztették. A szárító berendezéseknél nem minden esetben történt meg a légszennyezettség illetve zajmérés. Az elsősegélynyújtás személyi, tárgyi és szervezési feltételei a legtöbb helyen biztosítottak voltak. Pozitívum, hogy az ellenőrzött mezőgazdasági szárító berendezéseket szakképzett személyek kezelték.

Az új munkaeszközök műszaki felügyeletét, karbantartását jellemzően szakszervezetek látják el, mely munkabiztonsági szempontból is kedvező hatású.

Kevés a szakmailag megfelelő, minden kóroki tényezőre kiterjedő kockázatértékelés. A munkáltatók gyakran nem vonják be a munkaegészségügyi szakembert a kockázatértékelés elkészítésébe. A növénytermesztésnél a kedvezőtlen klimatikus viszonyok között végzett munka mellett jelentős a zaj- és a porterhelés.

A munkavédelmi oktatási tematika általában nem tér ki a növénytermesztési tevékenység során fennálló, a munkavállalók egészségére és biztonságára veszélyt jelentő biológiai kockázatokra (pl. talajjal, szerves trágyával történő érintkezés okozta fertőzésveszély), a kedvezőtlen klimatikus tényezők hatásaira és a munkaeszközök használata során jelentkező veszélyekre (pl. áramütés, mozgó alkatrészek okozta elkapás-behúzás), valamint a megelőző intézkedések ismertetésére.

Az *állattenyésztési ágazatban* továbbra is jellemző hiányosság, hogy nem készítik el a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzatban az állattartó telepekre előírt üzemelési utasítást, melynek következtében az etetés, almozás, mozgatás munkáltatói szabályozása is elmarad.

Az ágazatban igen magas a szakképzetlen munkavállalók aránya, a nyugdíjba vonuló munkavállalók megfelelő szakképesítéssel rendelkező személyekkel történő pótlása kihívást jelent a munkáltatók számára. A létszámihiány és a túlmunka összefüggésbe hozható a pszichoszociális kóroki tényezőkkel.

Az állattartó telepeken lévő aknák és a padlócsatornák számos esetben nem voltak lefedve, így be-, illetve leesés veszélyt jelentettek. A padlócsatornában működő trágya elszállító berendezések, illetve a takarmány szállítására szolgáló csigák védőburkolatai rendszerint hiányoztak.

A speciális fejberendezésekre, takarmánykiosztó gépekre vonatkozó oktatás és a gépkezelési utasítás gyakran hiányzott.

Tapasztalataink szerint még nagyon sok amortizálódott állattartó épület van használatban, melyek állékonyságára, elektromos hálózatának karbantartására, felújítására kevesebb költséget fordítanak üzemeltetésük szükségessége ellenére. Tapasztalható volt egy-két esetben az is, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások új, korszerű épületet építettek. Az épületek korszerűsítésével a munkavállalók higiénés körülményei is javultak megfelelő öltözők, mosdók kialakításával.

Az egyéni védőeszközök biztosítása folyamatos az ágazatban, kirívó esetek a hatósági ellenőrzések során nem fordultak elő. A munkavédelmi szempontból fontos dokumentációkat, a biztonságos munkavégzés szabályait nem minden esetben dolgozták ki az elvárható színvonalon. Több esetben előfordult, hogy a munkavédelmi oktatás megtartását igazolható módon nem dokumentálták.

2024. évben három vármegye végzett a mezőgazdasági vállalkozók ellenőrzésére irányuló saját tervezésű célvizsgálatot.

6.2.2. Erdőgazdálkodás

A kisebb vállalkozásokra továbbra is jellemző, hogy nem ismerik, így nem is alkalmazzák az Erdészeti Biztonsági Szabályzat előírásait.

Az előző évekhez képest a munkáltatóknál hasonló a munkavédelmi helyzet.

A munkavédelmi hatóság az ágazatban egyaránt végzett ellenőrzéseket az erdőtelepítési, erdőgondozási, végfelhasználású fakitermelési, illetve a lakott területen belüli koronaalakítási munkálatok során. Az erdészeti tevékenységet folytató munkáltatók esetében gyakori a 10 fő alatti munkavállalói létszám.

Előfordult, hogy a munkáltató képesítés nélküli munkavállalót bízott meg a veszélyes tevékenységnek számító fadóntás végzésével. A szabálytalanság súlyos kimenetelű munkabalesetet okozott. Más esetben a fennakadt fák környezetében szabályellenesen tovább folytatták a munkát, ami szintén súlyos munkabalesethez vezetett.

Az erdészeti közelítő-gépek nehéz terepen, fokozott igénybevételnek vannak kitéve, ezért karbantartásukra gyakrabban lenne szükség, azonban legtöbbször ezek elmaradnak. Több intézkedés történt a zárt vezetőfülke biztosításának hiánya, a nem megfelelő fékrendszer, az időszakos biztonsági felülvizsgálatok elmaradása, a vontatmány műszaki hiányosságai, szabálytalan átalakítása miatt.

Az ágazatban az ellenőrzések tapasztalatai alapján a fizikai és biológiai kockázatok felmérése nem elégséges, továbbá az ágazat létszámához képest jelentős mértékben került sor hatósági intézkedésre, az egyéni védőeszközökre és a munkaköri alkalmassági vizsgálatokra vonatkozóan.

Az egyéni védőeszközökkel (pl. vágásbiztos nadrág, védősisak, fültok, arcvédő vagy védőszemüveg) történő ellátottság általában megfelelő, de egyes esetekben a munkáltató nem követelte meg viselésüket.

Továbbra is megállapítható, hogy a munkavállalók nem részesülnek teljeskörű munkavédelmi oktatásban a kockázatok értékeléséről, megelőzéséről (pl. elsősegélynyújtás darázscsípés vagy, kullancscsípés esetén).

6.2.3. Halászat, halgazdálkodás

Az ágazatba tartozó munkáltatóknál 2024. évben lefolytatott munkavédelmi hatósági ellenőrzések tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a legtöbb hiányosság a munkavédelmi dokumentumokban fordult elő. A kockázatértékelések nem tartalmazták teljeskörűen az alkalmazott mezőgazdasági tevékenységeket, a munkaköröket, illetve a használt mezőgazdasági gépeket. A munkavédelmi hatóság szakügyintézői a kémiai kockázatértékelésekkel kapcsolatban több esetben észrevételezték, hogy az értékelések nem terjedtek ki a telephelyen használt valamennyi veszélyes anyagra, keverékre, illetve nem követték nyomon a beszerzett anyagokban történt változásokat.

6.3. Feldolgozóipar

6.3.1. Fafeldolgozó-ipar, bútorigar

A fafeldolgozó-ipar ágazatban a szabálytalansággal érintett munkáltatók száma 69 volt, ami az összes ellenőrzött munkáltató 79%-a. Az ellenőrzésekben érintett összes munkavállaló 1878 fő volt, közülük 53%-nál tapasztaltak szabálytalanságot az eljáró kormánytisztviselők. A balesetek száma 131 volt összesen az ágazatban, ez közel 10%-os csökkenést mutat az előző évhez képest. Súlyos munkabaleset 2 volt a tárgyévben, halálos munkabaleset nem történt.

A bútorgyártás ágazatban a 90 ellenőrzött munkáltató közel 87%-a (78) volt szabálytalansággal érintett. Az ágazatban 3786 munkavállaló ellenőrzésére került sor, akiknek közel 64%-ánál tapasztaltak szabálytalanságot az eljáró kormánytisztviselők. A balesetek száma 117 volt összesen az ágazatban, ez közel 29%-os növekedést mutat az előző évi 91 balesethez viszonyítva. Súlyos munkabaleset 1 volt a vizsgált időszakban, halálos munkabaleset nem történt.

A faipar gazdasági teljesítménye szorosan összefügg egyéb iparágak, elsősorban az építőipari ágazat teljesítményével, a fa nyílászárók, bútorok és egyéb berendezések gyártása okán. 2024. évben az építőipari termelés volumene elmaradt az előző évihez képest, ami rányomta a bélyegét a faipar termelésére is.

Az ellenőrzések túlnyomó része kis- és középvállalkozásoknál történt, amelyekről általános tapasztalatként elmondható, hogy a munkavédelmi feladatok ellátására külső szolgáltatókon keresztül foglalkoztattak munkabiztonsági és munkaegészségügyi szakembereket, akikkel a munkáltatók többsége a szükséges munkavédelmi dokumentumokat elkészítette.

Alapvető problémát okozott sok esetben, hogy a munkavédelmi szakember nem rendelkezett a faiparra vonatkozó szakmai képzettséggel és tapasztalattal, így annak hiányában nem tudta teljes körűen felmérni a kockázatokat. A munkáltató által elvégzett mérések (pl. zaj, por)

eredményeit nem minden esetben vették figyelembe és előfordult, hogy a tevékenységhez alkalmazott munkaeszközök, gépi berendezések sem szerepeltek teljes körűen a kockázatértékelésben. Gyakori hiányosság volt, hogy a munkavégzésből származó fizikai megterhelésekre, a kézi anyagmozgatásból eredő hátsérülés kockázataira, illetve a megelőző intézkedések meghatározására nem fordítottak kellő figyelmet. A felületkezeléshez alkalmazott vizes bázisú festékek megjelenésével csökkent az iparágban használt vegyi anyagok veszélyessége, azonban a veszélyes anyagok által okozott kockázatokat megszüntetni teljesen nem lehet. A kémiai kockázatbecslések többnyire nem, vagy csak hiányosan tartalmazzák a veszélyes anyagok felhasználásának körülményeit, a használatból származó kockázatok elemzését, értékelését. Bár egyre kisebb arányban, de még mindig előfordult, hogy a munkáltatók a kockázatértékelés során nem számoltak a rákkeltő hatású keményfaporok (bükkyfa, tölgyfa és egyéb keményfaporok) egészségkárosító hatásaival.

Az asztalos műhelyekben a takarítás helyes gyakorlata általában nincs szabályozva, az a munkavállalók belátására volt bízva. A műszak után a gépekre, bútorzatra és egyéb felületekre felrakódott por seprése a munkavállalók jelentős többletexpozícióját eredményezte.

Az egyéni védőeszközök juttatásának rendjét a munkáltatók túlnyomó része írásban szabályozta és jellemzően biztosították is a meghatározott egyéni védőeszközöket a munkavállalóknak. Az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban az jelentett inkább problémát, hogy a munkavállalók nem használták, illetve - a higiéniai követelmények megszegésével - szennyezett, poros munkakörnyezetben tárolták őket.

A munkavédelmi oktatással kapcsolatos gyakori hiányosság volt, hogy az oktatási tematika nem állt rendelkezésre, vagy nem tartalmazta a munkaeszközök használatával kapcsolatos információkat, a veszélyes anyagok/keverékek felhasználása során felmerülő kockázatokat, ismereteket. További jellemző hiányosság volt, hogy a foglalkozás-egészségügyi orvost nem vonták be az oktatási tematika összeállításába.

Az ágazatban tevékenykedő mikro és kis vállalkozások általában csak a faipari alapgépekkel rendelkeznek (asztalos szalagfűrészgép, körfűrészgép, gyalugépek, marógépek, hosszlyukfűrészgépek, láncmarógépek, csiszológépek, stb.), azonban a nagyobb vállalkozások egy részénél egyre nagyobb számban megtalálhatók a modernebb berendezések, nevezetesen a CNC megmunkáló központok, él-záró gépek, táblafelosztó félautomata gépek, különleges megmunkálás gépei.

Az ellenőrzésekkel érintett munkáltatók többsége a veszélyes faipari gépek munkavédelmi üzembe helyezés előtti munkavédelmi szempontú vizsgálatát elvégeztette, a munkavédelmi üzembe helyezést elrendelte. Azoknál a munkáltatóknál, ahol a veszélyes faipari gépek munkavédelmi üzembe helyezése megtörtént, ott jellemzően a szükséges időszakos biztonsági felülvizsgálatokat is elvégezték. Előfordult azonban, hogy új beszerzésű veszélyes faipari gép munkavédelmi üzembe helyezése elmaradt, illetve balesetvizsgálat során nyert megállapítást, hogy az érintett faipari gépet évek óta munkavédelmi üzembe helyezés nélkül használták. A munkáltatók általában rendelkeztek az alkalmazott gépekhez, berendezésekhez műszaki, üzemeltetési dokumentációkkal, azonban a régi, több évtizedes gépeknél sok esetben ezek már hiányoztak, pótlásukra nem került sor.

A faipari megmunkáló gépek esetében a forgó, mozgó veszélyes géprészek, a megmunkálásban résztvevő szerszámok véletlenszerű érintése jelenti a legnagyobb veszélyt, ami általában súlyos (csonkulással járó) munkabalesetet eredményez.

Azokat a gépeket, berendezéseket, amelyeknél a kivágódó tárgyak is veszélyt jelentettek, az ellenőrzések tapasztalata szerint eredetileg ellátták megfelelő védelemmel, azonban több esetben előfordult, hogy a munkaeszközöket a használat során átalakították, módosították, ennek következtében a védelmi funkciót nem tudták teljes mértékben betölteni. Jellemző szabálytalanság volt, hogy a gépek, berendezések nyitható védőburkolatán a gyári reteszleéseket kiiktatták, így a veszélyes géprészek működés közben is szabadon hozzáférhetőek voltak. Ugyanez a szabálytalanság a modern CNC megmunkáló központok, táblafelosztó körfűrész gépek, automata berendezések használata során is tetten érhető volt. A meglévő, és az aktuális munkabiztonsági követelményeknek megfelelő beépített védelmeket, a termelékenység növelése érdekében számos esetben kiiktatták, közvetlenül veszélyeztetve ezzel a munkaeszközt használó munkavállaló testi épségét.

A faiparban – elsősorban a bútoripar, épületasztalos ipar területén – alkalmazott berendezések rendszerint gyári kialakítású csatlakozó elemekkel vannak ellátva, amelyekkel a gépeket az elszívó berendezéshez, vagy elszívó hálózathoz lehet csatlakoztatni. Azon faipari üzemekben, műhelyekben, ahol központi elszívás volt kiépítve, a berendezés ellenőrzését, karbantartását általában elvégezték. A kisebb műhelyekben alkalmazott mobil elszívó berendezéseket – az ellenőrzési tapasztalatok alapján – a munkáltatók kevésbé tartották karban, porosak, eltömődöttek voltak a szűrőzsákok, a gépek környezetében nagymértékű volt a porlerakódás. A berendezésekhez tartozó flexibilis elszívó csövek sok esetben sérültek, esetlegesen javítottak voltak, így az elszívó berendezés hatékonysága is csökkent.

Az ágazatban a faipari gépek, berendezések mellett leggyakrabban használt munkaeszközök az emelőgépek, ezen belül is elsősorban a homlok-emelővillás targoncák. Az ellenőrzések során az emelőgépek dokumentációs (emelőgépnapló vezetése, időszakos vizsgálat elmaradása) hiányosságai mellett, műszaki hiányosságok is feltárára kerültek. Gyakori szabálytalanság volt a targoncák hangjelző berendezésének működésképtelensége, valamint a gépkezelő védelmére szolgáló biztonsági öv hiánya. Az emelőgépek villahosszabbítóval történő használata során sok esetben hiányzott a villahosszabbítóhoz megfelelő terhelési diagram és a targonca túlterhelés gátlóját sem állították be az emelővilla megváltozott méreteinek megfelelően.

A munkakörnyezetet érintően leggyakrabban a közlekedési utakon történő anyagtárolás, vagy a közlekedési utak jelölésének hiánya miatt volt szükség hatósági intézkedésre. A munkahelyekhez kapcsolódó raktárakban jellemzően az anyagmozgatással, anyagtárolással kapcsolatos szabálytalanságok voltak tapasztalhatóak. Gyakori szabálytalanság volt a faanyagok rendezetlen tárolása a tároló területeken, állványokon, melynek következtében fennállt a tárolt alapanyagok ledőlésének, leesésének veszélye.

Még mindig gyakori szabálytalanság, hogy a munkaterületen eredetileg élelmiszerekhez gyártott és használt műanyag palackokban, üvegekben tartották a ragasztókat, festékeket, lakkokat, oldószereket, különböző faipari pácoakat, illetve áztatták a festő ecseteket. A vegyi anyag és az étel/ital összetévesztésének lehetősége miatt fennállt a munkavállalók foglalkozási eredetű egészségkárosodásának, illetve mérgezésének kockázata.

Az élelmiszer fogyasztás tilalmát számos esetben megszegték a munkavállalók, így például üdítőital, kávé megtalálható volt ott, ahol veszélyes anyag vagy por szennyezte a munkakörnyezetet.

6.3.2. Vegyipar és vegyi anyag gyártás

A vegyi anyag-, termék gyártás ágazatban a munkavédelmi hatóság által ellenőrzött munkáltatók száma 2024. évben 113 volt, ami az előző évi 45-höz viszonyítva majdnem háromszoros növekedést jelent, amihez hozzájárult az országosan lefolytatott „Veszélyes anyaggal végzett tevékenységek célvizsgálata”. Az ellenőrzött munkáltatók 84%-ánál (95) tárt fel szabálytalanságot a munkavédelmi hatóság. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma 3592 fő volt, közülük 81%-nál tapasztaltak szabálytalanságot az eljáró kormánytisztviselők. Az ágazatban bekövetkezett munkabalesetek száma 133 volt, ami az előző évi 150 esethez viszonyítva közel 12% csökkenést jelent. 2024. évben sem súlyos, sem halálos munkabaleset nem történt az ágazatban.

Az ellenőrzésekkel érintett munkáltatóknál több esetben hiányosságok mutatkoztak a munkavédelmi kockázatértékelésekben, mivel azok nem terjedtek ki minden munkaeszköze, tevékenységre. Előfordult például, hogy nem tértek ki a tartály berendezés tisztításának kockázataira, amikor alkalmoszerű, rövid ideig tartó tevékenységet végeztek a tartályban a védőberendezések felfüggesztésével, amelynek során a biztonságos, és ergonómiai követelményeknek megfelelő munkavégzési körülmények nem biztosítottak. A kémiai kockázatbecslések sok esetben csak a felhasznált veszélyes anyagok/keverékek felsorolását tartalmazták, a felhasználás körülményeit, valamint az expozíció-hatás összefüggés elemzését, értékelését figyelmen kívül hagyták. További hiányosság volt, hogy a foglalkozási expozíciós-határértékkel (OEL) jellemzett veszélyes vegyi anyagokra vonatkozóan munkahelyi légtér-szennyezettségi mérést nem végeztek, illetve az elvégzett mérések eredményei nem kerültek feltüntetésre a kockázatbecslésben.

A munkáltatók sok esetben elmulasztották a felhasznált veszélyes vegyi anyagok/keverékek biztonsági adatlappal azonosítható anyagfajtákra vonatkozó nyilvántartását. Előfordult, hogy a felhasznált veszélyes vegyi anyagok/keverékek expozíciójának kitett munkavállalókról egyáltalán nem, vagy nem az előírt adattartalommal vezettek nyilvántartást. Az expozíciós nyilvántartás vezetése a munkavállalók egészségének megőrzését, a foglalkozási megbetegedés megelőzését is szolgáló alapvető preventív eszköz, nélküle a kémiai kockázatelemzés sem lehet teljes körű. Vitás kérdésekben (pl. a munkahely szerepe egy vagy több vegyi anyag által kiváltott foglalkozási megbetegedés gyanúja esetén) – akár bíróság előtt is – fontos támpont lehet az expozíciós körülmények igazolása, a munkáltató jogkövető magatartásának bizonyítása.

A munkavédelmi oktatás terén feltárt gyakori hiányosság volt, hogy az oktatási tematika nem tartalmazta a felhasznált veszélyes vegyi anyagok/keverékek biztonsági adatlapja szerinti veszélyek, óvintézkedések ismertetését.

Ólom tartalmú paszta gyártási munkaterületen, szabálytalanul végzett takarítási tevékenység miatt kellett intézkedni az eljáró kormánytisztviselőknek. A munkaterületen seprűvel és lapáttal végezték a takarítást, aminek következtében a felkavart por többletexpozíciót okozhatott az érintett munkavállalók részére.

Jellemző szabálytalanság volt, hogy feliratozás és biztonsági jelzés nélküli műanyag kannában, vagy eredetileg élelmiszer tárolására gyártott és használt edényben tároltak veszélyes vegyi anyagot/keveréket.

Az ellenőrzések során feltárássra kerültek még villamos biztonsággal, emelőgépekkel, védőburkolattal, védőberendezéssel, anyagtárolással kapcsolatos szabálytalanságok, hiányosságok, gépek/berendezések időszakos vizsgálatainak elmaradása, egyéni védőeszközök használatának elmulasztása.

6.3.3. Gumi-, és műanyagtermék gyártása

A gumi-, és műanyagtermék gyártása alágazatban az ellenőrzött munkáltatók száma 2024. évben 187 volt, ennek során 157 munkáltatónál tárt fel a szabálytalanságot munkavédelmi hatóság.

Az ágazatban alig észrevehetően csökkent a 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó munkabalesetek száma, az előző évi 603 munkabalesettel szemben, 600 munkabalesetet vettek nyilvántartásba 2024. évben. A súlyos munkabalesetek száma 1-ről 3-ra emelkedett, melyből halálos kimenetelű 2 volt.

Az iparágra az elmúlt években jellemző kettősség fokozatosan kezd visszaszorulni. A kisebb vállalkozások is próbálják a gépparkjukat korszerűsíteni, hogy termelékenyebben tudják a piaci igényeket kielégíteni. Az automatizált gyártócsarnokokban a munkaeszközök elhelyezése, a munkaállások kialakítása korszerű munkaszervezési-, ergonómiai módszerek alkalmazásával történik.

Az elmúlt időszakban az egyik legdinamikusabban bővülő szakterület a nagy értékű műszaki cikkek, autókalkatrézsek fröccsöntéssel történő gyártása volt.

A tőkeerős cégek korszerű berendezésekkel, nagyobb munkavédelmi gyakorlattal végzik tevékenységüket, ennek ellenére hiányosságok ezeknél a munkáltatóknál is tapasztalhatóak. Az ellenőrzött munkáltatóknál a munkahelyek kialakításával kapcsolatban elmondható, hogy a minimum követelményeket a munkáltatók biztosítják a munkavállalóknak, az öltöző és pihenő helyiségek a higiénés előírásoknak megfelelően felszereltek voltak.

A tisztálkodási és illemhely használati lehetőség biztosított, az ivóvíz minden munkavállaló számára elérhető volt. A munkahelyek megvilágítása, friss levegővel való ellátása, a munkaterületek mérete, a közlekedési utak kialakítása, menekülési útvonalak száma és mérete, kialakítása megfelelő volt. A munkaterületekhez, gépekhez, berendezésekhez szükséges biztonsági és egészségvédelmi jelzések és feliratok általában rendelkezésre álltak, azonban néhány esetben ezek hiánya intézkedést igényelt.

Vegyi, gumi- és műanyagipar területén az üzemek egyre nagyobb arányban tértek át az automata üzemmódú gépek alkalmazására, amelynek eredményeképpen kevesebb munkavédelmi eljárást kell végrehajtaniuk, ennek ellenére hiányosságok ezeknél a munkáltatóknál is tapasztalhatóak.

Több gyártósori munkahelyen visszatérő hiányosság volt, hogy a munkavállalók a munkáltató által biztosított hallásvédő egyéni védőeszközöket nem viselték, a munkavégzést irányító személyzet azok használatát nem követelte meg, pedig több munkahelyen a zajexpozíció mértéke meghaladta a felső beavatkozási határértéket [LEX,8h = 85 dB(A)].

Továbbra is gyakori volt a védőburkolatok hiánya, védőberendezések kiiktatása, anyagi források hiányában több esetben elmaradtak javítások, karbantartások. Visszatérő problémát jelentett a villamos kapcsolószekrények nyitott állapota, az élelmiszerek nem megfelelő tárolása, vagy a veszélyes vegyi anyagok szabálytalan tárolása. A dokumentációkat érintően kisebb hibák merültek fel.

Az ágazatra jellemző speciális műanyagipari gépek alkalmazásával kapcsolatban a kockázatértékelések nem tartalmazták a védőberendezések kiiktatásával végzett, nem állandó jellegű, rövid ideig tartó karbantartási munkák kockázatértékelését.

6.3.4. Gyógyszergyártás

A gyógyszergyártási alágazatban 2024. évben a munkavédelmi hatóság 46 munkáltatónál tartott ellenőrzést, mely az előző évhez (38) viszonyítva növekedést jelent. Az ellenőrzött munkáltatók közül 39 esetben tártak fel hiányosságot, illetve szabálytalanságot az eljáró kormánytisztviselők. A 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó munkabalesetek száma 114 volt, míg az előző évben 115 volt.

A gyógyszergyártással foglalkozó munkáltatók többsége a termékbiztonságot, a munkahelyi biztonságot és egészségvédelmet szolgáló intézkedéseket egységesen kezeli. A munkahelyek kialakítása, a veszélyes technológiából adódóan, zárt rendszerek, tiszta terek biztosításával, jellemzően megfelelő műszaki feltételekkel történt.

Az üzemi környezetben dolgozók a munkahelyek jelentős részén veszélyes vegyi anyagok (pl. szerves oldószerek, hormon-, hormonhatású anyagok, antibiotikumok, analitikai szerek) hatásának lehetnek kitéve, ezért az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés megvalósítása különösen felelősségteljes magatartást kíván a munkáltatótól (munkahelyi vezetőktől) és a munkavállalóktól is. A technológia által megkövetelt magas színvonalú munkakörnyezetben dolgozókkal a munkavédelmi szabályokat is könnyebb elfogadtatni. A gyógyszergyártó cégek által alkalmazott műszaki megoldások, folyamatirányítási rendszerek (ideértve a munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszerét, a MEBIR-t) is elősegítik a munkavédelem megfelelő színvonalának fenntartását, illetve fejlesztését.

Az analitikai laboratóriumokban a rákkeltő króm(VI)-vegyületek és a fenolftalein indikátor oldatok fokozatos visszaszorulása tapasztalható.

6.3.5. Élelmiszeripar

Az élelmiszeripar területén ellenőrzött 604 munkáltató közül szabálytalanságot 438 (81%) munkáltatónál tapasztalt a munkavédelmi hatóság. Az ellenőrzés alá vont 14 179 fő munkavállalóból 7118 fő (50%) volt szabálytalansággal érintett. A 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó munkabalesetek száma az előző évihez (1208) hasonlóan alakult (1261), melyből 5 súlyos, 3 halálos kimenetelű volt.

Az alágazatban összességében mind a munkabiztonsági, mind pedig a munkaegészségügyi helyzet vonatkozásában jelentős változást a korábbi évekhez képest nem tapasztaltak a kormánytisztviselők.

Az ellenőrzött munkáltatók közül a **kisvállalkozások** gyakran csak a minimum követelményeket tudták teljesíteni a **munkahelyek kialakításánál**. Az előírásoknak

megfelelő fekete-fehér rendszerű öltöző és a pihenő helyiségek általában kialakításra kerültek. A tisztálkodási és illemhely használat lehetősége és az ivóvíz minden dolgozó számára elérhető volt. A munkahelyek megvilágítása, friss levegővel való ellátása, a közlekedési utak kialakításai, menekülő útvonalak száma, mérete, kialakítása megfelelő volt.

A **munkaeszközök, gépek** többségénél a védőburkolatok megfelelőek és működőképeseek voltak, elvétve fordult elő a biztonsági berendezés kiiktatásával járó munkavégzés. Elsősorban pékségekben, a dagasztógépek esetében fordult elő, hogy a gép ki/be kapcsolója üzemképtelen volt, ezért a reteszelt védőburkolatot használták a gép leállítására. Egy esetben kiflisodró gép vészleállító funkciója nem működött. Előfordult hiányos védőráccsal üzemeltetett dagasztógép, így a forgó dagasztótengelyhez szabadon hozzá lehetett férni.

Ismétlődő hiányosság volt, hogy a sütőkemencéknél a forró felület érintésének veszélyére figyelmeztető **biztonsági és egészségvédelmi jelek** nem kerültek elhelyezésre.

A **villamos biztonsággal** kapcsolatos szabálytalanságok közül gyakori volt, hogy a gépek villamos tápkábelelei nem szabályosan voltak bekötve, vagy a köpenyszigetelésük sérült volt. Poros munkakörnyezetben, például pékségekben volt tapasztalható a villamos berendezések IP védelmének hiánya, ami jellemzően a csapófedél nélküli csatlakozó aljzatok jelentős számában nyilvánult meg. Előfordult, hogy az üzemben még nem építették ki a teljes villamos hálózatot, és a gépekhez hosszabbító kábeleken, botlásveszélyesen juttatták el az energiát, így folyt a termelés. Az áram-védőkapcsolók negyedévente esedékes működési próbáját igazolt módon több esetben nem végezték el. A villamos biztonsági felülvizsgálatok is rendszerint elmaradtak.

A **raktárakban** a fém tárolóállványok maximális polcterhelhetőségét gyakran nem tüntették fel. A takarításhoz, fertőtlenítéshez használt veszélyes anyagokat/keverékeket általában nem megfelelően tárolták, és a veszélyes anyagokról/keverékekről a jogszabályban előírt nyilvántartást többnyire nem vezették.

A **kockázatértékelés** tartalma többnyire hiányos volt. A kóroki tényezők közül a munkahelyi zajexpozíció mértékének meghatározása gyakran elmaradt, ugyanakkor előfordult, hogy a munkáltató hallásvédő egyéni védőeszközzel ellátta a munkavállalókat.

A **munkavédelmi oktatás** során a veszélyes anyagok/keverékek egészséget veszélyeztető kockázataival kapcsolatos tudnivalókat általában nem ismertették. Az emelőgép kezelők ismétlődő oktatása többször elmaradt.

Az egyéni védőeszközöket érintően a megfelelő védelmi képességgel rendelkező **egyéni védőeszközök** (pl. pékségekben védőkesztyű) hiánya volt a leggyakoribb szabálytalanság.

Az előzetes **munkaköri alkalmassági vizsgálatok** általában megtörténtek, és évente az időszakos munkaköri alkalmassági vizsgálatokat is elvégeztette a munkáltatók többsége.

Többször előfordult, hogy az **elsősegélynyújtás feltételei** (megfelelően kioktatott elsősegélynyújtó személy, megfelelő elsősegély felszerelés) nem voltak biztosítva.

6.4. Gépipar

A nemzetgazdasági ágazatokat érintő munkavédelmi hatósági ellenőrzések mennyiségét tekintve az állapítható meg, hogy a 2024. év során 1085 munkáltató volt a gépipar területén tevékenységet végzők közül munkavédelmi ellenőrzéssel érintett, míg 2023. évben 765. A gépipar területén végrehajtott munkavédelmi hatósági ellenőrzések számbeli növekedésében jelentős szerepet játszott az is, hogy 2024. évben került végrehajtásra és összességében mintegy 370 munkáltatót érintett a „*Fémfeldolgozási tevékenységek munkavédelmi célvizsgálata*”, mely célvizsgálat az ország minden vármegyéjére kiterjedt.

A gépipari ágazat vonatkozásában ellenőrzött munkáltatók számbeli növekedésével párhuzamosan, számottevő mértékben emelkedett a szabálytalansággal érintett – mindösszesen 911 – munkáltatók száma is, az előző évi 511-hez képest. 2024. évben, összességében 85 114 fő munkavállaló ellenőrzése során 48 848 fő volt szabálytalansággal érintett, szemben 2023. évi 71 637 fős ellenőrzött és 31 589 fős szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámmal.

Az ágazatban 2024. év folyamán összesen 3587 munkabaleset került bejelentésre, ami több mint 9%-os csökkenést mutat az előző év adataihoz viszonyítva. A súlyos munkabalesetek száma viszont emelkedett az előző évhez képest. 2024. évben 20 súlyos és ezen belül 5 halálos kimenetelű munkabaleset történt, míg 2023. évben 14 munkavállalót ért súlyos munkabaleset, és ebből 3 volt halálos kimenetelű.

A gépiparon belül az autóipar jelentős területet képvisel, melynek részesedése továbbra is bővülő tendenciát mutat. A húzóágazatnak minősülő, nemzetközi háttérű vállalkozások a biztonsági kultúra megközelítése és további fejlesztése terén is érdemi befolyást gyakoroltak a saját szervezetük és munkavállalóik mellett, a beszállítói láncba tartozó és az egyéb kapcsolódó vállalkozások munkavédelmi tevékenységére és teljesítményére is. A nemzetközi cégek többségénél az anyaországban meghonosodott – a biztonságot a maga komplexitásában értelmező és kezelő – szemlélet egyre inkább begyűrűzik a magyarországi leányvállalatok munka-, egészség- és környezetvédelmi tevékenységének irányításába és megszervezésébe is. Ennek közös jellemzője és következménye, hogy a kialakított rendszerek működtetése összességében jelentősen szigorúbb követelmények, rendszeres, többszintű és következetes ellenőrzések, elemzések mentén kerülnek megvalósításra, folyamatosan segítve és támogatva a kitűzött biztonsági célok megvalósítását is.

A gépipar területén működő gazdálkodó szervezetek egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a technológia és az üzemeltetett gépek, berendezések fejlesztésére, megújítására. Az ilyen beruházások döntő többségében magukban hordozzák a technikai fejlesztés és a hatékonyság növekedése mellett, a munkakörülmények és a munkavégzés biztonságának a javulását is.

A rendszerszerű gondolkodás térnyerésével az egységes megelőzési stratégia és annak munkabiztonságot is érintő rendszeres aktualizálása fontos szerepet kap a vállalkozások közép és hosszú távú céljai között. Jelentős szerepet játszik a munkavégzés biztonságának javításában, hogy a munkáltatók a tartósan hiányzó szakképzett munkaerőt a technológiák, illetve gyártási folyamatok, egyre nagyobb arányú gépesítésével, automatizálásával igyekeztek kompenzálni.

Előrelépés jelei voltak tapasztalhatók a munkavállalói oldalon is, hiszen a foglalkoztatás ténye mellett, már egyre fontosabb – különösen a szakképzett, magasan kvalifikált munkavállalói kör esetében – a biztonságos munkafeltételek biztosítottasága is.

A gépiparban tapasztalható, hogy az ellenőrzött munkáltatók jelentős számban magas hozzáadott értéket képviselő tevékenységeket végeznek, így a szakképzett munkaerő biztosítására, megtartására, hosszú távú foglalkoztatására és foglalkoztathatóságának megőrzésére a nemzetgazdasági átlagot meghaladó figyelmet fordítanak. Ezeknél a gazdasági társaságoknál a munkabiztonság és munkaegészségügy területén folyamatos fejlesztés figyelhető meg. A munkavállalói létszám és a termelés folytonosságának biztosítása érdekében, egyre nagyobb számban alkalmaznak főállásban munkavédelmi szakmai képesítésű és munkaegészségügyi szakképesítésű személyeket, melynek eredményei a munkavégzés körülményeinek javítása, fejlesztése terén is tapasztalhatóak. A mostohább munkakörülmények, feltételek között működő gazdálkodó szervezeteknél sokszor csak akkor foglalkoztatnak munkavédelmi szakmai képesítéssel, valamint munkaegészségügyi szakképesítéssel rendelkező személyt, és foganatosítanak hatékony, érdemi kockázatsökkentő intézkedéseket, ha a munkavédelmi ellenőrzés/eljárás részeként vagy azt követően erre vonatkozóan hatósági kötelezés kerül kibocsátásra.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján egyes cégeknél megállapítható, hogy a munkavédelemmel kapcsolatos szabálytalanságok a napi szintű működés részét képezik. Jellemző hiányosságként jelentkezett az üzemeltetett munkaeszközök forgó, mozgó részeinek burkolatlansága, vagy a munkaeszköz sérült, leszerelt, esetleg kiiktatott biztonsági berendezéssel történő használata. A munkaeszközök kezelő elemeinek feliratozása gyakran kopott vagy hiányos volt, valamint a biztonsági és egészségvédelmi jelzések megfelelőségére, pótlására sem fordítottak figyelmet. Egyre gyakoribb hiányosság a villamos biztonsági (korábban érintésvédelmi) felülvizsgálatok elvégzésének, valamint az áramvédő kapcsolók működési próbáinak elmaradása, illetve a végrehajtás dokumentálásának hiánya. Több esetben kellett intézkedni a villamos biztonsági felülvizsgálat keretében azonosított hibák, hiányosságok dokumentált kijavítására, vagy a hibák javítása után szükséges ismételt felülvizsgálat elvégzésére.

Továbbra is jelentős probléma, hogy a munkabiztonsági és a munkaegészségügyi szaktevékenységek ellátása céljából igénybe vett munkavédelmi szakmai képesítéssel, illetve munkaegészségügyi szakképesítéssel rendelkező személyek, (jellemzően külső szolgáltatók) az iparágra és a munkáltató által végzett fő-, és kiegészítő tevékenységekre jellemző releváns szakmai ismeretekkel, gyakorlati tapasztalatokkal nem vagy alig rendelkeznek. A fentiekre tekintettel a munkahelyi kockázatértékelések jelentős számban továbbra is mennyiségi értékelések nélkül készültek. Számos esetben nem, vagy nem elég pontosan határozták meg a munkavállalók fizikai megterhelését, fiziológiai igénybevételét, az egészségkárosodás jellegét, és a megelőzéshez szükséges személyi, tárgyi, szervezési jellegű kockázatkezelési intézkedéseket. A kockázatértékelés során valamennyi kóroki tényező azonosítására és értékelésére csak kevés munkáltató tért ki. Leggyakrabban a mozgásszervek fokozott megterhelésével járó kézi tehermozgatás jelentette kockázatok becslése/értékelése maradt el. A kémiai kockázatok becslésére jellemző, hogy azt készítők az egyéb veszélyekkel összefüggő kockázatértékelésektől elkülönítve kezelik, és rendszerint külön dokumentumban is kerülnek rögzítésre. A munkahelyen használt veszélyes anyagok és keverékek baleseti,

illetve egészségkárosító hatásait nem egy komplex rendszer részeként értékelik, hanem az adott veszélyes anyag, keverék biztonsági adatlapjában szereplő információk alapján készítene „kockázatértékelést”. Gyakori hiányosság volt, hogy a tevékenységből és a munkakörnyezetből eredő kockázatok minőségi és mennyiségi értékelése nem történt meg teljeskörűen az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényezőkre (pl. zaj, rezgés, veszélyes anyagok) vonatkozóan. A munkáltatók általában gondoskodtak a zajmérések elvégzéséről a munkahely létesítésekor, azonban arra már nem fordítottak figyelmet, hogy új munkaeszköz (pl. gép, berendezés) beszerzése, vagy technológiaváltás esetén a mérést ismételt elvégeztessék, így műszeres vizsgálatokkal nem tudták igazolni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörnyezet meglétét. KKV-k esetén továbbra is gyakori hiányosság a munkahigiénés mérések elmulasztása.

Több vizsgált munkáltatónál megállapítható volt, hogy az Mvt.-ben indokolt esetként nevesített feltétel bekövetkezése/teljesülése esetén (pl. munkaeszköz, technológiát, felhasznált vegyi anyagot érintő változás), elmaradt a kockázatértékelés ismételt elvégzése. A kockázatértékelések 3 évenkénti ismételt történő elvégzését is több munkáltató elmulasztotta, és csak a hatósági kötelezés hatására tett eleget e kötelezettségnek. Több esetben előfordult, hogy a munkáltatók a tevékenységükhöz alkalmazott munkaeszközöket nem vagy nem teljeskörűen szerepeltették a kockázatértékelésekben.

A munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésére az elvárható körülményekkel jellemzően az új beszerzésű gépek, berendezések esetében került sor, valamint, ha a munkaeszköz telepítését külső cég szolgáltatás keretében végezte és a kapcsolódó igazolásokat, minősítéseket, vizsgálati dokumentációkat a létesítési folyamat részeként az üzemeltető munkáltató rendelkezésére bocsátotta. A veszélyes technológiák ellenőrzése során viszont gyakran tapasztalták az eljáró munkavédelmi szakügyintézők, hogy a munkavédelmi üzembe helyezések nem, vagy nem teljeskörűen kerültek végrehajtásra. Leggyakrabban a telepített hegesztő munkahelyek munkavédelmi üzembe helyezésének elmaradása miatt volt szükség a hatóság intézkedésére.

Az időszakos felülvizsgálatoknál a munkáltatók jellemzően kihasználták a jogszabályok által biztosított maximális 5 éves vizsgálati ciklust. Az esetleges gyártói ajánlásban, a gépkönyvben/használati utasításban, illetve üzemeltetési utasításban foglaltakat – amennyiben a gépre, berendezésre nem rendelkeztek folyamatos karbantartói szerződéssel – a legkritikább esetben vették figyelembe.

Az egyéni védőeszköz biztosításával kapcsolatos szabályozást a munkáltatók rendszerint elkészítették és jellemzően biztosították is az előírt egyéni védőeszközöket a munkavállalók részére. Gyakori hiányosság volt viszont, hogy nem a szabályozásban előírt egyéni védőeszközzel látták el a munkavállalókat, továbbá annak használatával kapcsolatos oktatást elmulasztották, a használatot nem ellenőrizték. A hallás- és szemvédő egyéni védőeszközök viselését a munkavállalók gyakran mellőzték, a szakaszos és rövid munkavégzésre vagy nyáron a nagy melegre hivatkozva. Hasonló volt a helyzet a légzésvédő eszközök viselése tekintetében is.

Főként a hegesztési tevékenységekre, munkafolyamatokra volt jellemző, hogy a kollektív műszaki védelem nem élvezett prioritást és a különféle kóroki tényezők elleni védelmet elsősorban egyéni védőeszközökkel (pl. légzésvédő eszközök) igyekeztek megoldani.

Szintén visszatérő szabálytalanság volt, hogy az egyéni védőeszközök a nem megfelelő körülmények között történő tárolás miatt szennyeződtek, illetve a használat során a védelmi képességüket részben vagy egészen elvesztették, azonban ezek cseréje, illetve a használat és a tárolás rendjére a munkáltató nem intézkedett, és a szükséges feltételeket sem biztosította.

Gyakoriak voltak a munkavédelmi oktatásokkal kapcsolatos hiányosságok is. Az oktatási tematika több esetben nem állt rendelkezésre, nem érintette a munkahely, a munkakörnyezet kialakításával, a munkaeszközök használatával kapcsolatos jogszabályi előírásban foglaltakat, a veszélyes anyagok, keverékek felhasználásával kapcsolatos veszélyforrásokat és kockázatokat, a védelemre vonatkozó szabályokat, munkáltatói intézkedéseket, továbbá a rákkeltő anyagokkal kapcsolatos tájékoztatást sem. Az összeállított tematikák jelentős része általános megállapításokat, jogszabályi idézeteket, kivonatokat tartalmazott, ugyanakkor a különböző kóroki tényezőkkel kapcsolatos konkrét információkat illetően hiányos volt. A munkáltatók és munkavállalók általában nem voltak tisztában azzal, hogy egyes veszélyes anyagok (pl. sztirol) ototoxikus hatásúak lehetnek, növelhetik a halláskárosodás kockázatát. Sajnálatos módon még a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok és a munkavédelmi szolgáltatást nyújtó szakemberek sem hívták fel a figyelmet arra, hogy az ototoxikus vegyi anyagok és a zajexpozíció együttes hatása nagymértékben károsíthatja a hallást. A zaj és a rezgések közötti kölcsönhatásokból eredő kockázatok figyelembevétele és értékelése is rendre elmaradt.

További jellemző hiányosság volt, hogy a foglalkozás-egészségügyi orvost ténylegesen nem is vonták be az oktatási tematika összeállításába.

A munkabiztonsági illetve munkaegészségügyi szaktevékenység körébe tartozó egyes konkrét tevékenységek elmaradása vagy hiányos végrehajtása jellemzően arra vezethető vissza, hogy a munkáltató és a szaktevékenységek ellátásával megbízott személyek között nincs rendszeres és megfelelő kommunikáció.

Pozitív változásként értékelhető, hogy a munkáltatók, különösen az új, magasabb termelési és biztonsági színvonalat képviselő technológiáknál, munkaeszközöknél a zavartalan termelés biztosítása érdekében, a rendszeres karbantartásra, javításra szerződést kötnek a forgalmazóval, vagy a tevékenységek ellátására szerződött partnerével.

6.5. Szolgáltatóipar

6.5.1. Kereskedelem, járműjavítás

A **kereskedelem és járműjavítás** területén 2024. évben összesen 1273 munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ebből a szabálytalanságot elkövetők száma 1064 volt, mely az ellenőrzés alá vont munkáltatók 83,6%-a. A szabálytalansággal érintett munkavállalók száma 8079 fő, ami az érintett iparág teljes ellenőrzött munkavállalói létszámának (10 959 fő) 73,7%-a.

A szolgáltatóipar kereskedelmi és járműjavítási szekcióiban a szervezett munkavégzéssel összefüggésben 2024. évben bejelentett munkabalesetek száma összesen 2318 volt, ami a korábbi évi esetszámhoz képest kisebb mértékű csökkenést mutat (2355 munkabaleset). Az előző évhez képest a súlyos balesetek száma 9-ről 8-ra csökkent, a halálos munkabalesetek száma 3-ról 4-re nőtt.

A munkahelyeken tartott ellenőrzéseken általában kisebb súlyú, a munkavállalók közvetlen veszélyeztetésével nem járó szabálytalanságokat tártak fel az ellenőrzést végző kormánytisztviselők. Az ellenőrzés helyszínén hozott, azonnali végrehajtás elrendelését igénylő intézkedésekre általában a szabálytalan anyagtárolás miatti – a tárolt anyagot érintően fennálló - leesési veszély, a villamos berendezések használatával összefüggő áramütés veszély, illetve a munkaköri alkalmassági vizsgálat elvégzésének hiányában történő munkavégzés miatt volt szükség.

A kereskedelmi ágazatba tartozó munkáltatóknál lefolytatott munkavédelmi hatósági ellenőrzések eredményeként gyakran kellett intézkedni a raktári anyagtároláshoz kapcsolódó szabálytalanságok miatt. A raklapos anyagtárolásra szolgáló fém tárolóállványok elmozdulásmentességéről nem minden esetben gondoskodtak a munkáltatók. Az állványok oszlopainak a padozatra történő támaszkodására és a biztonságos teherátadásra szolgáló talplemezek rögzítő csavarjai gyakran hiányoztak. A tárolóállványokon történő raklapos anyagtárolás során a raklapokat szabálytalanul – nem a lábak alatti alátámasztással – helyezték az állványok vízszintes tartóira, ennek következtében fennállt a raklap lábakat összekötő deszkák törésének és ezzel összefüggésben a raklapon tárolt áru leesésének veszélye. A raklapos anyagtároláshoz kapcsolódó további gyakori szabálytalanság, hogy a raklapon elhelyezett és pántolással, vagy zsugorfóliával rögzített egységgrakományt megbontják, majd ebben az állapotban helyezik el a tárolóállványok felsőbb szintjein. A megbontott egységgrakományok mozgatása minden esetben az azon tárolt termék leesésének veszélyével jár. A tárolóállványok oszlopainak a targonca ütközésével szembeni védelme gyakran elmaradt. Kisebb teherbírású fém tárolópolcok esetén előfordult, hogy a polcokat túlterhelték, ennek következtében a polcok vízszintes, és esetenként a függőleges tartószerkezeti elemei is eldeformálódtak, a biztonságos anyagtárolás céljára alkalmatlanná váltak. A fentiekkel összefüggésben rendszeresen megállapítható volt a polcok terhelhetőségére vonatkozó feliratozás hiánya is. Targoncával történő raktári árumozgatás esetén a gyalogos, illetve a járműközlekedés céljára szolgáló útvonalak kijelölésére nem minden esetben került sor. A padlóburkolatban található szintkülönbségek veszélyt jelző színjelölése sok esetben kopott, nehezen észlelhető volt, vagy teljes egészében hiányzott. A színjelölés hiánya különösen a rakodó rámpák szintkülönbségénél eredményezett baleseti veszélyforrást. A padlóburkolatokban és különösen a rámpák padozatában található felületi egyenetlenségek következtében botlásveszély állt fenn.

Főként kisebb alapterületű kereskedelmi egységekben rendszeresen előfordult, hogy a raktárba beérkező, illetve a raktárból az eladótérbe kiszállított árut a közlekedő utakon helyezték el, ami azok részleges, vagy akár teljes szélességben történő eltorlaszolását eredményezte. Ezek a munkahelyek – a kisebb alapterületből adódóan – a berendezési tárgyakkal egyébként is túlszűfoltak, a közlekedési utak szabad szélessége még a szabálytalan anyagtárolás nélkül sem mindig elegendő a biztonságos közlekedés céljára. A munkavégzés a gyakran szűk térben kényszer testhelyzettel is párosult, több kisebb balesetet előidézve.

A munkahelyen használt villamos gépek (hűtők, szeletelő gépek, stb.) tápvezetékeit gyakran a közlekedő utakra fektetve vezették, ezzel botlásveszélyt, és a vezeték mechanikai sérülésének veszélyét előidézve. Ezeken a munkahelyen többször tapasztalható, hogy az illemhelyek és a kézmosók utólagosan történő kialakítása miatt azok a szükségesnél kisebb alapterületűek és a

megfelelő szellőzésük sincs biztosítva, míg az öltözésre, étkezésre szolgáló helyiségek szinte minden esetben hiányoztak.

Az ágazatba tartozó munkahelyeken gyakoriak a villamos biztonságot érintő szabálytalanságok. A villamos kapcsoló, illetve elosztó szekrények ajtaját nyitott állapotban hagyták, vagy a szekrény burkolatán találhatóak olyan nyílások, amelyeken keresztül a feszültség alatti részek megérinthetővé váltak. Több esetben tapasztalható a vízvételi helyek közelében felszerelt csatlakozó aljzatok szükséges IP védettségének hiánya. A munkahelyeken található fém mosogatómedencék, valamint a potenciálkülönbség veszélyével megérinthető fém tárolóállványok (polcok) egyenpotenciálú hálózatba történő bekötése is rendre elmaradt.

A munkahelyeken használt munkaeszközök közül a legtöbb intézkedés a szalámi szeletelő gépekhez kapcsolódott. A szeletelő termék biztonságos előtolását lehetővé tevő rögzítőszán hiánya, vagy a használatának elmulasztása, továbbá a szeletelt élelmiszer biztonságos eltávolítására szolgáló segédeszköz hiánya jelentette a legfőbb baleseti veszélyforrást. Elsősorban régebbi gyártmányú szalámi szeletelő gépeknél fennállt az áramkimaradást követő akaratlan indítás veszélye. A munkahelyen használt kések elhelyezésére szolgáló tárolóhely biztosítása (kijelölése) sokszor elmaradt, vagy a munkavállalók nem a kijelölt tárolóhelyen helyezték el a munkaeszközöket. A targoncák használatával összefüggésben gyakran előfordult, hogy az indítókulcsot a gépkezelő távollétében is a kezelőhelyen tartották. A műszakonkénti vizsgálatokkal, illetve a targonca meghibásodásával, karbantartásával kapcsolatos bejegyzéseknek az emelőgép naplóba történő megtétele rendre elmaradt. Az emelőgép kezelését végző munkavállalók ezzel összefüggő, évenkénti kötelező munkavédelmi oktatását szinte minden esetben elmulasztották.

Az ellenőrzések alapján megállapítható, hogy munkaköri alkalmassági vizsgálatokat érintően 2024. évben bekövetkezett jogszabályváltozásokat a munkáltatók egy része úgy értelmezte, hogy a továbbiakban nem szükséges a munkavállalók munkaköri alkalmassági vizsgálatainak elvégzése, sőt a foglalkozás-egészségügyi alapellátásra kötött szerződés is felbontható. Az előzőek szerinti munkáltatók döntésük során figyelmen kívül hagyták, hogy a hatályos jogszabályi előírások alapján a közfogyasztásra szánt élelmiszer forgalmazását végző, a bolti árumozgatás során 10kg-nál nagyobb tömegű terhet emelő, illetve az esetlegesen veszélyes anyag expozíciójának kitett munkavállalóik továbbra is csak érvényes munkaköri orvosi alkalmassági vélemény birtokában foglalkoztathatóak. A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatóval kötött szerződéssel rendelkező kereskedelmi cégek esetében viszont gyakran a foglalkozás-egészségügyi orvosok nem látták el teljeskörűen a szerződésben előírt feladataikat. A szolgáltatás kimerült a munkaköri alkalmassági vizsgálatok elvégzésében. A kockázatértékelés és a munkavédelmi belső szabályzások (egyéni védőeszközök juttatás belső rendjének szabályozása, munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendje) elkészítésében a foglalkozás-egészségügyi szolgáltató közreműködése sokszor elmaradt. Továbbra is nagyon ritkán fordult elő, hogy a foglalkozás-egészségügyi szolgálat a munkavégzés helyszínén bejárást, szemlét tartott volna.

A munkavédelmi kockázatértékeléseket jellemzően munkabiztonsági szakemberek készítették, amelynek következményeként azok a speciális munkaegészségügyi ismereteket tartalmazó kockázatokra nem, vagy csak érintőlegesen tértek ki. A kereskedelemben és a raktározásban változatlanul a kézi tehermozgatás és a kedvezőtlen klimatikus körülmények az

egyik legjellemzőbb kóroki tényező, ennek ellenére még mindig gyakori, hogy a kockázatértékelési dokumentációkból hiányzik ezeknek a megterheléseknek a teljeskörű elemzése. A hűtőkamrákban és a pékáruk készítésénél számolni kell a klímakörnyezet kedvezőtlen hatásaival vagy váltakozva hideg-meleg munkahelyen végzett munkával, amely fokozhatja a meghűléses megbetegedések kialakulását. A kockázatértékelésekből gyakran hiányzott a veszélyes anyagok használatából származó kockázatok értékelése is. A veszélyes anyagok (keverékek) használatához szükséges biztonsági adatlapok gyakran nem álltak a munkáltató, és ebből következően a munkavállalók rendelkezésére.

Az előírt egyéni védőeszközöket a munkáltatók gyakran nem biztosították, vagy a biztosított egyéni védőeszköz nem volt megfelelő védelmi képességű. A fentiek miatt a munkavállalók rendszerint nem rendelkeztek a veszélyes anyagok (keverékek) használatával történő munkavégzéshez szükséges egyéni védőeszközökkel, vagy a célra alkalmatlan eszközöket (pl. háztartási gumikesztyű) használtak.

A rövidebb időtartamban – főként helyettesítés céljából - foglalkoztatott munkavállalók munkavédelmi oktatását gyakran elmulasztották a munkáltatók.

A **járműjavítási tevékenységet** folytató munkáltatókat érintően lefolytatott ellenőrzések során a szerelőknél történő munkavégzéssel, illetve az emelőgépek használatával összefüggésben tapasztalható a legtöbb szabálytalanság. A munkáltatók a használaton kívüli szerelőknél, illetve az akna használaton kívüli részénél az akna lefedését, vagy korláttal való elkerítését rendszeresen elmulasztották. Gyakran megállapítható továbbá az is, hogy a szerelőknél történő lejárás lehetőségét csak az akna egyik végén biztosítják.

A munkahelyeken használt gépjárműemelőköt érintően több esetben előfordult, hogy az illetéktelen használattal szembeni védelemről nem gondoskodtak, a kulcsos indító kapcsolóval rendelkező emelőgépek indító kapcsolóinak kulcsát használaton kívüli állapotban az emelőgépből nem távolították el. Az emelőgépek naplójának vezetését, a műszakonkénti vizsgálatokkal kapcsolatos bejegyzések megtételét a gépkezelők rendszeresen elmulasztották. Az emelőgép kezelők évenkénti kötelező jellegű munkavédelmi oktatása továbbra is rendszeresen elmaradt, a képzéshez oktatási tematika csak elvétve készült, a munkavédelmi ismeretek elsajátításáról a munkáltatók – igazolható módon – nem szoktak meggyőződni.

A munkavégzéshez használt tartóbakokon a tartófej felületi kialakítása több esetben alkalmatlan volt a teher biztonságos (elcsúszásmentes) alátámasztására. A tartóbakokon a teherbírásuk feltüntetése rendszeresen elmaradt, időszakos felülvizsgálatukat pedig csak elvétve végeztették el a munkáltatók.

A munkahelyeken használt kisgépek védőburkolatai sokszor sérültek, hiányosak, ennek következtében a munkaeszközök feszültség alatti részei közvetlenül megérinthetővé váltak. A fentiekkel összefüggésben az is több esetben megállapítható volt, hogy a villamos kéziszerszámok közvetett érintés elleni védelmének ellenőrző felülvizsgálatát (szerelői ellenőrzését) elmulasztották.

A munkahelyeken levő alkatrész raktárakban a raktári tároló polcokon rendezetlen - az ott tárolt alkatrészek (szerszámok) leesési veszélyével járó – anyagtárolás a jellemző. A tárolópolcok közötti közlekedő utak keskenyek, gyakran az ott elhelyezett tárgyak miatt botlásveszélyesek. Több esetben előfordult, hogy a gépjárművekből leengedett fáradt olajat

nyitott tárolóedényekben tárolták, az edényekből esetlegesen kiömlő olaj miatt pedig a padlóburkolat csúszásveszélyessé vált.

Munkaegészségügyi szempontból a legtöbb szabálytalanság a kémiai kóroki tényezőkkel kapcsolatban merült fel. A javítás során felszabaduló porok, hegesztési füstök, kipufogógázok hatékony elszívása általában nem volt biztosítva az ellenőrzött munkahelyeken. A járműjavító műhelyekben előfordult, hogy az alkatrészmosó berendezéseket használaton kívül nem zárták le, így a mosófolyadék kipárolgása és ezáltal a dolgozók vegyi anyag expozíciója nem volt megakadályozva.

A fentiekkel összefüggésben a kémiai kockázatértékelések teljeskörűségének hiánya is megállapítható volt a vizsgált munkahelyek többségénél. A munkahelyeken használt veszélyes anyagok (keverékek) biztonsági adatlapjai nem minden (kenőolajok, alkatrészmosó berendezéshez használt mosófolyadék, stb.) esetben álltak rendelkezésre. A felhasznált festékek, oldószerek, edzők általában tartalmaznak biológiai monitorozásra kötelezett veszélyes anyagokat is (pl. toluol, xilol, n-hexán), de az ezekre irányuló munkahigiénés vizsgálatok gyakran elmaradtak, így nem lehetett kizárni, hogy az exponált munkavállalókat fokozott expozícióban foglalkoztatták. A magas zajszintű munkahelyek (pl. karosszéria javítás) esetében rendszerint nem került meghatározásra a munkahelyi zaj mértéke.

A veszélyes keverékek tárolása sok esetben címke nélküli tárolóedényben történt, így az edényben tárolt anyag, illetve annak veszélyes összetevői nem voltak azonosíthatóak. Továbbra is gyakran előfordult, hogy eredetileg élelmiszerhez gyártott csomagolóeszközben veszélyes anyagot (keveréket) tároltak, valamint arra is több esetben volt példa, hogy a veszélyes vegyi anyagok felhasználási helyén étkeztek, vagy élelmiszert tároltak a munkavállalók.

A helyszíni ellenőrzéseken rendszeresen tapasztalható volt, hogy a gépjárműjavítás során, elsősorban a gépjármű diagnosztikai munkahelyeken keletkező kipufogó gázoknak a keletkezés helyéről történő elszívással való elvezetéséről nem gondoskodtak. A munkavállalók általában még a rendelkezésre álló szellőző berendezéseket sem használják, azokat nem csatlakoztatják a járó motorú gépjárművek kipufogócsövéhez.

A munkahelyeken található illemhelyek és tisztálkodó helyiségek higiénés szempontból gyakran kifogásolhatóak voltak, rendszeres takarításukról a munkáltatók nem gondoskodtak. Öltöző helyiségek általában nem álltak a munkavállalók rendelkezésére.

A munkaegészségügyi szolgáltatóknak a kockázatértékelés készítésében, az egyéni védőeszközök szabályozásában, a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozásában és a munkavédelmi oktatási tematika elkészítésében való közreműködése rendszerint elmaradt.

6.5.2. Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén összesen 330 munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ami 10%-os csökkenést jelent az előző évi 366 munkáltatóval szemben. Az ellenőrzött munkáltatók 72%-ánál (239) állapítottak meg munkavédelmi normasértést az eljáró munkavédelmi szakügynézők. A szabálytalansággal érintett munkavállalói létszám 1793 fő volt, mely a teljes ellenőrzött létszám (2424 fő) 74%-a. Az ágazatban éves szinten összesen 701 munkabaleset történt, mely minimális mértékben

magasabb az előző évben bekövetkezett munkabalesetek számánál (699). A tárgyévben 2 súlyos munkabaleset történt az ágazatban, amiből 1 halálos kimenetelű volt.

A turizmus dinamikus növekedésének köszönhetően az előző évhez képest 2024-ben jelentősen emelkedett a hazai szálláshelyek által regisztrált vendégéjszakák száma, és ugyanígy növekedés volt tapasztalható az éttermek forgalmában is.

A vendéglátóegységek ellenőrzése jellemzően a nyári szezonban történt. Ezen a területen jelentős az egyszerűsített, valamint a határozott idejű foglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalók aránya.

Az ágazatban a legkülönbözőbb képzettségű és tapasztalatú munkavállalók dolgoznak, a szakképzetlen diákoktól, konyhai kisegítőktől kezdődően a szakmunkásokig, vagy a felsőfokú végzettségükig. A munkakörülmények (pl. nedves-csúszós padló, meleg vagy hideg munkakörnyezet, veszélyes anyagok), a tipikustól eltérő munkaidő-beosztás (pl. szezonális és váltott műszak) nagyfokú rugalmasságot igényelnek a munkavállalóktól, ami magyarázatot adhat a mindkét szektorra jellemző fluktuációra. A szakképzett munkaerő hiánya, a dolgozók átlagéletkorának növekedése miatt a sérülékeny csoportba tartozó munkavállalókra vonatkozó szabályokat nem minden esetben vették figyelembe a munkáltatók. Jellemzően a szezonális jellegű forgalomnövekedés esetén alkalmaztak fiatalok, vagy idősödő munkavállalókat, akiket sok esetben munkaköri alkalmassági vizsgálat, illetve munkavédelmi oktatás nélkül foglalkoztattak.

A szálláshely-szolgáltatást nyújtó munkáltatóknál jellemző, hogy a szabálytalanságok a vendégforgalom elől elzárt területeken tapasztalhatók, mint például konyha, mosoda, karbantartó műhely.

A helyszíni ellenőrzések során gyakori hiányosság volt, hogy a nedvesség, esetleg fröccsenő víz hatásának kitett csatlakozó aljzatok, szerelvények védettsége nem igazodott a helyiségek használatának jellegéhez, a tápvezetékeket a nedves, vizes padlóra fektetve, esetenként mechanikai hatásoknak is kitétten vezették. A fém konyhai berendezések, elsősorban a nagyméretű mosogatók, előkészítő asztalok nem voltak az egyenpotenciálú hálózatba bekötve. Gyakori tapasztalat volt, hogy átalakítást követően, vagy egyes villamos csatlakozású berendezések áthelyezése után a villamos táplálást szolgáló vezeték elvágta, az épületszerkezetből (fal, földem) kilógó részét szigetelőszalaggal szigetelték a vezeték visszabontása, leszerelése helyett. Az elektromos berendezéseken gyakran nem végeztették el a szükséges villamos biztonsági felülvizsgálatokat.

Tipikus hiányosság volt a munkahelyeken a keverő, dagasztó gépek veszélyes tereit elhatároló védőburkolat hiánya, a nyitható védőburkolat reteszelésének hibája, hiánya. Gyakori veszélyforrás volt a munkahelyek csúszásveszélyes padozata, a munkavégzéshez használt éles, hegyes munkaeszközök, valamint a magas hőmérsékletű munkaeszközökkel, anyagokkal történő munkavégzés. A munkabalesetek legfőbb oka az ágazatban az elcsúszás, vágás, égés (forrázás), valamint a takarításhoz, tisztításhoz használt fertőtlenítő hatású vegyi anyagokkal történő munkavégzés, illetve a kézi tehermozgatás.

A raktárhelyiségekkel kapcsolatban több esetben történt intézkedés a közlekedő utakon, valamint a sérült, deformálódott polcokon történő anyagtárolás miatt. Gyakori hiányosság

volt, hogy elmaradt a tárolópolcok elmozdulás/eldőlés elleni rögzítése, illetve a megengedett terhelhetőségük feltüntetése.

Az ellenőrzött munkáltatóknál a munkavédelmi kockázatértékelések és a munkavédelmi oktatási tematikák tartalmi hiányosságai tipikusak voltak. A kockázatértékelések a veszélyes anyagok, a munkahelyi klimatikus viszonyok, a kézi tehermozgatással összefüggő kockázatok értékelését általában nem tartalmazták és ugyanezek a hiányosságok köszöntek vissza a munkavédelmi oktatási tematikák tartalmának ellenőrzésekor is.

A munkáltatók írásban meghatározták az egyéni védőeszközök juttatásának rendjét, azonban nem mindig biztosították a kockázatnak megfelelő egyéni védőeszközöket a munkavállalók számára. Előfordult például, hogy takarítási tevékenységhez ismeretlen védelmi képességű háztartási gumikesztyű, vagy orvosi gumikesztyű állt a munkavállalók rendelkezésére. Visszatérő szabálytalanság volt még ebben a témában az elhasználódott, védelmi képességüket veszített egyéni védőeszközök (pl. hőálló védőkesztyű) használata.

A kis munkavállalói létszámot foglalkoztató munkáltatók rendszerint nem vették igénybe a foglalkozás-egészségügyi orvos közreműködését a munkavédelmi kockázatértékelés elkészítésében, az egyéni védőeszköz juttatás, valamint a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének meghatározásában.

6.5.3. Szállítás, hírközlés, közlekedés, logisztika

Az ágazat munkáltatóinak munkavédelmi ellenőrzésére 253 esetben került sor, amelyek közül 197-nél (77,8%) talált szabálytalanságot az ellenőrzést végző munkavédelmi hatóság.

Az ellenőrzéssel érintett 4 328 fő munkavállaló közül 2 905 fő (71%) volt érintve valamely szabálytalansággal, ez az országos arányhoz (63,2%) képest kedvezőtlenebb képet ad az ágazat munkavédelmi helyzetéről.

A szállítás, hírközlés, közlekedés, logisztika ágazatban 2 976 munkabaleset történt, ami szolgáltatóiparban bekövetkezett összes munkabaleset (6 978) 42%-át tette ki. A munkabalesetek közül 18 súlyos, ebből 11 halálos kimenetelű volt. A munkabalesetek száma és súlyossága a 2023-as évhez viszonyítva emelkedő tendenciát mutat. A súlyos és halálos munkabalesetek száma továbbra is az építőipar mögött a második legmagasabb, az ágazat területén ebben lényegi változás nem tapasztalható. 2024. évben – ebben az ágazatban – a súlyos és halálos munkabalesetek számottevő részét változatlanul a szállítás során bekövetkezett közlekedési balesetek tették ki. Ezek egy része a nemzetközi fuvarozás területén (az országhatáron kívül) következett be.

A raktározási munkaterületeken lefolytatott munkavédelmi ellenőrzések során a legtöbb problémát a tárolópolc/állvány rendszerek állapota jelentette. A telepített rendszerek időszakos felülvizsgálatáról gyakran megfelelnek az üzemeltetők.

Az ágazatban szabálytalanságok a leggyakrabban a közlekedési, anyagmozgatási útvonalak kialakításával, a belső közlekedési rend szabályozásával összefüggésben kerültek megállapításra. A közlekedési és anyagmozgatási utakat a telepített munkahelyeken nem minden esetben jelölték. A közlekedési/menekülési útvonalon számos esetben anyagtárolást végeztek, ezzel akadályozva, hogy veszély esetén a munkavégzés helyét a munkavállalók gyorsan el tudják hagyni, vagy gyorsan segítséget kaphassanak. Gyakori hiányosként a

közlekedési, anyagmozgatási utak botlásveszélye volt megállapítható. A rakodók kialakítása megfelelt az előírásoknak, néhány esetben a rakodó szélét leesési veszélyre figyelmeztető jelöléssel nem látták el.

6.5.3.1. Közúti közlekedés/szállítás

A szabálytalan munkavégzés, a hibás, nem biztonságos munkaeszközök használata legtöbb esetben a járművek javítását végző műhelyekben fordult elő. A rendszeresen ismétlődő szabálytalanságok a munkáltatók elégtelen hozzáállását mutatják. Ez meglátszik a munkabaleseti számok alakulásán is. Évek óta a villamos biztonsági felülvizsgálatok elmaradása, lejárt érvényességű, hiányos kockázatértékelés, az emelőgépek szabálytalan üzemeltetése, a megmunkáló gépek hiányosságai, villamos munkaeszközök szabálytalan állapota és a szabálytalan anyagtarolás a leggyakrabban előforduló szabálytalanságok. A korszerűbb kialakítású tömegközlekedési eszközök, járművek, tehergépkocsik forgalomba helyezésével a váz- és izomrendszert érintő ergonómiai kockázatok gyakorlatilag megszűntek, ugyanakkor a fokozott pszichés megterhelések előtérbe kerülnek (pl. gépkocsivezetők hiánya, időkényszerben végzett munka, agresszív utasok támadása).

6.5.3.2. Vasúti szállítás

Vasúti szállítás és járműjavítás esetében munkavédelmi szempontból is a szakképzett munkavállalói létszám csökkenése okoz gondot. A területen rendszeresen előfordul, hogy több munkáltató munkavállalói dolgoznak ugyanazon a munkahelyen, azonban a munkavégzés összehangolására nem fordítanak kellő figyelmet, illetve elhanyagolják azt. Ez a kockázat növekedésében, és a bekövetkezett munkabalesetek súlyosságában is kifejeződött. A vasút területén végzett tolatási, szét-, és összekapcsolási tevékenységek okozzák a legtöbb veszélyhelyzetet, különösen, hogy rendezési munkákat más vasúttársaságok is végezhetnek. A bérelt létesítmények állagára, biztonságos használatára/üzemeltetésére a bérbeadók változatlanul nem fordítanak kellő figyelmet, nehezítve a bérlők helyzetét. A javítócsarnokokban, karbantartó műhelyekben a legfőbb egészségkárosító kockázatot továbbra is a munkahelyi levegőt szennyező veszélyes anyagok (porok, gázok, füstök, oldószerek) hatékony helyi elszívásának hiánya, az expozíciós mérések és biológiai monitorozás elmulasztása jelentette.

6.5.3.3. Légiközlekedés

A repülőgépek környezetében tevékenységet végző munkáltatók rendszeresen gondoskodnak az audiometriás vizsgálatok elvégzéséről, külön figyelmet fordítanak a munkavédelmi oktatás keretein belül a zajexpozícióra, megfelelő egyéni védőeszközöket biztosítanak a munkavállalóik számára és viselésüket megkövetelik, ellenőrzik.

A földi kiszolgálásban részt vevők esetében a munkavégzésből és a munkakörnyezetből származó munkahelyi kóros tényezők (pl. nehéz fizikai munka, a szabadtéri klímakörnyezet kedvezőtlen hatásai, fokozott pszichés terhelés, illetve pszichoszociális kockázatok (pl. időkényszer alatt végzett munka, rendszeres túlóra, felelősség viselése emberekért, anyagi értékekért) hatásának „összeadódása” és az ezek következtében fellépő elfáradás, kimerülés hozzájárulhat a balesetveszélyes helyzetek kialakulásához. A poggyászosztályozó területén a csomagok mozgatása kézi erővel történik a végtelenített szállítószalagról a poggyászszállító kocsikra. A kézi anyagmozgatás során 23 kg tömeget meghaladó, akár a 30 kg-ot is elérő tömegű („heavy bag” jelölésű) poggyászokat mozgatnak a munkavállalók.

6.5.3.4. Táv- és hírközlés

A posta sajátosságaiból adódóan legtöbb esetben a logisztika területén következtek be munkabalesetek, azonban a szolgáltatás területén sem javult a baleseti helyzet. Megfigyelhető a munkavállalók megnövekedett terhelése, és a fluktuáció miatti gyakorlatlanság. Legtöbbször a külső területen történő munkavégzés esetében történnek balesetek. Az elmúlt évekhez hasonlóan a közlekedés során bekövetkező balesetekben szerepet játszik, hogy a sok esetben túlterhelt kerékpárok, motorkerékpárok elcsúszása, eldőlése okoz közvetlen balesetveszélyt, továbbá állandóan visszatérő probléma a kutyatámadásból származó baleset, amikor ezekre a szituációkra nem tudnak a munkavállalók felkészülni.

A jelentkezett hiányt új munkavállalókkal igyekeznek pótolni. A megsokszorozódott feladatok miatt a postások fáradtabbak, a megfelelő gyakorlat hiánya okozza a balesetek többségét. Többségük nem ismeri kellő mélységben a rábízott területet és a logisztikai lehetőségeket.

A jövőben a szakképzés, felnőttképzés átalakításával a helyzet remélhetőleg normalizálódni fog, de addig is ebben a kérdésben a Munkavédelmi Irányítási Főosztály által üzemeltetett internetes oldalon közzétett részletes tájékoztató nyújt segítséget.

Szállítás területén főként az emelőgépek szabálytalan használata, az üzemeltetésével kapcsolatos biztonsági előírások megszegése került feltárássra.

A tároló-, és állványrendszerek időszakos felülvizsgálata több esetben elmaradt.

A belsőégésű motoros tehergépjárművek és targoncák üzemeltetése során képződő légszennyező anyagok expozíciója egészségkárosító kockázatot, nyáron a hőség jelentős többletmegeterhelést jelentett a munkavállalók számára a nem megfelelő szellőzési viszonyokkal rendelkező, korszerűtlen raktárépületekben.

A nyári időszakban egyre gyakrabban fellépő extrém hőmérséklet esetén a szabadtéren történő munkavégzés a hőkimerülés kockázatával jár.

6.5.3.5. Logisztika, raktározás

A **logisztika, raktározás** ágazatban gyakran felmerültek az emelőgép-kezelői jogosítványok érvényességével kapcsolatos kérdések. A bemutatott gépkezelői jogosítványokban az orvosi vizsgálat érvényessége több esetben lejárt, amellyel mind a munkáltató, mind a munkavállaló csak az ellenőrzés időpontjában szembesült.

A szállítás területén főként az emelőgépek szabálytalan használata, az üzemeltetéssel kapcsolatos biztonsági előírások megszegése került feltárássra.

A tároló-, és állványrendszerek időszakos felülvizsgálata többször elmaradt.

A raktározási munkaterületeken még mindig jellemző, hogy egyes munkavállalók nem rendelkeznek érvényes időszakos munkaköri alkalmassági véleménnyel.

A belsőégésű motoros tehergépjárművek és emelőgépek üzemelése során képződő szennyező anyagok, kipufogógázok egészségkárosító kockázatot jelentettek a korszerűtlen, nem megfelelő szellőzési viszonyokkal rendelkező raktárépületekben, ahol nyáron, a hőség miatt a munkavállalók jelentős többletmegeterhelésével is számolni kellett. A szabadtéren végzett targoncázás során az időjárás kedvezőtlen hatásai (pl. UV-sugárzás, hideg, meleg, szél) fokozottan jelentkeztek.

6.5.4. Energiaellátás, vízellátás, szennyvízkezelés, hulladékgazdálkodás

A 2024-es évben az országos adatok feldolgozása szerint, az energiaellátás és vízellátás, szennyvízkezelés, valamint a hulladékgazdálkodás területén összesen 131 munkáltatónál történt munkavédelmi ellenőrzés, ebből a szabálytalansággal érintettek száma 105 volt, azaz a munkáltatók 80%-a volt valamilyen munkavédelmi szabálytalanság tekintetében érintve. A munkáltatói ellenőrzéseknél a szabálytalansággal érintett munkavállalók száma elérte az 1950 főt, ami az érintett iparágak teljes ellenőrzött létszámát (3653 fő) figyelembe véve, annak 53%-át adja. Az adatokat összehasonlítva az egy évvel korábbi hasonló ellenőrzési területtel (1742 fő) megállapítható, hogy ezen a téren, 11%-os csökkenés tapasztalható, azaz ennyivel csökkent azoknak a munkavállalóknak a száma, akik a munkavédelmi hiányosságok miatt veszélyeztetettek voltak.

Az energiaellátás, vízellátás, szennyvízkezelés, valamint a hulladékgazdálkodás szekcióiban éves szinten összesen 983 munkabaleset, ebből 10 súlyos munkabaleset történt. A munkavégzés során 5 munkavállaló veszítette életét.

Ahogy manapság már több iparágban is megszokott, úgy az energiaszolgáltatói iparágban is jelentős arányt képviselnek a kiszervezett munkavégzések.

Az ágazatban megállapított leggyakoribb szabálytalanság a munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátó személy bevonásának elmaradása a munkáltatók munkavédelmi feladatainak ellátásába.

Az áramszolgáltatók az irányítási, teljesítményelosztási és adminisztrációs feladatokon kívül csak az elosztó-állomások kezelését végzik, azonban ez munkabiztonsági szempontból kevésbé veszélyes. Nagyobb veszélyeztetéssel, inkább a hálózatok karbantartásánál, szerelésénél, és egyéb kiszolgáló tevékenységeknél kell számolni.

Előző években tapasztalt egyes súlyos hiányosságok miatt, volt olyan vármegye, melynek területén működő vízszolgáltató és szennyvízkezelő vállalkozás több esetben is ellenőrzésre került. Ebben az esetben sajnos a 2024. évi ellenőrzések is súlyos munkavédelmi hiányosságokat állapítottak meg, melyek omlásveszéllyel járó mélyépítési tevékenység, vízkezelő vegyi anyagok nem megfelelő tárolása, beszállásos tevékenység hiányosságai voltak. Az ellenőrzéseken tapasztalt hiányosságok miatt történt hatósági intézkedések mellett, a vállalkozás vezetőinek kérésére, esetenként kihelyezett tanácsadás lefolytatására is sor került, a vállalkozás munkavédelmi helyzetének javítása érdekében.

A 2024. évi ellenőrzések feltártak olyan esetet is egy szennyvízkezeléssel foglalkozó munkáltató telephelyét érintően, ahol foglalkozási megbetegedés is kialakult. A szennyvíztelepen a munkavállalókat érő kockázatok nem voltak megfelelően feltárva és kezelve. Nagyobb tömegű szennyvíziszapot tartalmazó kukák lépcsőn történő kézi mozgatása is előfordult a munkahelyen, amely a megfelelő kapaszkodási lehetőség okozta baleseti kockázaton túlmenően a munkavállaló váz és izomrendszerének jelentős megterhelésével is járt.

Ivóvíz szolgáltatással foglalkozó telephelyeken villamos biztonsági hiányosságok (megfelelő IP védelmet biztosító búra, csapófedél hiánya), az elsősegélynyújtás feltételeinek hiánya (hiányos felszerelés), figyelmeztető és funkciójelölések hiánya, illetve védőburkolat nélkül használt sarokköszörű is tapasztalható volt.

Veszélyes anyagok felhasználásával kapcsolatban is előfordult hiányosság, amikor feliratozás nélküli edényzetben tároltak veszélyes anyagot.

A fenti észrevételek mellett, összességében elmondható, hogy az energiaellátás, vízellátás, szennyvízkezelés és a hulladékgazdálkodás területén működő munkáltatók többsége igyekezett eleget tenni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek.

6.6. Egészségügyi, szociális ellátás

Humán-egészségügyi, szociális ellátás területén 2024-ben 120 ellenőrzés történt.

2023-ban 1513 balesetet jelentettek, addig 2024-ben ez a szám kis mértékben, 1577-re nőtt. A súlyos balesetek alakulását nézve csökkenés figyelhető meg, 2023-ban 5 súlyos munkabaleset, még 2024-ben 1 súlyos munkabaleset történt. 2024-ben történt 1 halálos kimenetelű munkabaleset is (bűncselekmény miatt).

A helyszíni ellenőrzések többségére a közérdekű bejelentések, a munkavállaló panaszbejelentése alapján lefolytatott eljárások, illetve a foglalkozási megbetegedések gyanújának, valamint a munkabalesetek kivizsgálása miatt került sor. Néhány ellenőrzés társhatósági felkérés alapján történt, melynek során a vármegyei szociális ellátóhelyen vizsgálta a munkavédelmi hatóság az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesülését. Az előző évekhez hasonlóan az ágazaton belül, elcsúszás, botlás, rossz mozdulat miatti ficam, rándulás, valamint a betegek mozgáscsökkentése miatti izom-megerőltetés, izomhúzódás eredményeképpen következtek be a munkabalesetek.

Az egészségügyi ellátás területén a munkavédelmi dokumentumokkal kapcsolatban tapasztalták a legtöbb hiányosságot a munkavédelmi szakügyintézők. A biológiai kockázatértékelések lejártak, illetve nem minden biológiai kóroki tényező került azonosításra. A felhasznált veszélyes anyagokat hiányosan szerepeltették a kémiai kockázatbecslésekben, a veszély, valamint a veszélyeztetettek azonosítása több esetben elmaradt. A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatainak rendjei nem voltak teljes körűek, például nem szerepelt benne a vizsgálatok iránya. A rákkeltő, mutagén, reprodukciót károsító anyagokkal végzett tevékenység bejelentési kötelezettségnek több esetben nem tettek eleget, továbbá nem vezettek nyilvántartást a tevékenységet végző munkavállalókról. Az egyéni védőeszköz juttatás rendjében nem szerepelt minden a gyakorlatban használt és bemutatott védőeszköz. Védőoltással kapcsolatos szabályozás elmulasztása is visszatérő munkavédelmi probléma az ágazatban.

A lefolytatott ellenőrzések során feltárt hiányosságokkal kapcsolatban azonnali intézkedés meghozatalára a villamos biztonsági előírások figyelmen kívül hagyása, sérült villamos hosszabbítók, kapcsolók miatt volt elsősorban szükség. Jellemzően ebben az ágazatban is a veszélyes anyagok/keverékek – a karbantartás technológia során alkalmazott festékek és tisztítószeresek - és azok hulladékainak szabálytalan tárolása, valamint a menekülési útvonalak nem megfelelő kialakítása és jelölése okozott problémát.

Az ágazatban előrelépés, hogy egyes vármegyékben folyamatos az infrastruktúra fejlesztése, amely korszerűbb munkakörülményeket eredményez, javítva a munkavégzés biztonságát. A

munkaeszközök korszerűsítése zajlik, és az egyéni védőeszközök is többnyire korlátlanul rendelkezésre álltak. A munkavédelmi hatóságok visszalépésként tapasztalták az ágazatban, hogy a munkáltatók kevesebb gondot fordítanak a szociális létesítményeik állapotának fenntartására. A mellékhelyiséget, a zuhanyzó- és pihenőhelyiségeket egyre rosszabb higiénés állapotban találták az ellenőrzések alkalmával. Emellett számottevő munkáltató esetében tapasztalták, hogy a munkaterületen étel-italtárolási gyakorlatuk nem megfelelő.

Az ágazat jelentős területi eltérést mutat. Vannak modern eszközökkel felszerelt egészségügyi intézmények és vannak olyan munkahelyek, ahol a betegmozgatás is kézi erővel, segédeszközök nélkül történik, mely balesethez és foglalkozási megbetegedés kialakulásához vezethet.

A területen foglalkoztatott munkavállalók között jelentős számban vannak sérülékeny csoportba tartozó munkavállalók, ezen belül nyugdíjkorhatárt betöltött, idősödő munkavállalók.

6.7. Oktatás

Az országos adatok feldolgozása szerint a 2024-es évben az oktatás területén összesen 35 munkáltatónál került sor munkavédelmi ellenőrzésre, amiből a szabálytalanságban érintettek száma 22 volt.

A regisztrált munkabalesetek száma ezen a területen - az éves adatok alapján - összesen 782 volt. 2024-ben egyetlen súlyos, egyben halálos kimenetelű munkabaleset történt.

A munkáltatói ellenőrzéseknél a szabálytalanságban érintett munkavállalók száma 364 fő, ami az érintett terület teljes ellenőrzött létszámát (414 fő) figyelembe véve, annak 88%-át adja.

Az adott időszakban lefolytatott ellenőrzések alapján az oktatási intézményekben a karbantartás elmaradása, a napi szintű használat miatt folyamatosan amortizálódó épületelemek (falak, nyílászárók, világításkapcsolók, villamos dugaszoló aljzatok) kisebb hányadánál volt tapasztalható.

Gyakori az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos hiányosság, és a munkavédelmi oktatási tematikák hiányossága, elavultsága, valamint az oktatás elmaradása. A gyakorlati képzési helyeken a szakoktatók nem mindig kísérik folyamatosan figyelemmel a tanulók tevékenységét, előfordult, hogy a tanulók felügyelet nélkül végeztek veszélyes munkafolyamatot, vagy használtak veszélyes munkaeszközöket/anyagokat, annak ellenére, hogy kellő tapasztalat és jártasság hiánya miatt esetükben nagyobb a munkabalesetek bekövetkezésének valószínűsége.

A munkavédelmi dokumentációk esetenként tartalmilag kifogásolhatóak voltak (pl. általános jellegű információkat tartalmaztak, az oktatási intézményekben fellelhető specifikumokra nem mindig tértek ki, nem voltak teljes körűek).

7. Az egyéni védőeszköz ellátás és használat

2024. évben a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztálya látta el az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésével és bejelentésével kapcsolatos feladatokat, illetve működtette a Kijelölést Előkészítő Bizottságot (a továbbiakban: KEB). Vonatkozó év végén öt hazai bejelentett szervezetet tartottak nyilván.

2024. évben Magyarországon 252 db EU-típusvizsgálati tanúsítványt adtak ki vagy módosítottak. Ugyanebben az évben 5 db EU-típusvizsgálati tanúsítvány került visszavonásra vagy felfüggesztésre. A munkavédelmi hatóság honlapján elérhető a megfelelőségértékelő szervezetek valamint az EU-típusvizsgálati tanúsítványok nyilvántartása.

Általános megállapításunk, hogy a munkáltatók többsége a szervezett munkavégzés keretében folytatott tevékenység során megjelenő kockázatokkal szemben védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket a munkavállalói számára biztosítja. Ezen munkáltatók esetén valamennyi, egyéni védőeszkővel kapcsolatos jogsértés kevesebb-szer fordult elő, mint az előző évben. Az előző évhez képest közel azonos azon munkáltatók száma, amelyek nem biztosították a szükséges egyéni védőeszközöket. Az egyes ágazatok között, illetve a szükséges egyéni védőeszköz védelmi szintjét tekintve is vannak különbségek az egyéni védőeszkővel történő ellátottság terén. Egyértelmű, hogy a kockázatmegelőző intézkedések esetén prioritásként kell tekinteni a műszaki megelőző intézkedésekre, és csak alapos indok esetén lehet eltekinteni tőle, vagy párhuzamosan egyéni védőeszközök biztosításával védekezni.

Az egyéni védőeszközök használata, illetve a használat munkáltatói ellenőrzése azonban több esetben sem volt kielégítő. A 2017-es évtől közigazgatási bírság, 2022-től pedig helyszíni bírság kiszabásával is éltek a munkavédelmi hatóságok például azokban az esetekben is, amikor a munkavállalók a számukra biztosított és kötelezően előírt egyéni védőeszközöket nem, vagy nem rendeltetésszerűen viselték, vagy amikor az egyéni védőeszköz viselését a megbízott munkavállaló (általában brigádvezető, részlegvezető, osztályvezető) elmulasztotta ellenőrizni. A közigazgatási bírság, illetve helyszíni bírság kiszabásával a munkavédelmi hatóság a munkavállalói fegyelmet erősítheti e téren.

Továbbra is tapasztalható az ellenőrzések során, hogy sok a védelmi képességét veszített egyéni védőeszköz, amelyek használata hamis biztonságérzetet eredményezhet viselőjük számára. Általában a műanyagból készült, fejsérülés kockázata elleni ipari védősisakok esetében kellett intézkedni, mert azok védelmi képessége lejárt, illetve gyakori volt a kézi hegesztő pajzsok esetében a ráfröccsenő salak miatti kilyukadás is. Többször előfordult az ellenőrzések során, hogy a kereskedelemben (a költségcsökkentés miatt) vegyszerálló, minősített védőkesztyűk helyett „saját márkás”, háztartási gumikesztyűket használtak a munkavállalók savas/lúgos kémhatású mosogatás során. Ezen eszközök nem minősítettek, vizsgálati szabványszámmal, illetve CE jelöléssel nem rendelkeznek, így azok egyéni védőeszközként történő használata nem megengedett. Ugyanúgy minősítés nélküli eszközökkel találkoztak pl. kiskereskedelemben vásárolt inverteres hegesztő berendezésekhez járó hegesztő pajzs esetében, amely noha úgy néz ki, mint az egyéni védőeszköz, azonban minősítéssel ugyancsak nem rendelkeznek ezen eszközök.

Az építőiparban foglalkoztatott munkavállalók esetében a munkáltatók egy része nem biztosítja az előírt védőlábbelit, a munkavállalók jelentős része a munkavégzés során saját

tulajdonú, sportra, utcai viseletre készült cipőt visel. Sok esetben előfordul, hogy megfelelő egyéni védőeszközt kap a munkavállaló, azonban azt mégsem viseli.

A mikrovállalkozások esetében sokszor arra hivatkozva nem biztosítanak megfelelő egyéni védőeszközt, hogy nincs rá pénz, illetve a nagyfokú fluktuáció miatt (főleg az egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalók körében) nem tudnak a gyorsan cserélődő munkavállalóknak egyéni védőeszközt (pl. orrmerevítővel ellátott védőlábbelit) biztosítani.

Előfordult, hogy helytelenül megválasztott – szem körüli körkörös védelem nélküli – egyszerű műanyag védőszemüvegeket biztosítottak több esetben repülő, pattanó anyagrészecskék általi veszélyeztetéseknél (pl. gépi forgácsoláshoz, építőipari sarokcsiszoló működtetésénél). Az egyéni légzésvédőknél és hallásvédőknél visszatérő probléma az elszennyeződés (poros állapot), vagyis a higiénikus tárolás elmaradása.

A munkavállalók egyéni védőeszközökkel való ellátása és ezzel összefüggésben az egyéni védőeszközök használata nincs feltétlenül összhangban a munkáltató egyéni védőeszköz juttatással összefüggő belső szabályozásával. A fentiek elsősorban azokra a munkáltatókra jellemzőek, ahol a gyártási folyamat (technológia) és a felhasznált anyagok ezzel összefüggő változása gyakori. Mivel a belső szabályozások aktualizálásának korábban említett elmaradása miatt a folyamatosan változó veszélyes anyag használatához kapcsolódó védőeszköz meghatározás általában hiányzik, a munkáltatók rendszerint a munkavégzés során szerzett tapasztalatok alapján biztosítják a szükséges egyéni védőeszközöket a munkavállalók részére. Az utóbbi időben az egyéni védőeszközök meghatározása körében egyre gyakrabban tapasztalható, hogy a szabályozás készítői figyelmen kívül hagyják a felhasznált veszélyes anyagok biztonsági adatlapjaiban szereplő előírásokat és az ott megjelölt egyéni védőeszközöket egyáltalán nem, vagy csak részben biztosítják a munkavállalók részére.

Az elhasználandó egyéni védőeszközök cseréje nem minden esetben történt meg. Legtöbbször a higiéniai állapot nem volt megfelelő, kimondottan a közös használatú egyéni védőeszközöknél, ahol nem volt megoldva az egymást követő használat közbeni fertőtlenítés. Egyes kirívó esetekben egyéni védőeszköz is okozhat balesetet, ez történt egy asztalos üzemben is, ahol a munkavállaló oszlopos fűrőgépet kezelt és a tiltás ellenére mechanikai védőkesztyűt viselt. Munkavégzés során a munkavállaló a forgó fűrőszárhoz ért, amely kesztyűjét elkapta és felcsavarta azt. A munkavállaló a kesztyűből nem tudta kihúzni a kezét, csonkolásos munkabalesetet szenvedett.

Ha a kockázatértékelés megfelelően feltárta a kockázatokat, akkor lehet jó az egyéni védőeszköz szabályozás. Előfordult, hogy a kettő nem volt összhangban. Hiába lett feltárva a veszélyeztetés, ha az az egyéni védőeszköz szabályozásában nem jelent meg, nincs a kockázat mellé védőeszköz rendelve. EVE dokumentációval a tapasztalatok szerint a munkáltatók általában rendelkeznek. Azonban előfordul, hogy a szabályzatból nem állapítható meg a juttatott védőeszköz típusa, illetve a védelmi képessége. Az ellenőrzött munkáltatóknak csak kis része vonta be a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a szabályozás elkészítésébe. A munkáltatók nagy része az eszköz megvásárlásával letudja kötelezettségét. A védőeszközök használatának megkövetelése, azok használatának folyamatos ellenőrzése továbbra is gondot jelent a munkáltatók számára, arra már nem fordítanak elég figyelmet, hogy a dolgozók azt használják is, illetve a dolgozó egyéni döntésére bízzák, hogy viselik-e vagy sem. Az ellenőrzések során megállapítható volt, hogy az egyéni védőeszközök szabályos használatára vonatkozóan a munkavállalók gyakran semmilyen oktatást nem kaptak, ezért azokat rosszul,

vagy egyáltalán nem viselték. E tárgykörben több alkalommal került sor munkavédelmi, illetve közigazgatási bírság kiszabására.

A belső szabályozásoknak rendszeres hibája, hogy az egyéni védőeszköz típusának azonosításához elengedhetetlen védelmi szint jelöléseket nem tartalmazzák. A szükséges azonosító adat helyett a szabályzások készítői vizsgálati szabvány számokat, piktogramokat vagy szöveges leírásokat szerepeltetnek a szabályozásokban, amelyek az egyéni védőeszköz egyértelmű azonosításához elégtelenek. A fentiek következtében a szabályozások az abban szereplő egyéni védőeszközök esetében sem nyújtanak kellő támpontot a munkáltatók számára azok beszerzéséhez, így sokszor csak a véletlennek köszönhető, ha a munkavégzés során előforduló veszélyforrásokkal szemben megfelelő védelmi képességgel rendelkező és minden tekintetben védelmet nyújtó egyéni védőeszközök kerülnek alkalmazásra. Gyakori probléma az is, hogy a védelem iránya ugyan megfelelő (pl. mechanikai hatás ellen mechanikai ártalmak ellen védelmet nyújtó védőkesztyűt használnak), azonban a védőeszköz védelmi fokozata elégtelen (pl. az éles munkadarab a védőkesztyűn keresztül elvágja a munkavállaló kezét). Az utóbbi esetekre rendszerint már csak a munkabalesetek bekövetkezését követően derül fény.

8. A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály által végzett munkavédelmi kutatás és tudományos munka

Munkaképességi index vizsgálata magyar munkavállalók körében. Szakmai támogatás a SZEFG felméréséhez.

A fokozott ólomfelszívódással kezelt munkavállalók vizsgálati eredményeinek retrospektív elemzése.

PIMEX rendszer gyakorlati alkalmazása, fejlesztése. Előadás összeállítása, társszerzőkkel, a Nemzetközi Ergonómiai Szövetség (IEA) 2024-es konferenciájára.

A foglalkozás-egészségügy szervezeti, működési, fejlesztési adatainak elemzése, értékelése.

Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) Magyarországi Fókuszpontja. Részvétel, előadás tartása munkaüléseken, konferenciákon, közreműködés a munkaegészségügyet érintő kérdésekben (fordítások szakmai és nyelvi lektorálása, válaszadás, ügynökségi hírek közzététele, szóróanyagok terjesztése). A munkában tagként a Főosztály vesz részt.

Az EU-OSHA OSH Barometer. Részvétel a tanácsadói értekezleten. Bilbao, 2024. november 14.

WHO-ILO-EU-OSHA Nemzetközi Kémiai Biztonsági Kártyák (ICSC). Az aktuális ülésen nem tudunk részt venni.

Technical Expert Group on asbestos-related diseases (Európai Bizottság).

Részvétel az értekezleteken, véleményezés. On-line, 2024. február 15. és március 14.

Jelentés az ESENER III alapján: Mozgásszervi betegségek az egészségügy és szociális ellátás ágazatban (EU-OSHA pályázat). Közreműködés a tudományos testületben, az anyag köztes véleményezése. A kiadvány megjelent 2024. novemberben.

Kiégés megelőzése (BURNOUT PREVENT) Interreg-Central pályázat. Projektindítás, magyar szakértői gárda összeállítása. Részvétel az indítóülésen (2024. július 10. Ptuj) és az esedékes munkamegbeszélésen (2024. november 26-27. Pozsony).

Fenntartható foglalkoztathatóság a Cseh Köztársaságban (Sustainable employability in the Czech Republic) – TACR pályázat. Hazai anyag összeállítása. (A pályázat nem nyert.)

EUROSTAT Working Group on Occupational Diseases (EODS). Az aktuális Country report véleményezése. Éves adatjelentés összeállítása, feltöltése. A munkaegészségügyi területen felmerülő lelki egészségzavar adatok elérhetőségéről szóló 'Mental health data availability in Occupational Health domain' felmérésnek megválaszolása.

Idősödő munkavállalók foglalkoztatási feltételei (Older Workers in the Labor Market: Opportunities and Challenges – Eurofound jelentés). Szerződés előkészítése. Interjú hazai érdekzárakkal, összefoglaló jelentés.

A European Food Safety Authority (EFSA) biológiai hatásmutatókról szóló 'Mapping of initiatives, expertise and knowledge around biomarkers of effect' kezdeményezése. Kérdőív megválaszolása, részvétel az on-line műhelyértekezleten.

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja (MÁÉSZ). A 2024-es Egészség Könyv-höz készített munkaegészségügyi fejezet frissítése. Részvétel a jubileumi értekezleten. (Buda-pest, 2024. január 23.)

OSH-WORKS – COST együttműködési pályázat a bizonyítékokon alapuló munkaegészségügyi kutatásokért. Részvétel az on-line értekezleteken, a pályázati anyag véleményezése.

9. A Munkavédelmi tanácsadási tevékenység

A tanácsadás a normatív követelmények ismertetésére, a helyes munkahelyi gyakorlat bemutatására, a munkabiztonsággal és a munkaegészségüggyel kapcsolatos kérdésekre terjed ki. A munkavédelmi tanácsadás két területen folyt, egyrészt a Fővárosi és vármegyei kormányhivatalok munkavédelmi hatóságain, másrészt a Munkavédelmi Irányítási Főosztályon keresztül. A tanácsadással kapcsolatos számadatok a 44. számú ábrán láthatóak.

A kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselői részéről 2024. évben összesen 908 esetben történt információnyújtás, melynek során 1180 kérdésre kaptak választ az érdeklődők.

A Munkavédelmi Irányítási Főosztályhoz 2024. évben 1658 db megkeresés érkezett, ebből 1255 fő telefonon, 403 fő e-mailben illetve levélben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 2609 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. Mindez egyértelműen igazolja a munkavédelmi szakmai tanácsadás iránt megnyilvánuló érdeklődést.

2024. évben a legtöbb kérdés a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, illetve az alkalmassági vizsgálatok témakörében merült fel.

Jelentős számban volt érdeklődés a munkavédelmi ismereteket illetően, a szakképzettséget (kezelői jogosultságot) érintően, illetve a kockázatértékelésre vonatkozó ismeretek témakörében.

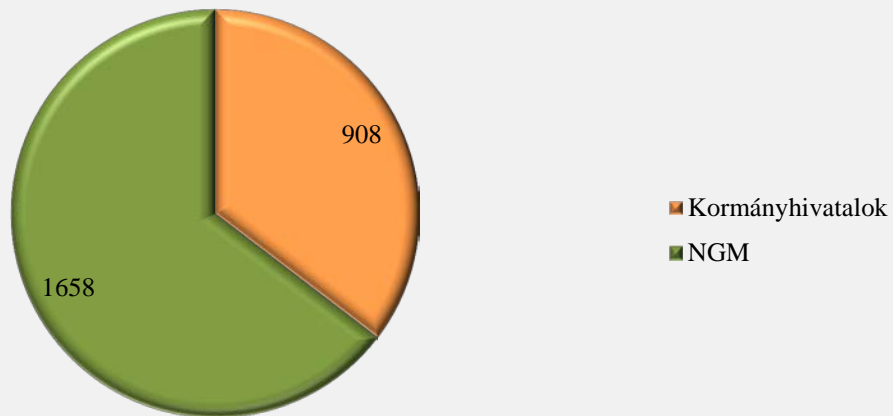
Nagy számban tettek fel kérdéseket a munkaeszközök biztonságára vonatkozó előírásokkal kapcsolatban, az emelőgép létesítése, üzemeltetése kapcsán, valamint a foglalkozási megbetegedéssel, fokozott expozícióval kapcsolatos előírásokra vonatkozóan.

Az információt kérők között igen jelentős a munkavédelmi szolgáltatást végző munkavédelmi szakemberek száma.

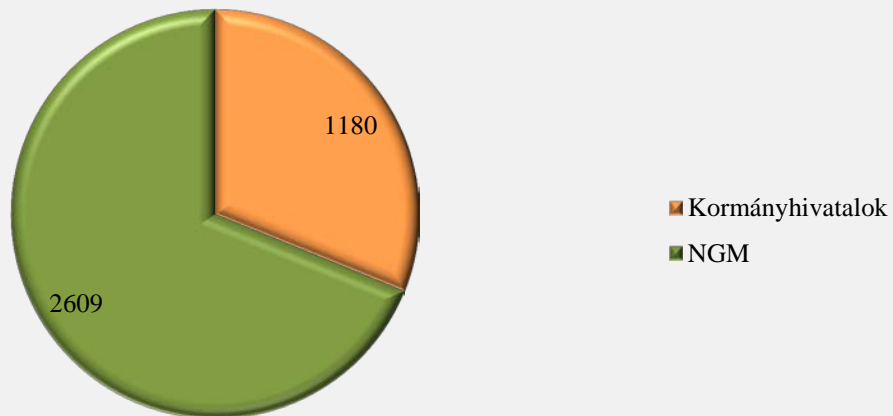
A munkavállalók jellemzően akkor jelentkeznek, ha sérelem éri őket, de egyre többen tájékozódnak a munkakörülmények biztonsági előírásai iránt is.

Az egyéni vállalkozók, a kisvállalkozások vezetői is rendszeresen kérnek tanácsot.

Tanácsadások száma (2566 db)

Kérdések száma (3789 db)

44. számú ábra: A munkavédelmi hatóság tanácsadási tevékenysége 2024

10. Nemzetközi feladatok

Az uniós tagságból eredő kötelezettségek és lehetőségek határozták meg azt a munkát, amelyet az európai munkavédelem szervezeti keretein belül a Munkavédelmi Irányítási Főosztály szakmai bázisára építve az európai szervezetekbe delegált kollégák végeztek.

A 2024. év második féléve jelentősen megnövekedett feladatokkal járt a munkavédelmi szakterület számára is, mivel **Magyarország látta el az EU Tanácsának soros elnökségét**. Folyamatosan részt vettünk az európai szabályozás, tájékoztatás kérdéseinek megvitatásában és végrehajtásában a munkavédelem területén. Az Európai Bizottság mellett működő Munkavédelmi Tanácsadó Bizottság (a továbbiakban: ACSH) kormányzati tagját, az Európai Munkavédelmi Ügynökség (a továbbiakban: EU-OSHA) Igazgatótanácsának kormányzati tagját, valamint a Munkavédelmi Vezetők Bizottsága (a továbbiakban: SLIC) magyar tagját a Munkavédelmi Irányítási Főosztály delegálja.

Az Európai Bizottság mellett működik az ACSH, amely szakmai munkájával segíti a Bizottságot a munkavédelem területén alkalmazandó jogszabályok, bizottsági programok előkészítésében, stratégiák és prioritások tervezésében. Az ACSH kormányzati tagjaként és póttagjaként részt veszünk a munkavédelmet érintő irányvonalak meghatározásában, munkacsoportok mandátumának és jelentéseinek elfogadásában, a nemzeti adatok előkészítésében és szolgáltatásában.

2024-ben az ACSH-ban általában online módon történt a kapcsolattartás, amely egyrészt a munkacsoportok munkájának irányítását, másrészt kérdőívekre, felmérésekre történő válaszadást jelentette.

Az ACSH novemberi plenáris ülését Luxemburgban jelenléti részvétellel tartották, melyen a GIG-et, azaz az EU valamennyi munkavédelemért felelős kormányzati szervét Magyarország képviselte. A plenáris ülésen több véleménytervezet is elfogadásra került, többek között: véleménytervezet a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményekről szóló 89/654/EGK tanácsi irányelv frissítéséről; véleménytervezet a képernyő előtt végzett munka biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló 90/270/EGK irányelv módosításáról; véleménytervezet a „Klímaváltozás és a munkavédelem kapcsolatáról” – Extrém időjárási viszonyok tárgyában; a „Szabványosítás” munkacsoport által készített véleménytervezet az éghajlatváltozásból eredő kockázatokról szóló ISO PAS 45007 szabványtervezetről. A plenáris nap előkészítését célzó érdekcsoportok (kormányzati, munkavállalói és munkáltatói) közötti ülést a magyar kormányzati képviselők vezették le.

A Munkavédelmi Irányítási Főosztály delegálja az **EU-OSHA Igazgatótanácsának** kormányzati tagját és póttagját, aki részt vesz az Igazgatótanács ülésein, döntéshozatali eljárásaiban, amely elsősorban az EU-OSHA szakmai és pénzügyi tevékenységeinek rövid- és hosszútávú tervezését, a megvalósításról szóló jelentések elfogadásának szavazását jelenti.

Az NGM Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkársága működteti az **EU-OSHA Nemzeti Fókuszpontját**. Az évente megújítandó megállapodás keretében az EU-OSHA keretrendszeren belül támogatja tagállami rendezvények (konferenciák, szemináriumok, filmvetítések, sajtótájékoztatók) megvalósítását, az EU-OSHA üzeneteinek átadását, a munkavédelmi információ terjesztését (tájékoztató anyagok, sajtóközlemények, kampány útmutatók, filmek). A Nemzeti Fókuszpontok feladata az EU-OSHA tevékenységeiben való

aktív részvétel, a tagországi információk szolgáltatása, a jelentések véleményezése, az információk anyagok fordításának nyelvi ellenőrzése, szakértők delegálása munkacsoportokba, stb.

2024-ben a Nemzeti Fókuszpont összesen 4 rendezvényt szervezett. Április 29-én megrendeztük a veszélyes anyagok helyes kezeléséről szóló konferenciát, mely során a téma szakértői bemutatták a WES (Munkavállalók expozíciós felméréseinek) eredményeit, tapasztalatait, mely felmérésben Magyarország aktívan közreműködött. Ezen a konferencián megemlékeztünk a munkabalesetben elhunytak és megrokkantak emléknapja alkalmából azon munkavállalókról, akik munkabaleset következtében megrokkantak vagy életüket veszítették. A konferencián több elismerés átadására is sor került a munkavédelmi jubileumok és a helyes gyakorlat díj kapcsán.

Az év során további konferenciákat rendeztünk az ország keleti és nyugati felén, melyeknek tematikája az EU-OSHA 2023-25 Egészségesebb munkahelyek kampányához (Munkavédelem a digitalizált világban) kapcsolódott.

Novemberben Visegrádon került megrendezésre az EU-OSHA fókuszponti hálózatának kétnapos ülése, melyet megelőzött egy nemzetközi munkavédelmi konferencia, melynek tematikája a digitalizáció munkavédelmi hatása volt. A konferencián a hazai előadók mellett az EU-OSHA igazgatója és digitalizációs projektmenedzsere is előadást tartott az EU-OSHA egészségesebb munkahelyek kampányáról.

A **SLIC** plenáris ülést félévente rendezik meg, melynek az aktuális félévben, az EU Tanácsának soros elnökségét ellátó tagállam biztosít helyszínt. Az első félévben Belgium fővárosában tartották a plenáris ülést, az évben a második (szám szerint 86.) plenáris ülésnek hazánk fővárosa, Budapest adott otthont. A plenáris ülésen az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Társadalmi Főigazgatóságának vezető tisztviselői, a nemzeti munkavédelmi hatóságok vezetői, a Nemzetgazdasági Minisztérium foglalkozáspolitikáért felelős államtitkára, a Munkavédelmi Irányítási Főosztály vezetője, tisztviselői, az EU és az EFTA (Európai Szabadkereskedelmi Társulás) tagállamainak munkavédelmi hatóságainak vezető képviselői illetve az Európai Munkavédelmi Ügynökség (EU-OSHA) és az Európai Munkaügyi Hatóság (ELA) képviselői vettek részt. A Plenáris ülésen több mint 20 munkavédelmi kérdéskör került megvitatásra (például a klímaváltozás következtében fellépő munkavédelmi kihívásokra való felkészülés).

A Plenáris üléshez kapcsolódóan minden esetben megrendezésre kerül egy tematikus nap, mely egy előre kiválasztott és a SLIC tagok által megszavazott témát jár körbe. A magyar tematikus nap fő kérdésköre a robottechnológia (ide értendők: a robotok, kollaboratív robotok és az automatizálás / mesterséges intelligenciával részben vagy teljes egészében vezérelt munkaeszközök is) munkavédelmi kihívásai hatósági szempontból. A tematikus napon nemzetközi előadásokon keresztül ismerhették meg a magyar és nemzetközi munkavédelmi és társhatósági szakemberek (Magyarország tekintetében részt vettek a munkavédelmi hatósági szakemberek mellett a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ és a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságának szakemberei is) a robottechnológia munkavédelmi hatóságot érintő jövőbeli kérdéseit, a társhatóságokkal (pl. piacfelügyelet) való szorosabb együttműködés fontosságát. Az előadásokat követően a szakembereknek lehetőségük volt különböző munkacsoportokban a munkavédelmi

jogszabályok végrehajtásáról való megbeszéléseken részt venni, a robotika, kollaboratív robotok és a mesterséges intelligencia tekintetében. A megbeszélések lehetőséget teremtettek arra, hogy a résztvevők az egyes országok végrehajtási gyakorlatát megismerhessék, a nehézségekből tanuljanak és a már kialakult helyes gyakorlatokból inspirálódjanak.

A **SLIC MACHEX** munkacsoport a munkahelyek biztonságát érintő Gépirányelv hatálya alá tartozó gépekhez kapcsolódó uniós jogalkotás és a témakörhöz tartozó EU szabványok előkészítése során javaslatot tesz azok módosítására, illetve más műszaki jellegű problémák megoldásában is szerepet vállal. Ezen túlmenően szakterületét érintő útmutatókat és tájékoztató anyagokat készít a munkavédelmi hatósági tevékenység szakmai támogatásához.

A munkacsoport célkitűzése az Európai Gazdasági Térség munkahelyein a munkaeszközökről szóló irányelv és az ahhoz kapcsolódó új megközelítések, irányelvek alkalmazásának lehető legnagyobb mértékű előmozdítása. Ennek elérése érdekében a nemzeti munkavédelmi hatóságok információcserét és eszmecsere-t folytatnak a munkahelyek biztonságáról, a magas kockázatú tevékenységekről és a veszélyes berendezésekről, valamint a piacfelügyeleti tapasztalatokról, a végrehajtási megközelítésekről és az irányelvek gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos egyéb kezdeményezésekről.

A Munkavédelmi Irányítási Főosztály 2008-tól folyamatosan részt vesz a munkacsoport munkájában. Ez nem csak az éves üléseken való részvételt jelenti, hanem kapcsolattartást a munkacsoport tagjaival, közreműködést az uniós kampányok kidolgozásában, valamint az uniós kampányok hazai megszervezését, lebonyolítását, az eredmények feldolgozását és továbbítását az uniós szinten való összesítéshez.

A munkacsoport a Gépirányelv hatálya alá tartozó gépeket érintő kérdésekben a tagországok munkavédelmi tapasztalatait összesíti, azok alapján segédleteket, ajánlásokat, módszertani útmutatókat dolgoz ki, amelyeket aztán mi is közzéteszünk honlapunkon.

A **SLIC MACHEX** munkacsoportnak állandó tagja a Munkavédelmi Irányítási Főosztály egyik munkatársa.

A **SLIC CHEMEX** munkacsoport közreműködik a munkahelyi kémiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos uniós jogalkotásban, a munkavédelmi kampányok előkészítésében, valamint a hatósági tevékenységet támogató útmutatók és tájékoztató anyagok összeállításában.

2024-ben nyolc munkacsoport ülésre került sor (1 jelenléti, 7 online formában).

A munkacsoport 2024. évi programjának legfontosabb témakörei a rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagokra (a továbbiakban: CMR anyagok) vonatkozó 2004/37/EK irányelv legújabb módosításai (5. csomag: ólom és diizocianátok; 6. csomag előkészítése: hegesztési füstök, kobalt stb.), továbbá az Európai Vegyi anyag-ügynökséggel (ECHA) való együttműködés voltak a REACH-CLP területén.

A **CHEMEX** Munkacsoport Munkavédelmi Irányítási Főosztály által delegált magyar tagja 2021. év végétől részt vesz a Hosszú Látenciaidejű Betegségekkkel Foglalkozó Alcsoport (Subgroup Long Latency) munkájában is, amely a munkavédelmi felügyelőknek szóló gyakorlati útmutatót dolgozott ki a túlérzékenységet okozó (szenzibilizáló) tulajdonságú anyagokkal kapcsolatosan, kiemelt figyelemmel a diizocianátokra. Az útmutatót 2024. október 8-án, Budapesten a **SLIC** Plenáris ülésén fogadták el.

A SLIC ismeretmegosztó (KSS) rendszerében – a CHEMEX Munkacsoport tevékenységét érintően – számos tájékoztatást adtunk, pl. a CMR anyagokkal kapcsolatos nemzeti stratégiákról, valamint a biológiai monitorozással kapcsolatosan.

One substance, One assessment csoport a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégiához és azon belül az „egy anyag-egy értékelés” eljáráshoz kapcsolódó kérdésekkel foglalkozik. A csoport munkája széles területet ölel fel, a kémiai biztonságot, élelmiszerbiztonságot, gyógyszerbiztonságot, munkahelyi egészséget és biztonságot, továbbá a környezet-egészségügyet. A szakértői csoport 2021-ben alakult, amelynek munkájában részt vesz a CHEMEX Munkacsoport Munkavédelmi Irányítási Főosztály által delegált magyar tagja is. 2024. február 21-22., valamint november 14-15. között került sor a szakértői csoport 4. és 5. ülésére hibrid (online és jelenléti) formában.

ILO Normaalkotó Szakbizottság

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal (a továbbiakban: ILO) Irányító Testülete a 2021. márciusban megtartott 341. ülésén úgy döntött, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia (a továbbiakban: ILC) 112. és 113. ülésének (2024–25) napirendjére tűzi a munkahelyi környezetben előforduló biológiai veszélyeket (kétkörös normaalkotó vita keretében).

Az ILC a 112. ülészakán, 2024. június 3-14. között Genfben normaalkotó vitát indított a munkakörnyezetben előforduló biológiai kockázatok hatásairól és kezeléséről, azzal a céllal, hogy 2025-ben új nemzetközi szabályozást (egyezmény/ajánlás) fogadjon el. A tripartit normaalkotó szakbizottságban kormányzati oldalról az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztály szakértője vett részt.

A Munkavédelmi Irányítási Főosztály részt vesz az Egyéni Védőeszköz Szakértői Csoport (Personal Protective Equipment Expert Group) munkájában. A szakértői csoport tagjai a COM képviselői, az EU tagállamainak kormányképviselői, valamint az egyéni védőeszközökhöz kapcsolódó gazdasági szereplők és érdekvédelmi szervezetek képviselői is.

A szakértői csoporton belül biztosított a tagállamok képviselői és az érdekelt felek közötti kommunikáció és együttműködés. A csoport közreműködik az egyéni védőeszközökhöz kapcsolódó uniós jogalkotásban, a jogszabályok helyes értelmezésében és gyakorlati alkalmazásában, valamint a munkavédelmi hatóság és valamennyi gazdasági szereplő tevékenységét támogató útmutatók és tájékoztató anyagok összeállításában.

11. A Munkavédelem Nemzeti Politikája

A Kormány a Munkavédelem Nemzeti Politikáját (a továbbiakban: MNP) az 1003/2024. (I. 11.) Kormányhatározatban tette közzé. Az MNP a munkavédelem prioritásait 13 pontban határozta meg a 2024-től 2027-ig terjedő időszakra.

Az MNP-ben megfogalmazott feladatok eredményes végrehajtása érdekében 2024-ben az alábbi előrelépések valósultak meg:

1) A munkával összefüggő megbetegedések és balesetek hatékonyabb megelőzése, „zéró-elképzelés” közelítése a zöld és digitális átállás megvalósításával

Cél az EU-s projektek segítségével, hogy a „zéró-elképzelés” a munkavédelmi tudatosság növelése révén épüljön be a prevenciók kultúrába. Feladat a munkahelyi biztonság és egészség javítása a technológiák, termelő berendezések és a munkavédelem fejlesztése, a munkavédelmi képviselők képességének, valamint az állam munkavédelmi feladatellátásának fejlesztése révén.

- Munkáltatók ösztönzése/támogatása a munkavédelem magasabb szintjét lehetővé tevő korszerűbb technológiák, munkaeszközök, biztonsági berendezések és védőeszközök beszerzésében.
A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz keretében meghirdetett GINOP_PLUSZ-3.2.5-24 „Munkakörülmények fejlesztése” című kiemelt program keretében pályázati felhívás jelent meg, a Projekt támogatást fog adni a munkáltatók részére munkavédelmi célú eszközbeszerzések útján.
- A munkavédelmi hatóság hatékonyságának fejlesztése és fenti célok megvalósításának támogatása.
A munkavédelmi hatósági ellenőrzés szakmai színvonalának emelése érdekében a kormányhivatalok munkavédelmi szakügyintézői, és a munkavédelmi hatóságot vezető osztályvezetők részére 4 témában egész napos online továbbképzés megszervezésére került sor.
- A munkavédelmi képviselők képzésének támogatása.
Az mvff.munka.hu szakmai honlapon elérhetővé vált az aktualizált képzési követelmény.
- Tájékoztatás, munkavédelmi szemléletformálás és a meglévő szabályok és iránymutatások érvényesítésének megerősítése, különösen a mikrovállalkozásoknál.
A cél megvalósítása érdekében 2024-ben 35 db szakmai iránymutatás került a szakmai honlapra.
- A digitalizáció erősítése, munkavédelmet érintő bejelentések elektronikus támogatása.
A stratégiai cikluson belül megkezdődött az elektronikus bejelentések fogadására alkalmas portál tesztelése.

2) A demográfiai változások kezelése továbbá a világjárványok által leginkább érintett munkavállalói csoportok fokozottabb védelme és a daganatos, szív- és érrendszeri betegségekkel kapcsolatos foglalkozási kockázatok csökkentése

Cél az EU-s projektek segítségével a munkavállalók célzott szűrővizsgálatának támogatása a munkahelyi megterhelések és egyéni egészségi állapotuk, életkori sajátosságaik figyelembe vételével.

A GINOP_PLUSZ-3.2.5-24 „Munkakörülmények fejlesztése” című kiemelt program keretében megkezdődött a koncepció kidolgozása.

3) A pszicho-szociális kockázatok felismerésének, megelőzésének, illetve csökkentésének elősegítése, figyelemmel a távmunkavégzésre is

A GINOP Plusz-3.2.6-24 „Munkáltatók egészségtudatosságának fejlesztése” című kiemelt program keretében megkezdődött a kkv-k és a programba bevont munkavállalók számára mentálhigiénés szolgáltatások nyújtási koncepciójának kidolgozása.

A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK) megerősítette kapcsolatát az Egészségesebb Munkahelyekért Egyesülettel. Több rendezvényen vettek részt előadóként, közreműködőként.

A Burnout Prevent Interreg Central Europe projekt keretében a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének két szakemberével kezdtek közös munkába (Dr. Purebl György, pszichiáter, intézetvezető, oktatási dékánhelyettes; Dr. Tóth Mónika Dita PhD, egyetemi adjunktus). A fenti kiegészítő-megelőzési projekt megvalósítása mellett elkötelezték magukat a pszichoszociális tényezők korszerű megközelítése mellett, egy szakmai konszenzusanyag létrehozására.

Előadás volt a mentális egészségről a 2025. február 26-i Foglalkozás-egészségügyi Fórumon „Szűrővizsgálatok szerepe a foglalkozás-egészségügyben” címmel.

4) Az ergonómiai kockázatok felismerésének, megelőzésének, illetve csökkentésének elősegítése

Az Egészségügyért felelős miniszter a stratégiai célok megvalósítására irányuló intézkedési tervében megjelölte a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok ergonómiai ismereteinek bővítését.

A célkitűzés megvalósítása érdekében az NNGYK szakértői, egyetemi és iparági szakemberekkel együttműködésben, meghatározzák a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok lehetséges szerepeit a mozgásszervi betegségek megelőzésében, a kiváltó ergonómiai tényezők értékelésében és kezelésében.

Előadás az EU-OSHA 2020-2024-es Egészséges Munkahelyek – Legyen könnyebb a teher kampányáról a 2025. szeptember 18-i Foglalkozás-egészségügyi Fórumon „A foglalkozás-egészségügy aktuális kérdései” címmel.

5) A rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagokkal szembeni védelem fokozása

A munkájuk során azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló irányelv módosítására vonatkozó uniós javaslatok véleményezése és a tagállami álláspontok előkészítése az Egészségügyért felelős miniszter, az NNGYK, valamint a Magyar Azbesztmentesítők Szövetségének bevonásával megtörtént a ciklus első évében, az irányelv átültetésére a ciklus folyamán kerül sor.

6) A biztonságos és egészséget nem veszélyeztető foglalkoztatást segítő tájékoztatók készítése, időszerű és szakszerű információk eljuttatása különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások részére

A szakmai honlapon és a közösségi médiában munkavédelmi tájékoztató anyagok közzététele történt. A szakmai honlapon 2024-ben kb. 35 munkavédelmi hír jelent meg: szakmai tájékoztató anyagok, jogszabályváltozások, felhívások. A közösségi médiában kéthetente tett közzé a hatóság munkavédelmi tudatosítást célzó szakmai tartalmat. A Munkavédelmi Szakemberek Adatbázisába (MUSZA) regisztrált személyek hírlevelet kapnak a szakmai honlapon közzétett információkról.

Ezen kívül a Partnerséghez csatlakozott munkáltatók rendszeresen kapnak tájékoztatást elektronikus úton a munkavédelem aktualitásairól.

7) Munkavédelmi tudatosság növelése a mezőgazdaságban és az idénymunkások munkakörülményeinek hatékonyabb ellenőrzése

A célkitűzés elsősorban a szektor munkavédelmi tudatosítására fókuszál, annak megvalósítása tárgyában egyeztetésre került sor a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről az Agrárminisztérium és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara képviselőivel. Az együttműködés keretében a szociális feltételeesség bevezetésével is összefüggésben a munkáltatók és munkavállalók havi rendszeres tájékoztatása a kitűzött cél, mely szakmai tájékoztató anyagok közzétételeivel fog megvalósulni a stratégiai ciklus keretében.

8) A munkavédelmi feladatokat támogató ingyenes online eszközök bevezetésének támogatása

A mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének fejlesztése érdekében Magyarország 2022. év végén a nemzetközi OiRA közösség tagja lett, így teljesült a munkavédelmi feladatokat támogató ingyenes online eszközök bevezetésének alapfeltétele. A munkakörülmények fejlesztését célzó érdemi kockázatértékelési eszközök kidolgozása befejeződött a takarítási tevékenységre vonatkozóan. Az eszköz online elérhetősége a technikai feltételek biztosítását követően 2025-re ütemezett.

9) A jól bevált gyakorlatok ismertetése, cseréjének ösztönzése

A megvalósítás időszakában 2 EU-OSHA támogatású konferencia került megrendezésre, melynek keretében megosztásra kerültek az aktuális helyes gyakorlatok.

10) Az egészségügyi ágazatban előforduló kockázatok hatékonyabb felmérése és kezelése

Az Egészségügyért felelős miniszter a stratégiai célok megvalósítására irányuló intézkedési terve szerint munkaegészségügyi szempontból elengedhetetlen, hogy a gyógyszerrel előállító, felhasználó, a maradványokat megsemmisítő dolgozók védelmére részletes kockázatbecslés készüljön, ehhez folyamatosan aktualizált segédanyagok (technológiai, egyéni védelemre vonatkozó, oktatási) álljanak a szakemberek rendelkezésére.

A potenciálisan exponált munkavállalók expozíció specifikus munkaköri alkalmassági vizsgálata későbbi megvalósítási cél, amelynek részét képezhetik citogenetikai monitor

vizsgálatok is. Az ilyen vizsgálatokat végző laboratóriumok partnerként vonhatók be a vizsgálati eredmények értékelése céljából.

11) A munkavédelmi hatóság szakmai, működési feltételeinek erősítése

Az állami feladatok hatékony ellátásának erősítését szolgáló belső képzések folyamatosak. Ezen túl éves teljesítmény célkitűzés meghatározásra került, belső módszertani útmutatók készültek és a vármegyei munkavédelmi hatóságok részére a vezetői értekezletek rendszeresek.

12) A munkavédelmi szolgáltatók és a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók adatbázisainak létrehozása

A vállalkozások számára kulcsfontosságú, hogy milyen szolgáltatókat vesznek igénybe. Az adatbázis létrehozásával és nyilvánossá tételével könnyebbé válik a szolgáltató választás, illetve a piac tisztulása, továbbá az ellenőrzések hatékonyságának javulása várható.

Munkavédelmi szakemberek adatbázisa 2024. március óta elérhető a hatóság szakmai honlapján. Az Egészségügyért felelős miniszter tájékoztatása szerint az Egészségügyi Szolgáltatók Elektronikus Nyilvántartása (ESZENY) szakrendszerben új modul bevezetéseként tervezik a Foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók adatbázisnak létrehozását a stratégiai cikluson belül.

13) A munkavédelem szabályozásának egyszerűsítése, ésszerűsítése

Cél a munkavédelem ágazati irányítása során a szabályrendszer folyamatos vizsgálata, a szakmai és szociális partnerektől érkező javaslatok áttekintése, értékelése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása mellett.

A 2024. évi jogalkotási tevékenység az adminisztratív terhek csökkentését, a technológia változásának követését, és a kevésbé veszélyes tevékenység során előforduló kötelezettségek könnyítését, illetve a veszélyes tevékenységek során előforduló kötelezettségek szigorítását tűzte ki célul. Emellett az adminisztratív területet érintő munkavédelmi oktatás, a digitalizációs eredmények alkalmazása, és az ellátatlan szaktevékenységek támogatásának jogi feltételei is megvalósultak.

12. Minisztériumok és önálló szervezetek beszámolóinak összefoglalója

Jelen fejezet azon szervezetek beszámolóit szemelvényezi, amelyeknek a munkavédelem területén kiemelt szerepük van, illetve az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozóan az Mvt. alapján eltérő, kiegészítő szabályozást alkalmazhatnak.

12.1. Agrárminisztérium

Az Agrárminisztérium alá tartozó nemzetgazdasági szakterületen 2024. évben nem történtek olyan központi intézkedések, amelyek a munkáltatók számára a munkavédelmi helyzet javítását irányozták volna elő.

Az ágazat alá eső munkáltatóknál fennálló munkakörülményeket kielégítőnek ítéltük meg.

Az elmúlt évben új, a munkavállalók egészségét, biztonságát veszélyeztető kockázati tényező jelent meg. A madárinfluenza rendszeres felbukkanása új körülmény, amely érinti a nemzeti park igazgatóságoknál dolgozó kollégák egy részét is, tekintettel arra, hogy beteg, illetve elpusztult madarak begyűjtése, valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal laboratóriumaiba történő elszállítása is a feladatkörük része.

Sajnos több esetben is a sajtóban jelentek meg aggasztó hírek észak-amerikai humán esetekről. Mivel létezik humán vakcina, felmerült, hogy érdemes lenne az érintett kockázati kört (ideértve a nemzeti park igazgatóság munkavállalóit is) önkéntes alapon beoltani. Ennek bevezetését, valamint a vakcina beszerzésének lehetőségeit a tárca még vizsgálja.

Az egyes döntéseket megelőzően, amennyiben szükséges és indokolt, akkor a tárca előzetes egyeztetést folytat a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, valamint a szakmaközi szervezetekkel.

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképzési centrumokban minden tanuló részesül egészségvédelmi ismeretek, munkavédelem és tűzvédelem oktatásban. A szakmai gyakorlatokon, továbbá a szakmai vizsga gyakorlati vizsgatevékenységének megkezdése előtt minden tanuló munka- és balesetvédelmi oktatásban részesül, melyet a tanulók aláírásukkal igazolnak.

A munkavédelmi ismeretek oktatásának gyakorlata a hatályos jogszabályoknak, illetve az adott szakma biztonságos gyakorlásának megfelelő, változtatást egyenlőre nem igényel. Az ismeretek elsajátítása tudatosítja a diákokban a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét.

12.2. Belügyminisztérium

A belügyi ágazat, így a belügyminiszter irányítása alá tartozó **rendvédelmi szervek** és a **nem rendvédelmi szervek** munkavédelmi tevékenysége jogilag egyaránt szabályozott keretek között folyik.

2024. évben nem történt olyan központi intézkedés a belügyi ágazatban, amely a tárca felelősségi körébe tartozó munkáltatók munkavédelmi helyzetének javítását irányozta elő.

A belügyi ágazathoz tartozó szervek többségénél rendelkezésre állnak a szakszerű és hatékony munkavédelmi tevékenységhez szükséges személyi feltételek. A munkakörülmények a belügyi ágazat munkahelyein kielégítőek. A munkavédelmi helyzet az alábbi tapasztalatok alapján értékelhető:

a) *Rendvédelmi szervek*

Tárgyévben a munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó egyes szervek kijelöléséről szóló 373/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben a kijelölt **munkavédelmi hatóságok által tartott ellenőrzések** száma **3** volt, amelyeket a rendőrség munkavédelmi hatósági szerve folytatott le. A munkavédelmi hatósági ellenőrzéseken hatóság hiányosságot nem állapított meg.

A katasztrófavédelmi szervek adatszolgáltatásai szerint a tárgyévben **4** vármegyei kormányhivatal képviselői **8** alkalommal az országos közfoglalkoztatási program keretében tartottak céllellenőrzést 4 vármegyei szervnél. Az ellenőrzés során munkavédelmet érintő hiányosság nem került megállapításra. A „civil” munkavédelmi hatóság képviselői 2024. évben nem folytattak ellenőrzést a büntetés-végrehajtás szerveinél.

A munkavédelmi szakemberek által végzett **munkavédelmi ellenőrzések** száma **3 866** volt, amelynek keretében a szakemberek munkavédelmi szemlét, céllellenőrzést és ismételt ellenőrzést folytattak le. A rendvédelmi szerveknél a rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a katasztrófavédelem szervek jelentettek az előző évi adatokhoz hasonlóan magas ellenőrzési számot.

A belügyi szerveknél évek óta kiemelt feladatként kezelték a **munkavédelmi oktatást** annak érdekében, hogy a személyi állomány és a közfoglalkoztatottak egyaránt elsajátítsák az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos ismereteket, valamint ennek keretében elsősegélynyújtás oktatásában is részesüljenek. A rendvédelmi szerveknél – beleértve a szerveknél alkalmazott közfoglalkoztatottakat is – **95 835 fő** vett részt előzetes, ismétlődő és soron kívüli munkavédelmi oktatáson, valamint elsősegélynyújtás oktatáson. A magas létszám a rendvédelmi szervek körében alkalmazott különböző speciális tematikájú oktatásokon való részvételt jelzi. **Több, speciális tematikájú munkavédelmi oktatás megtartására került sor a Terrorelhárítási Központnál** (lövészeti taktikai képzés, terepharcászati és nyíltvízi vízbiztonsági és csónakos képzések, valamint az általános erőnlét és akadálypálya használatának munkavédelmi szabályainak oktatása) **a büntetés-végrehajtás szervezeteinél** (az éves általános munkavédelmi oktatáson felül bizonyos beosztások betöltése esetén negyedéves ismétlődő oktatás megtartása) és a **rendőrség érintett személyi állományánál** (Ideiglenes Biztonsági Határozatra telepített szabotázs elleni intelligens jelzőrendszerrel kapcsolatos, és a Határvadász Ezred munkavédelmi oktatása).

A foglalkozás-egészségügyi ellátás vonatkozásában megállapítható, hogy a foglalkozás-egészségügyi feladatot ellátó szolgáltatók, illetve a rendvédelmi alapellátó egységek nagy hangsúlyt fektettek az alkalmassági vizsgálatok végzésére, a megelőzési-, illetve gondozási tevékenységre, valamint a munkakörhöz kötött védőoltások megszervezésére és beadására. Tárgyévben egy minősítő határozatban elismert **foglalkozási megbetegedés** (mozgásszervi eredetű megbetegedés okozta egészségkárosodás) fordult elő a rendőrség szervezeténél, amelynek szakszerű kivizsgálása, dokumentálása a vonatkozó szabályoknak megfelelően történt.

A rendvédelmi szervek balesettel kapcsolatos statisztikai adatait áttekintve megállapítható, hogy tárgyévben összesen **743** szolgálati és munkabaleset történt, amely az előző év (**756**) esetszámához képest kismértékű csökkenést mutat. A **743** szolgálati és munkabalesetből **527** a hivatásos állomány körében, **215** a nem hivatásos állomány körében, **1** a közfoglalkoztatottak körében következett be. A **743** szolgálati és munkabalesetből **715** esetben került sor a sérülésekből eredő munkanapkiesésre. A balesetkből eredő sérülések közül **389** (8 napon belül gyógyuló) könnyű, **323** súlyos (8 napon túl gyógyuló) **2 súlyos, csonkulásos** és **1 halálos baleset** következett be. A halálos baleset 2024. február 01-jén a Csenger településen újonnan épülő büntetés-végrehajtási intézet építési munkaterületén a zsákoló elemeket szállító kamionról – alvállalkozói körbe tartozó – nehézrakodó munkagép általi lerakódás közben következett be. A kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy a baleset oka a vállalkozó részéről a nem megfelelő rakodási helyszín megválasztása, a helytelen rakományrögzítés és a körültekintés hiánya volt. A bv. szervezet felelőssége az eset során nem merült fel.

A balesetek tevékenység szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy az esetek többsége szolgálati szakmai feladatok, kiképzési feladatok, járművek közrehatásából adódó ütközés, borulás, gázolás, továbbá kötelező sportfoglalkozás, gyalogos közlekedés, kézi erővel végzett munka, anyagmozgatás közben történtek.

Szolgálati- és munkabalesetekkel kapcsolatos felmentési napok száma a teljes személyi állomány vonatkozásában **16 528 nap**. A **felmentési napok száma** – a 2021-es év kivételével (15 934) – **az előző évekhez** [(2023. évhez (18 004); 2022. évhez (19 065); 2020. évhez (21 627); 2019. évhez (24 431); 2018. évhez (26 658); 2017. évhez (28 004) 2016. évhez (24 263), és 2015. évhez (23 749)] – **viszonyítva kifejezetten csökkenő tendenciát mutat**. A **16 528 nap** munkanapkiesés megoszlását vizsgálva a hivatásos állomány **12 730** napot, a nem hivatásos állomány **3 300** napot, a közfoglalkoztatottak **498** napot voltak távol a munkahelytől szolgálati-, illetve munkabaleset miatt.

b) Nem rendvédelmi szervek

A tárgyévben a munkavédelmi hatóság **61** alkalommal tartott ellenőrzéseket a belügyminiszter irányítása alá tartozó nem rendvédelmi szerveknél, amelyekre többségében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában lévő intézményeknél került sor. A hatóság az ellenőrzései során **54 esetben** tárt fel hiányosságokat, melyek megszüntetésére kötelezte a munkáltatókat, azoknak az érintett szociális és gyermekvédelmi intézmények eleget tettek. A fenti ellenőrzési szám emelkedést mutat az előző évben végrehajtott ellenőrzési számhoz (**25 alkalom**) képest. A munkavédelmi szakemberek az előző év adataihoz (**7 534**) képest tárgyévben magasabb számban végeztek munkavédelmi ellenőrzéseket (**8 943**), melyeket többségében az Országos Kórházi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKFŐ) középírányítása alá tartozó egészségügyi intézményeknél folytatták le munkavédelmi szemle formájában.

A rendelkezésre álló adatok szerint összesen **111 602 fő vett részt munkavédelmi oktatáson** (előzetes, ismétlődő, soron kívüli és elsősegélynyújtó), amelyekre legnagyobb számban az OKFŐ középírányítása alá tartozó egészségügyi intézményeknél került sor.

A munkavédelmi oktatás helyzetét tekintve, megállapítható, hogy a Belügyminisztérium hivatali egységeinél **43 fő** (új belépő, gyakornok) előzetes és **1600 fő** időszakos

munkavédelmi oktatáson vett részt. Az időszakos munkavédelmi oktatás elektronikus formában valósult meg. Az oktatások előre összeállított tematika alapján történtek, előtérbe helyezve a munkavédelmi előírások szigorú betartásának fontosságát, a jelentési kötelezettséget, illetve a munkabiztonsági óvintézkedéseket.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a **nem rendvédelmi szerveknél** is biztosított a foglalkozás-egészségügyi ellátás, amelyet külső egészségügyi szolgáltatók útján veszik igénybe.

A munkabalesetek statisztikai adatait áttekintve, megállapítható, hogy tárgyévben a **nem rendvédelmi szerveknél 2200** munkanap kieséssel járó baleset következett be. A sérülések súlyosság szerinti megoszlása alapján az értékelt időszakban **2185 könnyű** (8 napon belül gyógyuló) és **15 súlyos** (8 napon túl gyógyuló) sérüléssel járó munkabalesetet vizsgáltak ki és dokumentáltak a munkavédelmi szakemberek. A magasabb esetszám ellenére **pozitívan értékelhető, hogy 2023-ban az érintett belügyi szerveknél nem fordult elő halálos kimenetelű munkabaleset.** A tárgyévben előfordult balesetekkel összefüggésben összesen – a nem rendvédelmi szervek teljes létszáma vonatkozásában – **29 723** felmentési nap vált indokolttá a balesetből eredő gyógyulásra.

A közfoglalkoztatási szakterület jelentése szerint, 2024.évben a kormányhivatalok összesen **298** balesetet jelentettek, melyek közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személyekkel történtek, ez a baleseti szám a vízügyi igazgatóságok által bejelentett adatokat együttesen tartalmazza. A bejelentett balesetek közül **297** könnyű (8 napon belül gyógyuló) és **1** halálos kimenetelű baleset történt. A halálos kimenetelű baleset a közfoglalkoztatottat a munkaterületre indulást követően egy személygépkocsi általi gázolás során érte.

A tárgyévben olyan új technológia nem került bevezetésre, valamint új kockázati tényező sem jelentkezett, amely veszélyeztette volna a személyi állomány egészségét, biztonságát, és amelyre a munkavédelmi hatóságnak fokozott figyelmet kell fordítani.

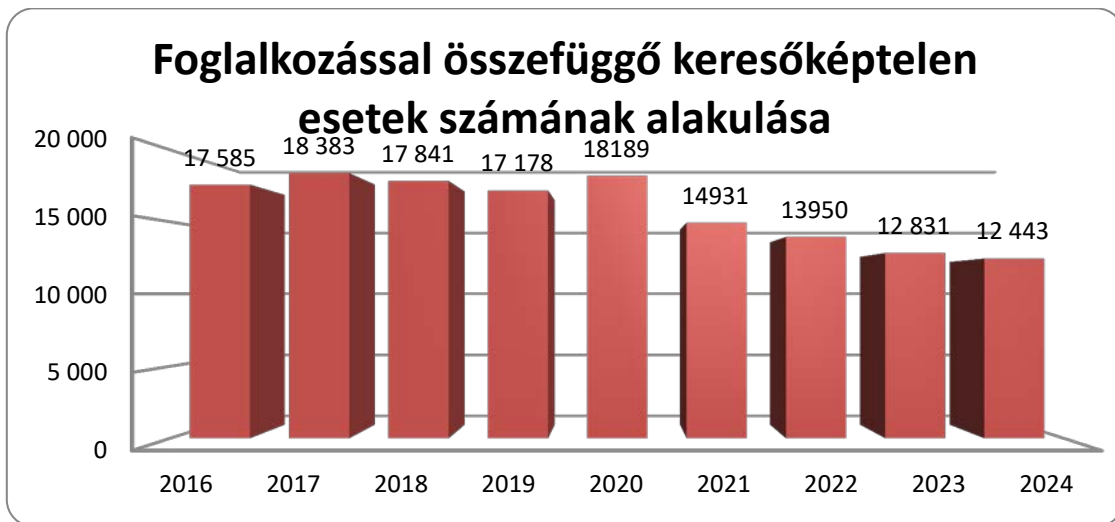
A munkavállalók egészségét, biztonságát és a munkakörülményeket érintő ágazati döntések meghozatalába és a belső intézkedések véleményezésébe az érintett érdekképviseleti szervek bevonásra kerülnek.

A hazai iskolarendszerű oktatásból kikerülő fiatalok munkavédelmi ismereteinek színvonalával kapcsolatosan tapasztalataik a középfokú tanintézetek vonatkozásában vannak, amelyek alapján azt állapították meg, hogy a korábbiakhoz képest kevesebb hiányosság jelentkezik e téren.

12.3. Belügyminisztérium (egészségügyi ágazat)

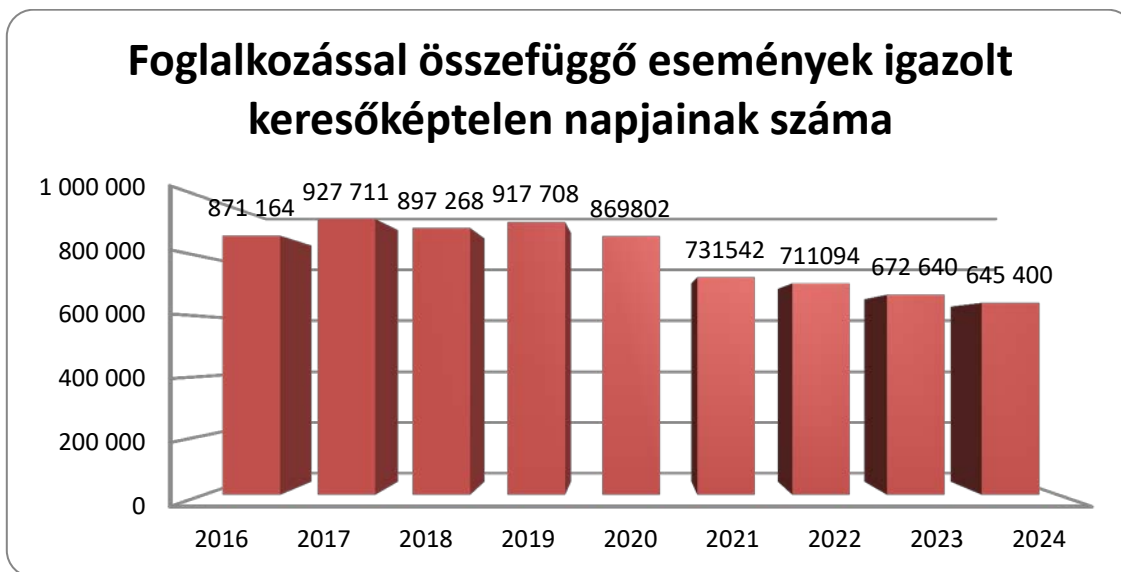
A foglalkozással összefüggő az üzemi baleseti és a foglalkozási megbetegedési adatokat a keresőképtelenséget elbíráló egészségügyi szolgálatok jelentései alapján állítottuk össze.

A keresőképtelenségi adatokból történt összesítés szerint, az **esetszámok** 2016 és 2020 között közel azonos szintet mutat, majd 2021-ben a trend csökkenni kezdett. Ez a csökkenés 2024-ben is fennmaradt, amely 2017. évben látható esetszámhoz képest több mint 30%-os változás.

45. számú ábra: Foglalkoztatással összefüggő keresőképtelen esetek számának alakulása

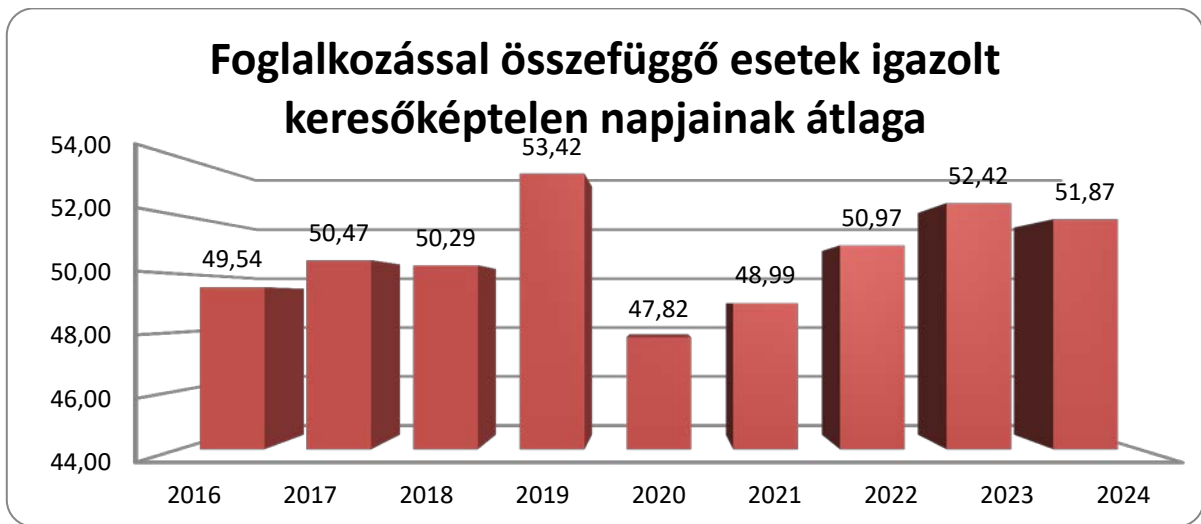
Az igazolt keresőképtelen napok száma szintén a 2016 és 2020 között mutat közel azonos szintet, majd 2021-ben jelentős a csökkenés, amely 2024-ben tovább esett. A 2024. évben 2017. évhez képest több mint 30%-os volt az igazolt keresőképtelen napok számának csökkenése.

46. számú ábra: Foglalkoztatással összefüggő események igazolt keresőképtelen napjainak száma

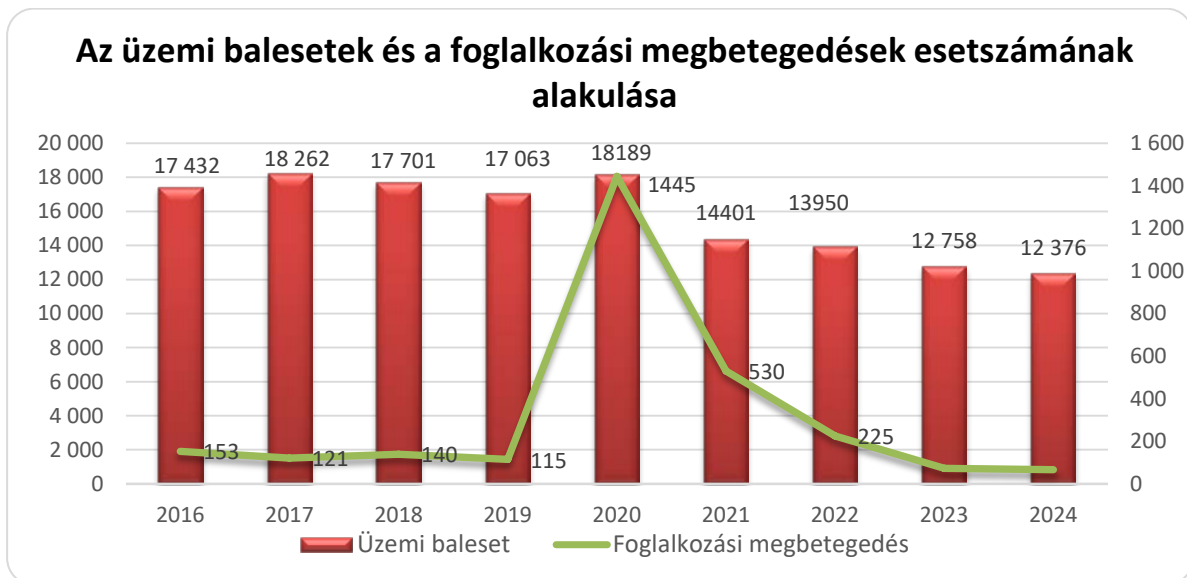
A foglalkozással összefüggő keresőképtelenséggel járó esetek **napjainak átlagos hosszában** 2019-ben 3 napot meghaladó növekedés következett be, amelyet 2020-ban egy 5,6 napos visszaesés követett.

Az összesítés szerint, a 2019. évi visszaesés után, a foglalkozással összefüggő keresőképtelenséggel járó esetek **napjainak átlagos hossza** fokozatos emelkedést mutat, majd ez a folyamatosan növekvő trend 2024. évben minimálisan visszaesett, megtörve az emelkedés ütemét.

47. számú ábra: Foglalkoztatással összefüggő esetek igazolt keresőképtelen napjainak átlaga

Az **üzemi balesetek** száma nagyságrendekkel magasabb a **foglalkozási megbetegedések** számánál jellegéből adódóan is. Az **üzemi balesetek** esetszáma a 2016 és 2020 között közel azonos szintet mutat, majd 2020-tól folyamatos csökkenés látható. A **foglalkozási megbetegedések** esetszáma 2020-ban jelentős emelkedést mutat, viszont 2021-től csökkenésre váltott a trend és 2023 után 2024-ben már a vizsgált időszak legkisebb értékeit mutatja.

48. számú ábra: Az üzemi balesetek és a foglalkozási megbetegedések esetszámának alakulása

A táppénzfolyósítás ideje alatt járulékfizetési kötelezettség nem áll fent, ezért ez költségvetési szempontból, 2023-ban a baleseti táppénzek okozta kiadás², illetve közvetlen bevételkiesés³ összege közel 26,5 milliárd forint volt.

(a kiadás és bevétel összegeket 2023. évre adtuk meg, mert jelenleg 2024. évi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre)

12.4. Energiaügyi Minisztérium

Az Energiaügyi Minisztérium nagy hangsúlyt fektet a biztonságos munkavégzés feltételeinek kialakítására, a munkahelyi veszélyhelyzetek megelőzésére és kezelésére szolgáló intézkedések megtételére, továbbá biztosítja az esetleges munkahelyi balesetek teljes körű kivizsgálását. Munkáltatói intézkedés keretében 2024. évben elsősegélynyújtó és újraélesztési tanfolyam, valamint a tűzoltási gyakorlat és bemutató került megszervezésre.

A biztonságos munkavégzés feltételei fennállnak, az ehhez hivatott technikai, informatikai eszközök rendelkezésre állnak. Összességében elmondható, hogy a tárca sok olyan intézkedést fogantatosít, amely kedvező munkahelyi körülményeket teremt.

12.4.1. HungaroMet Zrt.

A munkavédelmi oktatások rendszerében történt változás - mely szerint egyes munkakörökben elegendő egy általános munkavédelmi oktatási anyagot és annak elérhetőségét biztosítani a dolgozóknak – rugalmasságot ad a legkedvezőbb oktatási módszer kiválasztásában. Az éves tűzvédelmi frissítő oktatás is csak bizonyos szervezetekre kötelező.

A 2024. szeptember 1-jétől hatályos rendelkezés szerint nem kötelező minden dolgozó alkalmasságának orvosi vizsgálata. A kiadott miniszteri rendeletek segítséget adnak a munkáltatónak, mely munkakörökben marad a kötelező orvosi vizsgálat és mi annak időköze.

A fentiek figyelembevételével számos könnyítést hoztak a változások.

A meteorológiai tevékenységek területén a munkakörülmények kielégítik a kor jelenlegi színvonalának munkabiztonsági követelményeit. A dolgozók jó közérzetének javítása érdekében javasolják rendszerszintű "well being" programok bevezetését, egészségügyi szűrések támogatását.

A felsőfokú oktatásban résztvevő hallgatók kapnak munkavédelmi képzést tanulmányaik során, amiből egyes egyetemeken, főiskolákon vizsgát is tesznek. A fontosabb, a gyakorlati oktatásba szervesen beépülő előírások, szabályok készség szinten történő elsajátítása lenne, mely már nem minden területen történik meg. Így azokkal csak a munkáltató által szervezett oktatásokon találkozhat a munkavállaló.

² baleseti táppénzek okozta kiadás számítása: baleseti táppénzes napok száma*egy baleseti táppénzes napra jutó táppénzkiadás

³ közvetlen bevételkiesés számítása: baleseti táppénzes napok száma* napi bruttó átlagkereset 18,5%-a

12.4.2. MVM Csoport

Az energiaszektorban betöltött vezető szerepénél fogva az MVM Csoport hagyományosan fokozott figyelmet fordít működésében a munkavédelmi szempontokra, és a munkavédelmi megfelelés biztosítása mellett az egységes, átlátható szabályozási és eljárási rendek megteremtésére. Az elmúlt években erre vonatkozóan központi szabályozás is érvénybe lépett, amely meghatározza a tagvállalatok által alkalmazandó adatgyűjtéseket és mutatószámokat. Ezek segítségével az MVM Csoport felsővezetése és központi munkavédelmi szervezete folyamatosan nyomon követi és felügyeli a tagvállalatok munka- és tűzvédelmi teljesítményét. A mutatószámokhoz célkitűzések társulnak, amelyek megjelennek mind az MVM Csoport első számú vezetőjének, mind pedig a tagvállalatok első számú vezetőinek éves teljesítményösztönző célkitűzéseiben. A cégcsoportnál központi Munkabiztonsági Bizottság működik, amelynek ülésein a felsővezetés tagjai rendszeresen áttekintik a cégcsoport munkavédelmi összefoglalóját. A munkavédelmi megelőző szemléletű programok minden évben megszervezésre kerülnek, központilag és tagvállalati szinten is. Mindezek mellett a szakmai együttműködés is folyamatos a tagvállalatok munka- és tűzvédelmi szakterületeivel. Több tagvállalatot érintően egyeztetünk rendszeresen a munkavédelmi feladataink ellátásának lehetőségeiről, amely mentén több tagvállalatban önállóan is vezetői programok kerültek meghatározásra és végrehajtásra. Ezek jó része idén is folytatódik, vagy éves programban, vagy több éven átívelő projekt keretében. Csoportszinten tervezhető, végrehajtható, nyomon követhető esetekben stratégiaileg fontos, hogy azonos módon javítsunk a munkavédelem helyzetén, és lássuk el annak feladatait magasabb színvonalon. Ez a követelmény megjelenik az ESG szempontú holding stratégiai megközelítésben is. Ezt az együttműködést formális szakmai események is elősegítik és támogatják: munkacsoport megbeszélések, csoportszintű munka- és tűzvédelmi szakfórumok. A 2024. évben több helyszínen is egész napos Munkavédelmi Nap került megszervezésre: Budapest, Szeged, Miskolc, Győr, és a Mátrai Erőmű területén is.

A munkakörülményeket érintő ágazati, szakterületi döntések meghozatalakor a munkavállalók képviselői bevonásra kerülnek, részt vesznek a folyamatban. Mind a központi szervezetnél, mind pedig a tagvállalatoknál érdekképviselői testületek működnek: üzemi tanács és munkavédelmi képviselő. A Paritásos Testületek is részét képezik a közös munkának. Ezen testületek a döntés előkészítési folyamatokba és az ezekhez kapcsolódó tárgyalásokba és egyeztetésekbe bevonásra kerülnek, továbbá figyelembe vesszük az elérhető szakmai civil szervezeti ajánlásokat is.

Meglátásuk szerint az általános ismeretek gyakorlatiasabb megközelítésű oktatása sokat segítene a szakterület elfogadásában, támogató szerepének megfelelő kihasználásában. A jelölések, ergonómiai alapok, közlekedés és anyagmozgatás munkavédelmi ismeretei, és a képernyő előtti munkavégzés munkavédelmi követelményei a NAT részeként bizonyosan elősegítenék a viselkedés alapú, magasabb és biztonságosabb munkavédelmi színvonal megteremtését, megtartását.

12.4.3. Nemzeti Vízművek Zrt.

A Nemzeti Vízművek Zrt több leányvállalatánál történtek intézkedések a munkavédelmi helyzetek javítására. Ilyenek intézkedések voltak pl. vészhelyzeti gyakorlatok szervezése,

amiket a jövőben évente ismételnék; új, modernebb kéziszerszámok, valamint védőruházat és védőeszközök beszerzése.

A munkakörülmények kielégítőek az irodai munkavégzés során, továbbá egyéb külső helyszíneken folytatott adminisztratív tevékenységek, ellenőrzések alkalmával. A kielégítő munkakörülmények mellett is szükséges néhány fejlesztés, mint például a vízellátás és szennyvízkezelés, továbbá csatornázási területeken.

A munkavállalók egészségét, biztonságát és a munkakörülményeket érintő döntések meghozatalakor bevonásra kerülnek a szakterületi vezetők, a munkavédelmi képviselők, szakszervezetek, illetve egyéb munkavédelmi szervezetek vezetői is.

Az iskolarendszerű oktatásból kikerülő fiatalok munkavédelmi ismereti hiányosak. Az ismeretek bővítéséhez hozzájárulna, ha olyan szakemberek tartanának képzést, beleértve a gyakorlati oktatást is, akik megfelelő „terepen szerzett” tapasztalatokkal is rendelkeznek. Az elméleti oktatás nem elegendő, szükséges mellé a gyakorlati is.

Felsőfokú oktatásban bizonyos szakok esetén a mintatanterv tartalmazza a munkavédelmet (pl. mérnöki szakok), viszont továbbra is elmondható, hogy többségében a felsőfokú oktatásban résztvevő hallgatók nem rendelkeznek megfelelő munkavédelmi ismeretekkel. Legtöbb esetben a munkavédelemmel kapcsolatos részletes oktatást a munkahelyeken kapják meg először a fiatalok.

12.5. Építési és Közlekedési Minisztérium

A munkakörülmények a legtöbb, a tárca irányítása alá tartozó gazdasági társaságok, mint munkáltatók esetén kielégítőek. A munkakörülmények fejlesztése szükséges azonban egyes közlekedési vállalatok esetén az elöregedő állapotú épületek és a géppark vonatkozásában.

Az alábbi a munkavállalók egészségét, biztonságát veszélyeztető kockázati tényezőkre fokozott figyelmet szükséges fordítani:

- Idősödő munkavállalók védelme: a munkavállalók átlagéletkora nő, a fizikai munkáknál ennek fokozott jelentősége van, mert baleseti veszélyforrás.
- Éghajlatváltozás: az elmúlt években megfigyelhető tendencia, hogy nyaranta nő a hőségriadók és a hőségriadóval érintett napok száma és a szolgálati helyek, illetve a géppark jelentős része nincs klimatizálva.

Azokon a területeken, ahol van munkavállalói képviselet, ott a munkavállalók egészségét, biztonságát és munkakörülményeket érintő kérdésekben a képviselők bevonása folyamatosan megtörténik.

Az iskolarendszerű képzésben résztvevő diákok, vagy onnan kikerülő, frissen végzett munkavállalók biztonságtudatossága alacsony, a munkába állás előtt minden esetben szükséges a képzésük annak érdekében, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megfeleljenek.

Az iskolákban a munkavédelmi ismereteket gyakran csak az elméleti szinten oktatják, és nem mindig kapcsolják össze a gyakorlati alkalmazással. Ez a diákok számára kevésbé vonzó és nehezebben érthető. A munkavédelem nem mindig integrálódik a különböző tantárgyakba, például a szakmai tantárgyakba, így nem épül bele a diákok mindennapi gondolkodásába.

Lehetséges előrelépési lehetőségek

- Az alsó és középfokú oktatásban részletesebb, gyakorlatiasabb megközelítés szükséges annak érdekében, hogy a technológia fejlesztése mellett elsősorban a „dolgozó ember” szerepét, fontosságát, védelmét jobban figyelembe vegyék a tanulók.
- Az oktatásnak jobban ki kellene használnia a gyakorlati tapasztalatokat.
- A munkavédelmi ismereteket érdemes lenne jobban integrálni az egyes tantárgyakba, hogy a diákok a témát átfogóan, a munkához kapcsolódó összefüggéseiben is megértsék.
- A munkavédelmi ismereteket nem csupán egy tantárgyként kellene kezelni, hanem a munkavállalói kultúra részévé kellene tenni, így a fiatalok már az iskolai éveik alatt elsajátítanák a biztonságos munkavégzés alapelveit.

12.6. Honvédelmi Minisztérium

2024-ben is folytatódott a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program, melynek keretében a haderő szárazföldi és légiereje további képességnövekedésen ment keresztül, alpinfrastruktúra bővítésekre, korszerűsítésekre került sor.

A megfelelő szolgálatteljesítési és munkakörülmények, illetve a korszerű elhelyezési és tárolási feltételek kialakítása, valamint a meglévő, illetve a rendszerbe kerülő új technológiák és hadfelszerelések megfelelő elhelyezése, működtetése technikai kiszolgálása, valamint a szolgálatteljesítési és a munkakörülmények komfortossága biztosított.

Kiemelt feladat a rendszeresítés alatt álló, korszerű hadfelszerelések hatékony és biztonságos használatához szükséges katonai és/vagy egyéni védőeszközök kiválasztása, rendszerbe állítása és a folyamatos ellátás biztosítása. Az újonnan rendszerbe állított hadfelszerelések kezeléséből és üzemeltetéséből adódó kockázatok, a személyi állomány és a szakmai felelősök hatékony felkészítésével, gyakorlati kiképzésével és felügyeletével megfelelő módon kezelhetők.

A munkavállalók egészségét, biztonságát, valamint a szolgálatteljesítési és a munkakörülményeiket érintő helyzet alakulásáról, az érintett érdekképviselői szervezetek tájékoztatást kaptak, így közvetlenül volt lehetőségük véleményüket kifejteni, elképzeléseiket, javaslataikat képviselni, kérdéseiket megfogalmazni.

A katonai szak- és felsőoktatási rendszerbe belépők a biztonságos szolgálatteljesítéshez kapcsolódó ismereteket jellemzően az alapkiképzés és a folyamatos szakmai képzések részeként sajátítják el, melyek biztosítják a megfelelő biztonsági kultúra fenntartását.

12.7. Nemzetgazdasági Minisztérium

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2024. júliusában a „Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése” elnevezésű kiemelt projekt keretében aktualizálta "A kereskedelmi és vendéglátóipari tevékenységek biztonsága" című munkavédelmi kiadványát. A kiadvány a munkáltatóknak és munkavállalóknak szóló munkavédelmi ismereteket tartalmazó útmutató, ami a munkavédelmi előírások tekintetében az általános szabályok mellett a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 30/1995. (VII. 25.) IKM rendelet és az ágazati rendeletek előírásait ismerteti.

A kereskedelemben és a vendéglátóiparban a munkák, munkaeszközök és a munkakörnyezet sokféleségéből adódóan a munkavégzés veszélyei és kockázatai is sokrétűek. Az egyes tevékenységeknek (élelmiszer-feldolgozás, forgalmazás, anyagmozgatás, anyagtarolás, teheremelés, szállítás, takarítás, stb.), különböző munkaeszközöknek (szeletelő gépek, keverő- és dagasztó gépek, főzőüstök, stb.) és munkahelyeknek (konyhák, eladóterek, rakodóterek, szállítószalag mellett, stb.) megvannak a maga veszélyei, kockázatai és munkahelyi biztonsági, egészségvédelmi követelményei. A munkavállalókat érő kockázatok megelőzéséhez megfelelő kockázatértékelést kell végezni munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység keretében.

Az Mvt. 11. §-ában kapott felhatalmazás alapján került megalkotásra a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 30/1995. (VII. 25.) IKM rendelet, aminek hatálya kiterjed a kereskedelmi, idegenforgalmi, vendéglátó-ipari tevékenységet ellátó és az ehhez kapcsolódó szolgáltatást végző, továbbá kereskedelmi szálláshelyet üzemeltető (ide nem értve a fizető-vendéglátó helyet) munkáltatóra.

A kereskedelmi szektorban a munkavállalók helyzetét leginkább az érintheti, hogy a forgalmazási tevékenység egyre inkább automatizálttá válik. Önkiszolgáló pénztárak, automaták jelennek meg, ugyanakkor arról nincs információnk, hogy ezek nehezebbé tennék az alkalmazottak helyzetét. Szintén újdonság a betétdíjas termékek visszaváltása. A MOHU által közzétett üzemeltetési szerződéshez tartozó ÁSZF szerint a visszaváltó berendezés üzemeltetője, azaz a kereskedő köteles a napi karbantartást, takarítást, fém csomagolóanyagot tartalmazó zsák vagy tört üveget tartalmazó tároló doboz cseréjét elvégezni.⁴

12.8. Országgyűlési Őrség

Az Országgyűlési Őrség (a továbbiakban: Őrség) vonatkozásában a munkavédelmi felügyeletet az Országgyűlés Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) által szerződés alapján foglalkoztatott munkavédelmi felügyelő látja el. 2024. évben fő feladata a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendeletben meghatározottak folyamatos ellenőrzése, a munkavédelmi oktatás megszervezése és végrehajtása, az elsősegélynyújtás személyi és tárgyi feltételeinek megszervezése, a balesetek kivizsgálása, a munkavédelmi vizsgáztatás, a munkavédelmi szemle megszervezése, a kockázatértékelés felülvizsgálata volt. Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok megszüntetésére a szükséges intézkedést megtette, melyet rendszeresen

⁴ https://mohu.hu/pdf/ASZF_Feltetelek_Visszavalto_Berendezes_Uzemeltetesi_Szerzodeshez.pdf

ellenőrzött. A folyamatos munkavédelmi ellenőrzések alapján az állomány munkavédelmi helyzete a jogszabályokban előírtaknak megfelel.

A megválasztásra került munkavédelmi képviselő az Mvt.-ben meghatározott 8 órás továbbképzésben részt vett. A Hivatal által foglalkoztatott munkavédelmi felügyelővel rendszeres kapcsolatot tartott, igény esetén konzultáltak.

Az Őrség állományából 20 fő előzetes, 432 fő ismétlődő munkavédelmi oktatásban részesült. 2024. évben az esedékes munkavédelmi vizsgáztatás megszervezésére került sor, melynek alapján 28 fő tett eredményes munkavédelmi vizsgát, összesen 70 fő rendelkezik érvényes munkavédelmi vizsgával. Az Őrség állománya az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályait megfelelően ismeri, a munkavédelmi oktatások során azt megfelelően elsajátította.

Az Őrség állománya az előírt egyéni védőeszközökkel rendelkezik, a vezetők annak használatát megkövetelik. A védőeszközök használatát rendszeresen ellenőrzik. A további használatra alkalmatlan védőeszközök cseréjére a vezetők a szükséges intézkedést megtették.

Az Őrség által használt objektumokról elmondható, hogy a biztonságos munkavégzésre (használatra) alkalmasak.

Az Őrség állományát 2024. évben az Mvt. hatálya alá tartozó súlyos munkabaleset nem érte.

2024. évben az Őrség állományát foglalkozási megbetegedés nem érte, fokozott expozíció nem fordult elő.

12.9. Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Országos Bányakapitányság

12.9.1. A munkafeltételek alakulása

A bányászat sajátossága, hogy a tevékenység végzése során előre nem látható veszélyek fordulhatnak elő, amelyek nagy szakértelmet és kellő gyakorlatot igényelnek a munkát irányítóktól és a szakma gyakorlóitól egyaránt, a veszélyhelyzet kellő időben történő felismerése és a veszély kialakulásának megelőzése érdekében.

A bányászati szakterületen belül a Bányafelügyelet a szilárd ásványbányászat, a szénhidrogén ipar (kőolaj és földgáz kutatás-termelés, szállítás-tárolás), a geotermikus energia kutatás, kinyerés és hasznosítás és a gázipar (gázelosztás, gáztárolás) területén végez ellenőrzéseket az egyes vállalkozások, gazdasági társaságok területén az Mvt.-ben előírt, munkáltatói kötelezettségeinek betartását, illetve e követelmények teljesítését érintően.

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) bányafelügyeleti hatáskörébe tartozó területen a munkabiztonság helyzete a munkakörülmények vonatkozásában megfelelőnek mondható, az előírt minimális követelmények minden szakági területen teljesülnek.

A földalatti bányászati tevékenység – a Tatabánya XIV/A. és XV/C. vízaknák kivételével – már 2018. évre szinte teljesen befejeződött a szilárd ásványbányászat terén. Földalatti bányászati tevékenység jelenleg a Borsodi régióban az „Edelény-Nyugat” elnevezésű kutatási

területen történik, valamint bányabezárási és kármentesítési tevékenység van Gyöngyösorosziban és Recsken.

A földalatti bányászati tevékenység radikális visszaszorulását követően a teljes ágazatra vonatkozó bányászati statisztikában a bányászati munkabalesetek száma is erőteljesen lecsökkent 2006. évtől 2015. évig. Ez az erős csökkenő tendencia 2015. évtől lelassult és a teljes bányászati szakágazatban 87 – 53 közötti esetszámon alakul (lásd lentebbi diagramot).

Kiemelendő, hogy halálos munkabaleset földalatti bányában 2015. év óta nem következett be.

A **külszíni bányászat területén** a bányauzemekben a műszaki-biztonsági helyzet a jogszabályi feltételeknek megfelelő. A tevékenységet végző bányavállalkozók Kkv-ek minősülő egy része csak a meglévő, részben elavult munkaeszközökkel folytatja a bányászati tevékenységet. A bányák szakmai színvonalát tekintve jelentős változás nem történt, a termelő és feldolgozó berendezések műszaki, technikai színvonala egyre jobban megfelel a kor követelményeinek.

A nagyobb bányavállalkozóknál és ezek egyes alvállalkozóinál, továbbá a célkitermelőhelyeken tevékenységet végző cégeknél tapasztalható korszerűbb munkaeszközök alkalmazása. A munkakörülmények a bányauzemekben megfelelőek, az alkalmazottak képzettsége megfelel az adott technológia szintjéből adódó feladatoknak.

A belső utasítások, a kockázatértékelések rendszere, ezek oktatása, folyamatos aktualizálása – néhány esettől eltekintve – megfelelő.

A bányászat területén a bányavállalkozók részéről általános tendencia az alvállalkozói igénybevétel a bányászati tevékenységek végzésére. A munkaerő-kölcsönzés nem jellemző ezen a területen. A munkavégzés keretét képező szerződésekben a jogi kapcsolatok, jogok és kötelezettségek leszabályozásra kerültek ugyan, de a munkavédelmi felelősségvállalások (összehangolás) nem minden esetben lettek egyértelműen kijelölve, lehatárolva.

A feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a Bányafelügyelet az ellenőrzéseket követően intézkedett.

A **polgári robbantási tevékenység** területén megállapítható, hogy az e tevékenységet végző társaságoknál a robbantási munka személyi és tárgyi feltételei 2024. évben is kielégítőek voltak.

Új robbanóanyagok, új robbantási technológiák bevezetésére nem került sor, de kiemelendő az elektronikus gyutacsok térhódítása. A külfejtéses bányáknál a robbantásos kőzetjövésztés terén újdonságnak számít a robbantólyukak töltését megelőző ún. fal-szkennelés, amely a jövésztendő kőzethomlok üregeinek feltárását segíti. Az így feltárt üregekbe nem kerülhet robbanóanyag, amellyel a robbantás repeszhatása nagymértékben csökkenthető.

A robbantási tevékenység során 2024. évben is érkeztek lakossági panaszbejelentések, amelyek főként a robbantások szeizmikus hatására irányultak, kisebb részben pedig a hanghatásra és a porképződésre.

Az ipari robbantási tevékenységet végző társaságoknál a robbantási munka személyi és tárgyi feltételei kielégítőnek tekinthetők, szabálytalan robbantási tevékenység és munkabaleset 2024. évben e területen nem történt.

A robbantásvezetők és robbantómesterek továbbképzése folyamatos, amelyre a bányafelügyelet által engedélyezett tematika alapján, a képzésre jogosultsággal rendelkező szervezetek oktatási tevékenysége során kerül sor. A képzésekre és továbbképzésekre, valamint a robbantómesterekre és robbantásvezetőkre vonatkozó nyilvántartást a Bányafelügyelet folyamatosan, naprakészen vezeti.

A **szénhidrogén bányászaton** belül a **kőolaj- és földgázbányászatot**, illetve a **földalatti gáztárolást** végző, valamint a **PB ellátást** biztosító szolgáltatók munkabiztonsági helyzete jónak értékelhető. Minden egyes szakterületen tanúsított minőségbiztosítási rendszereket alkalmaznak. A kőolaj- és földgáz-bányászaton, a szénhidrogén kutatás területén, a földalatti gáztárolásnál és a PB forgalmazás terén jól szervezett, magas műszaki színvonalú, korszerű technológiát és munkavédelmi irányítási rendszert alkalmaznak. A szénhidrogén bányászati szakágazat tevékenységével érintett területek munkavédelmi, munkaügyi helyzete megfelelő, a Bányafelügyelet az elvégzett ellenőrzések során jogszabálysértést nem állapított meg.

A **földgázelosztás** területének szakmai színvonala megfelelő. A földgázelosztói engedélyesek rendelkeznek a Bányafelügyelet által jóváhagyott műszaki-biztonsági irányítási rendszerük (MBIR) részét képező, az üzemelést meghatározó belső utasításokkal, kockázatértékeléssel és ezeknek megfelelően végzik tevékenységüket.

A **földgázszállítást** végző üzemeknél folyó munka szakmai színvonala magas, a létesítmények műszerezettsége, a dolgozók munkaeszközökkel való ellátottsága a kor színvonalának megfelelő. Az üzemek a jóváhagyott minőségirányítási rendszer, illetve a bányafelügyelet által jóváhagyott műszaki-biztonsági irányítási rendszer és az ez alapján létrehozott vállalati belső utasítások alapján végzik munkájukat. A földgázszállítók az összes munkafolyamat tekintetében rendelkeznek kockázatértékeléssel, melynek folyamatos nyomon követése a minőségirányítási rendszer része.

A **szénhidrogén kutatás** területén az elvártnak megfelelő munkakörülményeket teremtenek a vállalkozók, a munkaeszközök zöme korszerű, új beszerzésű gépekből, berendezésekből áll. A munka- és technológiai fegyelem terén hiányosságot a Bányafelügyelet nem tapasztalt. Az alkalmazottak munkafegyelme megfelelőnek ítéltető.

A **geotermikus energia** hasznosítása terén ki kell emelni, hogy az utóbbi években jelentősen megnövekedett a geotermikus energia kutatását és kinyerését végző engedélyesek száma. Magyarország geotermikus adottságai nemzetközi összehasonlításban is kedvezőek, ugyanakkor jelentős kihasználatlan geotermikus kapacitásokkal rendelkezünk.

A 2023. március 1-jén életbe lépett geotermikus energia hasznosítását érintő jogszabályváltozást követően a felszín alatti víz kitermelésével járó esetben is a bányafelügyelet engedélyezi a geotermikus energia kutatását, kinyerését, hasznosítását, melynek következtében az elmúlt években kiugróan magas számú kutatási engedély került kiadásra. Az engedélyek birtokában megkezdődtek a kutatófúrások, melyek komplex, e körben munkavédelmi szempontú ellenőrzésére a Bányafelügyelet kiemelt figyelmet fordított.

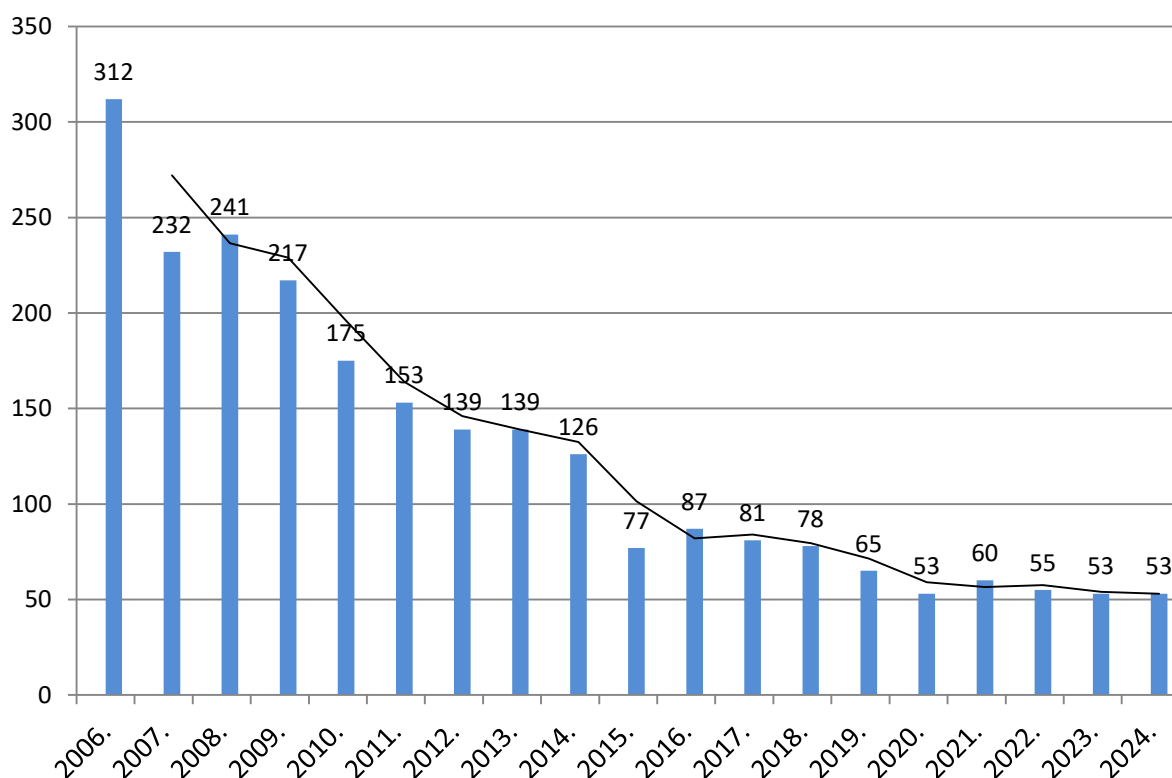
Általánosságban kijelenthető, hogy a munkavédelmi törvény szigorításai mellett a Bányafelügyelet éves munkaterve szerint végrehajtott rendszeres munkavédelmi cél- és rendkívüli-ellenőrzések elősegítették, hogy a munkáltatók megfelelő gondot fordítsanak a munkavédelemre. Az ellenőrzések, valamint a munkabaleseti adatok alapján megállapítható,

hogy a külszíni szilárd ásvány bányászat, valamint a szénhidrogén és geotermikus energia bányászata terén a műszaki-biztonsági, munkavédelmi helyzet kielégítőnek ítéltető.

12.9.2. A munkabalesetek számának alakulása a bányafelügyelet munkavédelmi hatáskörébe tartozó területen

A földalatti szénbányászat megszűnésével a balesetek számának erős visszaesése volt tapasztalható 2015. évtől. A 2015. évi balesetek száma a 2014. évi 126-os esetszámnak mintegy 61%-ára esett vissza (77 db).

A bányászati szakterületen 2006-2024. évek közötti időszakban bejelentett munkabalesetek számának alakulását a 49. számú ábra mutatja.

49. számú ábra: A bányászati szakterületen 2006-2024. évek közötti időszakban bejelentett munkabalesetek számának alakulása

A diagram adataiból megállapítható, hogy az összes munkabaleset száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, annak ellenére, hogy a 2020. évi mélypont után 2021. és 2022. évben kicsi emelkedés, majd 2023. évtől ismét egy minimális **csökkenés, stagnálás** tapasztalható.

Baleseti adatok, bányászati szakterületek szerint

A bányafelügyelethez **2024. évben bejelentett** –az alvállalkozókat is figyelembe vevő – munkabalesetek szakterületek szerinti megoszlását az 50. számú ábra mutatja.

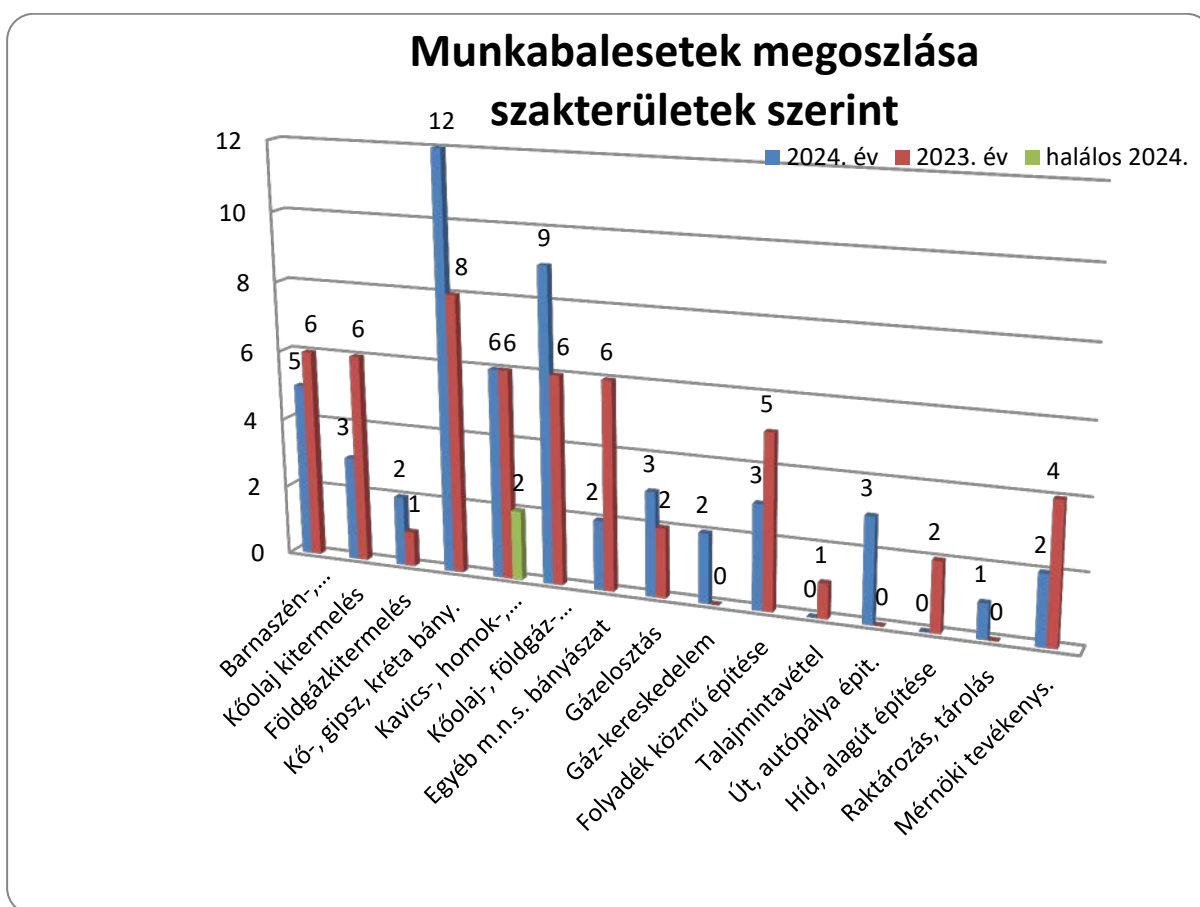
Szakterület (fő tevékenység – TEÁOR '08)	Munkabalesetek száma		Ebből		
	2023. év	2024. év	csonk.	halálos 2023. év	halálos 2024. év
Barnaszén-, lignitbányászat	6	5			
Kőolaj kitermelés, feldolgozás	6	3			
Földgázkitermelés	1	2			
Kő-, gipsz, kréta bányászata	8	11			
Kavics-, homok-, agyagbányászat	6	6			2
Kőolaj-, földgáz-kiterm. szolgáltatás	6	9			
Kőmegmunkálás	0	1			
Egyéb m.n.s. bányászat	6	2		1	
Gázelosztás	2	3			
Gáz-kereskedelem	0	2			
Folyadék szállítására szolgáló közmű építése	5	3			
Út, autópálya építése	0	3			
Talajmintavétel, próbafúrás	1	0			
Híd, alagút építése (osztrák munka)	2	0			
Raktározás, tárolás	0	1			
Mérnöki tevékenység, tanácsadás	4	2			
összesen:	53	53		1	2

50. számú ábra: A bányafelügyelethez 2024. évben bejelentett munkabalesetek megoszlása

A táblázat adataiból látható, hogy a legtöbb bányászati munkabaleset már nem a külszíni lignitbányászattal foglalkozó két nagy bányauzemben volt, hanem a kőfejtés, gipsz, kréta bányászati szakterületen 11 esettel. Ezt követi a kőolaj-, földgáz-kitermelési szolgáltatás (9 eset), majd a kavics-, homok-, agyagbányászati terület (6 eset) és ezt követi a lignitbányászat 5 esettel.

A balesetek során bekövetkezett sérülések jellege vérzéses sebek, zúzódások, ficamok, rándulások és törések voltak, a sérült testrész jellemzően kéz, kar, láb. A munkabalesetet kiváltó esemény: botlás, esés, leesés, csúszás talajon, lépcsőre fel- illetve lelépés. E balesetek java része figyelmetlenség, kapkodás, valamint a nem az előírásoknak megfelelő munkavégzés eredményeként keletkezett. Kedvezőtlen tapasztalat, hogy az utóbbi években a töréssel végződött sérülések száma megnőtt, amely a táppénzes állományok időtartamának exponenciális növekedésével járt együtt.

Az előbbi táblázat „Szakterület” és „Munkabalesetek száma” oszlopát diagramban ábrázolva kapjuk az alábbi eloszlást. Az egyes tevékenységhez tartozó szolgáltatást a megfelelő szakterülethez kapcsolva vettük figyelembe.

51. számú ábra: Munkabalesetek megoszlása szakterületek szerint

A bányászati szakterületen 2024. évben bejelentett bányászati munkabalesetek száma megegyezik a 2023-ban következettekkel, de a súlyos baleseteket tekintve, míg 2023-ban egy, addig 2024. évben kettő halálos baleset történt. Ebből az egyik súlyosnak minősített, tekintettel arra, hogy az a munkabalesetet követően vált halálossá, a balesetből eredően.

Mindkét baleset külfejtéses bányüzemben történt.

Halálos munkabaleset:

Halálos kimenetelű baleset történt egy átmeneti törmelékes nyersanyagot termelő bányüzemben. A baleset oka elsődlegesen a rakodógép kezelőjének figyelmetlensége volt, aki

az osztályozóhelyhez a feladásra kiépített rámpán tolatás közben halálra gázolta a rakodógép mozgásterületén tartózkodó áldozatot. A Bányafelügyelet a bányászati tevékenységet végző vállalkozót a munkavállalók életének, testi épségének veszélyeztetése miatt (összehangolási kötelezettség elmulasztása, egyéni védőeszközök hiánya) munkavédelmi bírsággal sújtotta.

Súlyos munkabaleset:

A munkavállaló a kavics bányüzemben vedersoros kotró kezelőjeként kavics kitermelési munkát végzett. A kotrógép haladási irányát az elektromos tápkábel keresztezte ezért ezt kb. 1-2 m-t kellett arrébb helyezni. A munkavállaló felemelte a kábelt, hogy arrébb helyezze, és ahogy lépett megbotlott és elesett. Az esés következtében combcsont törést szenvedett. A balesetet szenvedett munkavállaló a kórházba szállítás után 3 nappal tüdőgyulladásban meghalt.

A közel változatlan létszámadatok és az egyébként stagnáló baleseti számok mellett váltakozó képet mutatnak a halálos bányászati munkabalesetek számadatai, amelyet az 52. számú ábra szemléltet az elmúlt tizenkilenc év viszonylatában.

52. számú ábra: Halálos bányászati munkabalesetek

A munkabalesetek megelőzésére tett munkáltatói intézkedések – a súlyos baleseteket követően – minden esetben megtörténnek, az eseteket rendkívüli oktatás keretében ismertetik a munkavállalókkal. Tájékoztatják őket a bekövetkezett baleset körülményeiről, a baleset kivizsgálásának megállapításairól és a hasonló esetek bekövetkezésének megelőzése érdekében tett munkáltatói intézkedésekről is.

12.9.3. Munkavédelmi ellenőrzések

A minimális munkabiztonsági követelményeket az EU irányelveknek megfelelő hazai jogszabályok írják elő. A munkavédelmi törvény munkáltatói kötelezettségeinek betartási fegyelme csupán egy-egy esetben nem érte még el az elvárható szintet, de a hatóság szigorú intézkedésével az ilyen munkáltatói magatartások száma tovább csökkenthető.

A biztonságos és egészséges munkavégzés feltételeinek teljesülése, veszélyes munkaeszközök üzembe helyezése, időszakos felülvizsgálatuk, létesítési engedélyek megléte a bányafelügyeleti céllenőrzések során kiemelten kerültek vizsgálatra. Néhány munkahelyen

intézkedni kellett a feltárt hiányosságok megszüntetésére, amelyeket a munkáltatók a legrövidebb idő alatt orvosoltak.

Gyakran tapasztalt hiba a biztonsági és egészségvédelmi dokumentumban, a kockázatértékelésben volt tapasztalható, néhány esetben a bányavállalkozó nem is rendelkezett ez utóbbi dokumentummal. A kockázatértékeléseknél előforduló leggyakoribb hibák, hogy nem azonosították és nem számszerűsítették a veszélyeztetettek körét, a kockázatokat befolyásoló tényezőket nem jelölték, hiányoztak a megelőző intézkedések, határidők és felelősök rögzítése, vagy éppen a kockázatértékelés időpontja, helye, tárgya, az értékelést végzők adatai.

Az egyéni védőeszköz juttatás rendjének meghatározásában az írásos dokumentálást az ellenőrzött bányavállalkozók elvégezték, viszont a védőeszközök használatának indoka, védelmi képessége fokozata vagy osztálya egyes esetekben hiányoztak a dokumentációból. A napjainkban széles körben rendelkezésre álló védőeszköz-kínálat is közre játszhat abban, hogy az egyéni védőeszközök vonatkozásában a munkáltatók a juttatási kötelezettségeiknek eleget tettek, védőeszköz nélküli munkavégzést a bányafelügyelet ellenőrzést végző kollégái a vizsgált időszakban nem tapasztaltak.

A bányafelügyelet több esetben is vizsgálta a munkavégzés összehangolásának megvalósulását a vállalkozói szerződések, az irányításért felelős személyek/szervezetek és a fővállalkozói minőség megállapítása kapcsán. A szerződések erősen hiányosak, pontatlanok, az utasítások nem egyértelműek, hiányoznak vagy ellentmondásosak az irányításra vonatkozóan. Az emiatt 2024. évben indult eljárások 2025-ben folytatódnak és a munkavédelmi törvény jogszabályainak megszegése miatt vélhetően bírsággal zárulnak.

Az ellenőrzések sorában kiemelt jelentőségű a szénhidrogén termelés esetében a fejlesztések, mint újabb kutak létesítése során tapasztalt gyakori rendellenességek hatósági feltárása.

Kiemelt hatósági figyelmet kapott 2024. évben is a fúrótornyok felállítási munkáinak ellenőrzése, mert ilyen tevékenység során több üzemzavar és annak következményeként több munkabaleset is bekövetkezett az elmúlt években ezen a szakterületen.

Mind az ellenőrzések, mind pedig a munkáltatóknál tapasztalt hiányosságok száma és aránya gyakorlatilag megfelel az elmúlt éveknek, az eltérések legfeljebb néhány százalékosak.

Nincs változás a tekintetben sem, hogy a munkabalesetek bekövetkezésében szerepet játszó személyi tényező továbbra is magas arányban a munkavállaló figyelmetlen munkavégzése.

Az ellenőrzések nem tártak fel olyan munkakörülményeket, ahol azok fejlesztésének szükségessége merült volna fel, valamint nem vált ismertté olyan új technológia, illetve kockázati tényező, amely a munkavállalók egészségét, biztonságát jelentősebb mértékben veszélyeztetné, a korábbi évekhez képest.

A munkabaleseti jegyzőkönyvek kitöltésével kapcsolatban általánosan megállapítható, hogy a kitöltés fegyelme és pontossága romlott, több esetben kötelezni kellett a bányavállalkozókat az adatok pontos megadására és a baleset részletes, teljes körű leírására vonatkozóan.

A hatósági ellenőrzések, valamint a munkabaleseti adatok alapján megállapítható, hogy a külszíni szilárd ásvány bányászat, valamint a szénhidrogén és geotermikus energia hasznosítása terén a műszaki-biztonsági, munkavédelmi helyzet kielégítőnek ítéltető.

Előbbi ellenére a bányáüzemekben feltárt jogsértések miatt 2024. évben hét esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására, összesen 52 064 000,- Ft összegben, amely közel háromszorosa a 2023. évi 17 560 000,- Ft összegű bírságnak.

A bányászati ágazat elfogadható munkavédelmi helyzete ellenére a Bányafelügyelet hatósági munkavédelmi célú ellenőrzéseinek számát indokolt lenne tovább növelni, amely azonban a hatósági szakemberlétszám növelését is indikálja.

12.10. Az Országos Munkavédelmi Bizottság Munkáltatói Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.

Az Országos Munkavédelmi Bizottság munkáltatói oldala az elmúlt 2024. évben igen kiterjedt, széleskörű feladatokat látott el. Szakmai és nem szakmai jogszabály módosítások jelentek meg, melyekben véleményt kellett nyilvánítani, és képviselni a munkáltatói érdekeket.

Ilyen volt a munkavédelmi oktatás területe, mely olyan tájékoztatási környezetben jelent meg, hogy nem kötelező annak megtartása. Az NGM által 2024. február 1-jén kiadott oktatási tematika azonban nem adott kellő védelmet a munkáltatók számára az oktatás elmaradása esetén a felelősség elhárítását illetően.

Ugyanez a problémakör jelent meg a munkaköri alkalmassági vizsgálatok „nem kötelezősége” tekintetében. A jogszabályi környezet kötelezővé tette az alkalmassági vizsgálatok meglétét a hatályban maradt rendeleteknek megfelelően, azonban a tájékoztatás nem ezt sugallta a munkáltatók felé. Ezért részt vettünk az Országos Munkavédelmi Bizottság Állásfoglalásának megalkotásában a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről szóló ágazati rendeletek gyakorlatban történő alkalmazása vonatkozásában. Tekintettel arra is, hogy a munkáltatók általános felelőssége megmaradt az Mvt.-ben.

Részt vettünk és képviseltük a munkáltatókat a munkavállalói szervezetek rendezvényein, sajtó nyilvános vitáin, valamint az MSZSZ, és a Fócze Lajos Alapítvány munkavédelmi emléknapi rendezvényein.

Aktív részesei voltunk a nemzetgazdaság 2023. évi munkavédelmi helyzetéről szóló jelentés megalkotásában. Elősegítettük a munkavédelmi szakemberképzés 65. évfordulójának megemlékezését.

Támogattuk, hogy a munkavédelmi képviselő alapképzés és továbbképzés követelményeit a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter közzé tegye. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a 2024. január 25-től hatályos aktualizált képzési követelmények egységessé váltak. Az NGM által kezdeményezett, és előkészített jogszabályalkotás megfelelt az egyeztetési, valamint a szakmai követelményeknek.

A jogi versenyképesség érdekében 2024-ben egyes törvények deregulációs célú módosításáról a munkavédelmet érintő egyeztetésekben részt vettünk. Nem sikerült eltéríteni a nem szakmai előterjesztéseket, várhatóan a mindennapi gyakorlat felülírja ezeket az általunk nem támogatott jogszabályokat.

Az év során, több konferencián képviseltük a munkáltatói álláspontot. Olyan helyzet állt elő a 2024. évben, hogy a munkavállalókkal gyakran közös, együttműködést igénylő érdekek jelentek meg a nem szakmai kormányzati előterjesztések megítélése kapcsán.

Részt vettünk az egyetemi oktatásokban, előadóként, szakdolgozat bírálóként, szakdolgozat téma javaslat készítőként.

A szakmai egyesületek konferenciáin tájékoztattuk a résztvevőket a 2024. évben történt változásokról.

12.11. Az Országos Munkavédelmi Bizottság Munkavállalói Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.

A Munkavállalói Oldal munkavédelmi érdekvédelmi tevékenysége, a munkavédelmi érdekegyeztetés

A Munkavállalói Oldal 2024. évben rendszeresen végezte tevékenységét, a kormányzati megkeresésekre a szűkre szabott véleményezési idő ellenére is határidőben válaszolt és részletesen véleményt nyilvánított a 2024. évben történt munkavédelmi tárgyú jogszabály-módosításokkal kapcsolatban.

A Munkavállalói Oldal tapasztalata továbbra is az, hogy az egyeztetések formálisak voltak. Üdvözlendő tény ugyanakkor, hogy az üléseken a kormányzati oldal képvisellete erősödött, amely előfeltétele az érdemi szociális párbeszéd kialakításának.

A munkahely munkavédelmi érdekképviselő léte és működésére nézve a Munkavállalói Oldal vegyes tapasztalatokkal rendelkezik. Egyes ágazatokban továbbra sem ismert a munkavédelmi érdekképviselő intézménye, nincs megszervezve a munkavédelmi képviselő választása. A közsférában jellemző továbbá az a gyakorlat is, hogy a munkavédelmi képviselőt nem választják, hanem a munkáltató kijelöli.

A jövőre nézve a Munkavállalói Oldal elvárása az, hogy a kormányzat a munkavédelemmel kapcsolatos módosításokat koncepcionális alapokra helyezze és tekintszen el az ad hoc jellegű jogalkotástól. Az un. deregulációs jogszabálymódosítási javaslatok előkészítésébe ne csak az un. adminisztrációs, illetve versenyképességi szempontokat vegye figyelembe, hanem már az előkészítés fázisába vonja be az érdekképviselők szakértőit is.

A Munkavállalói Oldal munkahelyek munkavédelmi helyzetével kapcsolatos tapasztalatai

A Munkavállalói Oldalt képező szakszervezeti szövetségek, konföderációk tapasztalata szerint a munkahelyek munkavédelmi helyzetében lényeges változás nem következett be. A munkabalesetek számát tekintve meglehetősen nagy a látencia és sajnálatos tény az is, hogy a hazánkban statisztikailag nem is értékelhető a beazonosított foglalkozási megbetegedések száma.

Továbbra is érzékelhető, hogy a munkavédelem állami irányítása alapvetően a hatósági ellenőrzéstől és a munkavédelmi feladatok szaktevékenységnek minősítésétől várná el a szabályok betartását. Ugyanakkor a munkavédelmi hatóság létszáma sajnálatos módon nem igazodik ehhez az elváráshoz.

A hatóság honlapján számos tájékoztató anyag elérhető, de ez nem elegendő a munkavállalói egészségtudatos magatartás kialakítására és a munkáltatói szabálykövetés kiváltására.

A szakszervezetek saját, tagszervező tapasztalata is azt mutatja, hogy a digitális felületek változatosságának és a médiafogyasztói igényeknek a figyelembevételével lehetne igazán tenni az egészségtudatosság kialakítása, valamint fenntartása érdekében.

A szakszervezeti konföderációk ezt a helyzetet kiértékelve egyre nagyobb hangsúllyal kezelik a munkavédelmi kérdéseket a munkáltatóval folytatott konzultációk során.

Egyes konföderációk arról számoltak be, hogy sikeres tárgyalásokat folytattak a munkáltatókkal ezzel kapcsolatban és a kollektív szerződésekbe bekerültek az egészséggel összefüggő intézmények is (egészségnap, rekreációs szabadság, stb.).

Ezen túlmenően a szakszervezetek egyre többet foglalkoznak a munkavállalói edukáció kérdésével. Különös gondot fordítanak ma már szakszervezeti tisztségviselőik munkavédelmi tartalmú képzésére, továbbá szervezett tagjainak egészség és biztonság tudatosságára. Több konföderáció arról számolt be, hogy a munkavédelmi tárgyú képzéseket, tréningeket felvette a rendszeres képzéseik közé, annak érdekében, hogy az egészséges és a biztonságot nem veszélyeztető munkafeltételekbe a munkavállalók - az állásföltés vagy a beletörődés okán – ne nyugodjanak bele, kiálljanak alapjoguk védelme érdekében.

Ezeket a képzéseket, akciókat – korlátozott anyagi erőforrások mellett – szervezik meg és bonyolítják le, juttatják el a munkavédelmi tartalmú információkat tagságukhoz.

A szakszervezetek számára fontos a munkavédelmi helyzet helyi, alágazati ismerete is, ezért a konföderációk egy része kérdőíves módszerrel méri az adott munkavállalói csoport munkaképességi indexét, a munkahelyi stressz létét és hatásait.

A munkavédelmi irányítási rendszerből jelenleg kevés hangsúly helyeződik a prevencióra. Ezért a szakszervezeti konföderációk továbbra is azt a határozott álláspontot képviselik, hogy a munkáltató prevencióra irányuló gazdasági érdekeltségének megteremtése továbbra sem történt meg. Az un. adminisztratív munkavédelmi tárgyú előírások egyszerűsítése ezzel teljesen ellentétes állami szemléletet tükröz.

A közszférában szervezkedő szakszervezetek tapasztalata szerint az állam, mint munkáltató munkavédelmi tevékenysége számos kivetni valót hagy maga után. Úgy tűnik, hogy az állam vagy az önkormányzat által finanszírozott költségvetési szerveknél a prevenció, a munkáltató által biztosítandó személyi és tárgyi feltételek hiánya tartósan fennáll. A mikro- kis és közepes méretű vállalkozások kritikus munkavédelmi helyzetének hangsúlyozása mellett azt is ki kell mondani, hogy a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak helyzete legalább annyira kifogásolható.

Összefoglalásképpen a Munkavállalói Oldal elvárja a 2024. évben szerzett tapasztalata alapján, hogy kormányzati intézkedések ne tekintsék a munkáltatók munkavédelmi kötelezettségeit pusztán adminisztratívnak. A jogszabálmódosítások a megelőzések alapelvein nyugvó, a munkavállalók egészségének és testi épségének védelmét szolgáló, koncepcionális előkészítés előzze meg, továbbá a szociális partnerekkel és szakértőkkel történő egyeztetésen alapuljon.

12.12. Az Országos Munkavédelmi Bizottság Kormányzati Oldalának tapasztalatai a munkahelyek munkavédelmi helyzetéről, érdekegyeztető tevékenysége a munkakörülmények javítása érdekében.

A munkahelyek munkavédelmi helyzetéről szóló jelentés elkészítésében a Kormányzati Oldal aktívan részt vett, a rendelkezésére álló adatokat és tapasztalatokat bemutatta annak érdekében, hogy a munkáltatók ezt megismerhessék, alapvető felelősségi körükben a kritikus beavatkozási pontokat azonosítsák és hatékonyabban tudják ellátni a prevenciók tevékenységüket. Mindez a munkavállalók, munkavédelmi szolgáltatók és érdekvédelmi szervezetek feladatellátásának támogatását is szolgálja.

A munkakörülmények javítását célzó országos, szakmai érdekegyeztetést, és annak működtetését, a titkársági, adminisztratív teendőket a Kormányzati oldal látja el. A jogalkotás során az érdekvédelmi szervezeteknek előzetes véleményezést biztosított a jogszabály-koncepciók, egyéb előírások, intézkedések tervezetei, a beszámolók, jelentések és az időszakos programok (pl. EU-s projektek) kapcsán, a beérkezett vélemények továbbításra, illetve feltüntetésre kerültek az előterjesztéseken. A vélemények gyakran egymásnak ellentmondtak, konszenzus kialakítására törekvés ellenére is gyakran lehetett találkozni azzal a vélelemmel, ha nem teljesült a véleményező valamely javaslata, az az érdekegyeztetés hiányát jelentené.

Jogértelmezés kapcsán tripartit konszenzusos ajánlás került kiadásra a munkára való alkalmassági vizsgálat kötelező elrendeléséről szóló ágazati rendeletek gyakorlatban történő alkalmazásáról. A Bizottság tevékenységéről szóló tájékoztatások a Nemzetgazdasági Minisztérium munkavédelmi tematikus szakmai honlapján (<https://mvff.munka.hu/#/>) közzétételre kerültek és nyomon követhetők a közvélemény számára.

A nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás és a szakmai képzés területén az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyagot kormányzati koordinációval véleményezett a Bizottság.

A Kormányzat megteremtette a munkavédelmi célú EU-s pályázati források jövőbeni elérhetőségének alapjait, részt vett ezen projektek szakmai előkészítésében, a célokat bemutatta a Bizottságnak. (Munkakörülmények fejlesztése - GINOP Plusz-3.2.5-24, Munkáltatók egészségtudatosságának fejlesztése - GINOP Plusz 3.2.6-24)

Pozitív kormányzati ösztönzők voltak az említett projekt célok, a közzétett esettanulmányok, a biztonságtudatos magatartást elősegítő facebook aktivitás, a szakmai honlapon a nemzetközi szinten kiemelkedő intenzitású megjelenés, úgy mint szakmai tájékoztatók, segédanyagok, ingyenesen letölthető tankönyvek, esettanulmányok. Negatív ösztönző a visszatartó erő növelése pedig a súlyos veszélyeztetés miatt előírt szankció, a munkavédelmi bírság összeg felső határának megfeszítése.

Sajnálatos kormányzati tapasztalat, hogy olyan, a médiában megjelenő dezinformációk épültek be a köztudatba, amelyek ellentétesek a tényleges jogi szabályozással (pl.

Magyarországon megszűnik a kötelező munkavédelemi oktatás vagy megszűnik a kötelező foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás) vagy félreértelmezték azokat. Ezek káros hatása a mai napig fennáll, torzítva a munkavédelemről kialakított képet, megítélést.

Az egészségbiztosítási szempontok képviselője több mint 20 éve része az Országos Munkavédelmi Bizottság Kormányzati oldala tevékenységének. A munkavédelmi intézkedések komplex értékeléséhez a társadalombiztosítási szempontok vizsgálata is szükséges. A munkavédelmi döntéseknek ugyanis nem csak közvetlen költségvonzata van a munkáltatókra és biztonsági hatása a munkavállalók számára, hanem közvetett pénzügyi, jogi-társadalmi- és erkölcsi következménye is pl. a társadalombiztosítási rendszeren keresztül, ha a mulasztás következményeként baleset vagy megbetegedés történik.

Az egészségbiztosító jelenléte biztosítja a szakterületi információk megosztását (pl. baleseti megtérítési eljárás, regressz jogintézménye), hogy a munkavédelem és a kárfelelősség jogi-, pénzügyi és társadalmi következményei is megjelenjenek az egyeztetéseken.